Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2023/267

20.10.2023

OZNÁMENIE KOMISIE

o výklade a vykonávaní určitých právnych ustanovení delegovaného aktu o taxonómii EÚ v oblasti klímy, ktorým sa zavádzajú technické kritériá preskúmania hospodárskych činností významne prispievajúcich k zmierneniu zmeny klímy alebo adaptácii na zmenu klímy a výrazne nenarúšajúcich plnenie niektorého z iných environmentálnych cieľov

(C/2023/267)

V akčnom pláne o financovaní udržateľného rastu prijatom v marci 2018 ([1]) sa Komisia okrem iného zaviazala, že zavedie jednoznačný a podrobný klasifikačný systém EÚ (taxonómiu EÚ) pre udržateľné hospodárske činnosti, aby sa vytvoril spoločný jazyk pre všetky subjekty vo finančnom systéme. Nariadením o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií (ďalej len „nariadenie o taxonómii“) ([2]) sa vytvoril jednotný systém EÚ týkajúci sa klasifikácie environmentálne udržateľných hospodárskych činností a niektorým nefinančným a finančným podnikom sa uložili povinnosti v oblasti transparentnosti týkajúce sa týchto činností.

Komisia prijala delegovaný akt o taxonómii EÚ v oblasti klímy ([3]) s cieľom zostaviť zoznam technických kritérií preskúmania niektorých hospodárskych činností, aby sa mohli považovať za významne prispievajúce k cieľom zmiernenia zmeny klímy alebo adaptácie na zmenu klímy a výrazne nenarúšajúce plnenie iných environmentálnych cieľov (činnosti zosúladené s taxonómiou). Komisia 9. marca 2022 zmenila delegovaný akt o klíme tým, že stanovila technické kritériá preskúmania niektorých energetických činností ([4]). Po kontrole spoluzákonodarcov bol delegovaný akt o klíme uverejnený v úradnom vestníku a uplatňuje sa od 1. januára 2022. Zmeny delegovaného aktu sa uplatňujú od 1. januára 2023.

Toto oznámenie sa uverejňuje spoločne s ďalším oznámením Komisie obsahujúcim odpovede na často kladené otázky o zverejňovaní informácií podnikmi o oprávnenosti ich činností v rámci taxonómie a ich zosúladení s taxonómiou podľa článku 8 nariadenia o taxonómii a príslušného delegovaného aktu (ďalej len „delegovaný akt o zverejňovaní“ ([5])). Toto oznámenie dopĺňa predchádzajúce usmernenie poskytnuté Generálnym riaditeľstvom pre finančnú stabilitu, finančné služby a úniu kapitálových trhov s názvom Často kladené otázky: ako by finančné a nefinančné podniky mali vykazovať hospodárske činnosti a aktíva oprávnené v rámci taxonómie, ako aj oznámenie Komisie o výklade určitých právnych ustanovení delegovaného aktu o zverejňovaní podľa článku 8 nariadenia o taxonómii EÚ o vykazovaní oprávnených hospodárskych činností a aktív ([6]).

([1]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Akčný plán: Financovanie udržateľného rastu [COM(2018) 97 final, Celex 52018DC0097].

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088 (Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 13).

([3]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2139 zo 4. júna 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 stanovením technických kritérií preskúmania na určenie podmienok, za ktorých sa hospodárska činnosť označuje za významne prispievajúcu k zmierneniu zmeny klímy alebo adaptácii na zmenu klímy, a na určenie toho, či daná hospodárska činnosť výrazne nenarúša plnenie niektorého z iných environmentálnych cieľov (Ú. v. EÚ L 442, 9.12.2021, s. 1).

([4]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/1214 z 9. marca 2022, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2021/2139, pokiaľ ide o hospodárske činnosti v určitých odvetviach energetiky, a delegované nariadenie (EÚ) 2021/2178, pokiaľ ide o osobitné zverejňovanie informácií o týchto hospodárskych činnostiach (Ú. v. EÚ L 188, 15.7.2022, s. 1).

([5]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2178 zo 6. júla 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 upresnením obsahu a prezentácie informácií, ktoré majú zverejňovať podniky, na ktoré sa vzťahuje článok 19a alebo 29a smernice 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o environmentálne udržateľné hospodárske činnosti, a upresnením metodiky na splnenie uvedenej povinnosti zverejňovania (Ú. v. EÚ L 443, 10.12.2021, s. 9).

([6]) Oznámenie Komisie o výklade určitých právnych ustanovení delegovaného aktu o zverejňovaní podľa článku 8 nariadenia o taxonómii EÚ o vykazovaní oprávnených hospodárskych činností a aktív (2022/C 385/01) (Ú. v. EÚ C 385, 6.10.2022, s. 1).

Uplatňovanie technických kritérií preskúmania predstavuje pre podniky praktický spôsob preukazovania súladu s taxonómiou, ale je dôležité aj pri identifikovaní potenciálu na zlepšenie hospodárskych činností, ktoré sú oprávnené v rámci taxonómie, ale zatiaľ nezosúladené. V nariadení o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore financií ([7]) sa od účastníkov finančného trhu vyžaduje, aby na posudzovanie úrovne environmentálneho správania finančných produktov uvádzaných na trh, ktorým sa opodstatňujú tvrdenia o ich udržateľnosti, používali zverejňované informácie o zosúladení spoločností, do ktorých sa investuje, s taxonómiou.

Toto oznámenie obsahuje technické objasnenia, ktorými sa reaguje na často kladené otázky o technických kritériách preskúmania stanovených v delegovanom akte o klíme. Cieľom tohto oznámenia je uľahčiť účinné uplatňovanie delegovaného aktu o klíme.

V tomto oznámení sa neriešia mnohé otázky a návrhy týkajúce sa odôvodnenia a podloženia výberu kritérií. V súvislosti s týmito otázkami Komisia poukazuje na to, že v posúdení vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k delegovanému aktu o klíme, sa podrobnejšie vysvetľuje vývoj tohto aktu, najmä pokiaľ ide o odôvodnenie a rovnováhu medzi požiadavkami nariadenia o taxonómii na stanovenie technických kritérií preskúmania.

Odpoveďami na často kladené otázky uvedenými v tomto oznámení sa objasňujú ustanovenia, ktoré sa už nachádzali v uplatniteľných právnych predpisoch v čase jeho uverejnenia ([8]). Žiadnym spôsobom sa nimi nerozširujú práva ani povinnosti vyplývajúce z takýchto právnych predpisov, ani sa nezavádzajú žiadne dodatočné požiadavky na dotknuté hospodárske subjekty a príslušné orgány. Často kladené otázky sú určené iba na pomoc finančným a nefinančným podnikom pri vykonávaní príslušných právnych ustanovení. Právomoc záväzne vykladať právne predpisy Únie má len Súdny dvor Európskej únie. Názory vyjadrené v tomto oznámení nemôžu ovplyvniť pozíciu, ktorú by Komisia mohla zaujať pred súdmi Únie a vnútroštátnymi súdmi.

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2088 z 27. novembra 2019 o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb (Ú. v. EÚ L 317, 9.12.2019, s. 1).

([8]) V odpovediach na často kladené otázky sa nezohľadňujú zmeny delegovaného aktu o klíme zavedené delegovaným nariadením Komisie (EÚ) …/… z 27. júna 2023, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2021/2139 stanovením dodatočných technických kritérií preskúmania na určenie podmienok, za ktorých sa určité hospodárske činnosti označujú za významne prispievajúce k zmierneniu zmeny klímy alebo adaptácii na zmenu klímy, a na určenie toho, či tieto činnosti výrazne nenarúšajú plnenie niektorého z iných environmentálnych cieľov [C(2023) 3850 final] (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje). V dôsledku toho sa najmä v odpovediach na otázky 45, 119, 120, 121 a otázky 176 až 181 týkajúce sa dodatku C príloh I a II k nariadeniu (EÚ) 2021/2139 nezohľadňujú zmeny uvedeného dodatku, ktoré sa začnú uplatňovať v súlade s uvedeným delegovaným nariadením Komisie z 27. júna 2023.

Obsah

Puslapis

Príslušné pojmy a zoznam platných právnych predpisov 4

ODDIEL I – Horizontálne otázky 9

Otázky týkajúce sa procesu, aktualizácie a ďalšieho vývoja 9

Horizontálne otázky týkajúce sa rozsahu hospodárskych činností a technických kritérií preskúmania stanovených v delegovanom akte o klíme 9

ODDIEL II: Otázky týkajúce sa technických kritérií preskúmania podľa jednotlivých sektorov 13

Lesné hospodárstvo 13

Priemyselná výroba 17

Energia 21

Zásobovanie vodou, kanalizácia, nakladanie s odpadom a sanácia z oddielu 5 24

Doprava z oddielu 6 25

Stavebníctvo a činnosti v oblasti nehnuteľností z oddielu 7. 33

Informácie a komunikácia z oddielu 8 46

Odborné, vedecké a technické činnosti z oddielu 9 47

ODDIEL III: Otázky o opakujúcich sa kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ 48

Dodatok A – Všeobecné kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k adaptácii na zmenu klímy 48

Dodatok C – Všeobecné kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania, pokiaľ ide o používanie a prítomnosť chemických látok 51

Dodatok D: Všeobecné kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k ochrane a obnove biodiverzity a ekosystémov 54

Príslušné pojmy a zoznam platných právnych predpisov

Pojem/nástroj	Vysvetlenie/odkaz
Akčný plán o financovaní udržateľného rastu	Oznámenie Komisie – Akčný plán: Financovanie udržateľného rastu ([9])
Činnosť z oddielu X	Činnosť uvedená v oddiele X prílohy I k delegovanému aktu o klíme
Príloha I	Príloha I k delegovanému aktu o klíme
Príloha II	Príloha II k delegovanému aktu o klíme
Dodatok A	Dodatok A k prílohe I k delegovanému aktu o klíme
Dodatok C	Dodatok C k prílohe I k delegovanému aktu o klíme
Dodatok D	Dodatok D k prílohe I k delegovanému aktu o klíme
BAT	Najlepšie dostupné techniky
Smernica o vtáctve	Smernica 2009/147/ES ([10])
BREEAM	Building Research Establishment Environmental Assessment Method (metóda environmentálneho hodnotenia vypracovaná organizáciou pre výskum v stavebníctve)
Adaptácia na zmenu klímy (CCA)	Adaptácia na zmenu klímy uvedená v článku 9 písm. b) nariadenia o taxonómii
Zmiernenie zmeny klímy (CCM)	Zmiernenie zmeny klímy uvedené v článku 9 písm. a) nariadenia o taxonómii
Delegovaný akt o klíme	Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2139 ([11])
Posúdenie vplyvu delegovaného aktu o klíme	Posúdenie vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k delegovanému aktu ([12])
Nariadenie o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí	Nariadenie o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí ([13])
Nariadenie o CO_2	Nariadenie (EÚ) 2019/631 ([14])
Komisia	Európska komisia

([9]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Akčný plán: Financovanie udržateľného rastu [COM(2018) 97 final].

([10]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

([11]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2139 zo 4. júna 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 stanovením technických kritérií preskúmania na určenie podmienok, za ktorých sa hospodárska činnosť označuje za významne prispievajúcu k zmierneniu zmeny klímy alebo adaptácii na zmenu klímy, a na určenie toho, či daná hospodárska činnosť výrazne nenarúša plnenie niektorého z iných environmentálnych cieľov (Ú. v. EÚ L 442, 9.12.2021, s. 1).

([12]) Pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Správa o posúdení vplyvu, ktorý je sprievodným dokumentom k delegovanému nariadeniu Komisie (EÚ) 2021/2139, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 stanovením technických kritérií preskúmania na určenie podmienok, za ktorých sa hospodárska činnosť označuje za významne prispievajúcu k zmierneniu zmeny klímy alebo adaptácii na zmenu klímy, a na určenie toho, či daná hospodárska činnosť výrazne nenarúša plnenie niektorého z iných environmentálnych cieľov [SWD(2021) 152 final, 4.6.2021].

([13]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008, s. 1).

([14]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/631 zo 17. apríla 2019, ktorým sa stanovujú emisné normy CO_2 pre nové osobné vozidlá a nové ľahké úžitkové vozidlá a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 443/2009 a (EÚ) č. 510/2011 (Ú. v. EÚ L 111, 25.4.2019, s. 13).

Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/331	Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/331 ([15])
Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2021/781	Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2021/781 ([16])
Odporúčanie Komisie o modernizácii budov	Odporúčanie Komisie (EÚ) 2019/1019 zo 7. júna 2019 ([17])
Doplňujúci delegovaný akt o klíme	Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/1214 ([18])
CSRD	Smernica o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov ([19])
DGNB	Deutsches Gütesiegel nachhaltiges Bauen (Nemecké označenie kvality pre udržateľnú výstavbu)
Delegovaný akt o zverejňovaní	Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2178 ([20])
Zásada „výrazne nenarušiť“	Zásada „výrazne nenarušiť“ podľa článku 3 písm. b) a d) nariadenia o taxonómii
EEDI	Index energetickej účinnosti konštrukčného riešenia
EIA	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie
Podporné činnosti	Hospodárske činnosti uvedené v článku 16 nariadenia o taxonómii
Smernica o energetickej hospodárnosti budov	Smernica 2010/31/EÚ ([21])
Smernica o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	Smernica 2011/92/EÚ ([22])
Environmentálne ciele	Environmentálne ciele uvedené v článku 9 nariadenia o taxonómii
EPC	Osvedčenie o energetickej hospodárnosti
EPREL	Európsky register výrobkov s energetickým označením ([23])

([15]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/331 z 19. decembra 2018, ktorým sa ustanovujú prechodné pravidlá harmonizácie bezodplatného prideľovania emisných kvót podľa článku 10a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES, platné v celej Únii (Ú. v. EÚ L 59, 27.2.2019, s. 8).

([16]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2021/781 z 10. mája 2021 o uverejnení zoznamu uvádzajúceho určité hodnoty emisií CO_2 jednotlivých výrobcov, ako aj priemerné špecifické emisie CO_2 všetkých nových ťažkých úžitkových vozidiel zaevidovaných v Únii a referenčné emisie CO_2 podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1242 za nahlasovacie obdobie roku 2019 (Ú. v. EÚ L 167, 12.5.2021, s. 47).

([17]) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2019/1019 zo 7. júna 2019 o modernizácii budov (Ú. v. EÚ L 165, 21.6.2019, s. 70).

([18]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/1214 z 9. marca 2022, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2021/2139, pokiaľ ide o hospodárske činnosti v určitých odvetviach energetiky, a delegované nariadenie (EÚ) 2021/2178, pokiaľ ide o osobitné zverejňovanie informácií o týchto hospodárskych činnostiach (Ú. v. EÚ L 188, 15.7.2022, s. 1).

([19]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2464 zo 14. decembra 2022, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) č. 537/2014, smernica 2004/109/ES, smernica 2006/43/ES a smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o vykazovanie informácií o udržateľnosti podnikov (Ú. v. EÚ L 322, 16.12.2022, s. 15).

([20]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2178 zo 6. júla 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 upresnením obsahu a prezentácie informácií, ktoré majú zverejňovať podniky, na ktoré sa vzťahuje článok 19a alebo 29a smernice 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o environmentálne udržateľné hospodárske činnosti, a upresnením metodiky na splnenie uvedenej povinnosti zverejňovania (Ú. v. EÚ L 443, 10.12.2021, s. 9).

([21]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ z 19. mája 2010 o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 153, 18.6.2010, s. 13).

([22]) Smernica 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1).

([23]) Register výrobkov k dispozícii na stránke: https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/product-database_en.

EÚ	Európska únia
Európsky právny predpis v oblasti klímy	Nariadenie (EÚ) 2021/1119 ([24])
Protokol EÚ o nakladaní so stavebným odpadom a odpadom z demolácie	Protokol EÚ o nakladaní so stavebným odpadom a odpadom z demolácie, vypracovaný spoločnosťou Ecorys v mene Európskej komisie v rámci následných zmluvných činností týkajúcich sa oznámenia o udržateľnej konkurencieschopnosti v sektore stavebníctva, 2016 ([25]).
Nariadenie EÚ o typovom schvaľovaní so zreteľom na emisie	Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1151 ([26])
Euro 6	Nariadenie (ES) č. 715/2007 ([27])
Euro VI	Nariadenie (ES) č. 595/2009 ([28])
Európsky kódex správania pre energetickú efektívnosť dátového centra	Európsky kódex správania pre energetickú efektívnosť dátového centra ([29])
Často kladené otázky	Pracovný dokument útvarov Komisie s názvom *Často kladené otázky: Ako by mali finančné a nefinančné podniky vykazovať svoje hospodárske činnosti a aktíva oprávnené v rámci taxonómie podľa článku 8 nariadenia o taxonómii a delegovaného aktu o zverejňovaní?* ([30])
Prvé oznámenie Komisie	Oznámenie Komisie o výklade určitých právnych ustanovení delegovaného aktu o zverejňovaní podľa článku 8 nariadenia o taxonómii EÚ o vykazovaní oprávnených hospodárskych činností a aktív ([31])
Skleníkové plyny	Skleníkový plyn
GWP	Global Warming Potential (Potenciál globálneho otepľovania)
Smernica o biotopoch	Smernica 92/43/EHS ([32])
IMO	International Maritime Organisation (Medzinárodná námorná organizácia)
Smernica o priemyselných emisiách	Smernica 2010/75/EÚ ([33])

([24]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

([25]) K dispozícii na: https://ec.europa.eu/docsroom/documents/20509/.

([26]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1151 z 1. júna 2017, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2007 o typovom schvaľovaní motorových vozidiel so zreteľom na emisie ľahkých osobných a úžitkových vozidiel (Euro 5 a Euro 6) a o prístupe k informáciám o opravách a údržbe vozidiel, ktorým sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/46/ES, nariadenie Komisie (ES) č. 692/2008 a nariadenie Komisie (EÚ) č. 1230/2012 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 692/2008 (Ú. v. EÚ L 175, 7.7.2017, s. 1).

([27]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2007 z 20. júna 2007 o typovom schvaľovaní motorových vozidiel so zreteľom na emisie ľahkých osobných a úžitkových vozidiel (Euro 5 a Euro 6) a o prístupe k informáciám o opravách a údržbe vozidiel (Ú. v. EÚ L 171, 29.6.2007, s. 1).

([28]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 595/2009 z 18. júna 2009 o typovom schvaľovaní motorových vozidiel a motorov s ohľadom na emisie z ťažkých úžitkových vozidiel (Euro VI) a o prístupe k informáciám o oprave a údržbe vozidiel, a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 715/2007 a smernica 2007/46/ES a zrušujú smernice 80/1269/EHS, 2005/55/ES a 2005/78/ES (Ú. v. EÚ L 188, 18.7.2009, s. 1).

([29]) K dispozícii na: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/energy-efficiency/energy-efficiency-products/code-conduct-ict/code-conduct-energy-efficiency-data-centres_en.

([30]) Pracovný dokument útvarov Komisie zverejnený online v decembri 2021 (aktualizovaný v januári 2022).

([31]) Oznámenie Komisie o výklade určitých právnych ustanovení delegovaného aktu o zverejňovaní podľa článku 8 nariadenia o taxonómii EÚ o vykazovaní oprávnených hospodárskych činností a aktív (2022/C 385/01) (Ú. v. EÚ C 385, 6.10.2022, s. 1).

([32]) Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

([33]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17).

IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change (Medzivládny panel o zmene klímy)
ISO	International Standardisation Organisation (Medzinárodná organizácia pre normalizáciu)
Kľúčové ukazovatele výkonnosti (KPI)	Kľúčové ukazovatele výkonnosti (KPI) nefinančných podnikov uvedené v prílohe I k delegovanému aktu o zverejňovaní
LEED	Leadership in Energy and Environmental Design (Vedúce postavenie v oblasti energetického a environmentálneho dizajnu)
MARPOL	International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (Medzinárodný dohovor o zabránení znečisťovaniu z lodí) ([34])
Minimálne záruky	Minimálne záruky uvedené v článku 18 nariadenia o taxonómii
NACE	Klasifikácia hospodárskych činností
NFRD – Smernica o zverejňovaní nefinančných informácií	Smernica 2014/95/EÚ ([35])
Environmentálne ciele nesúvisiace s klímou	Environmentálne ciele uvedené v článku 9 písm. c), d), e) a f) nariadenia o taxonómii (udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov; prechod na obehové hospodárstvo; prevencia a kontrola znečisťovania; ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov)
NZEB	Nearly zero-energy building (Budova s takmer nulovou spotrebou energie)
Prevádzkové výdavky (OpEx)	Prevádzkové výdavky
Parížska dohoda	Parížska dohoda podľa UNFCCC ([36])
Platforma pre udržateľné financovanie	Platforma pre udržateľné financovanie uvedená v článku 20 nariadenia o taxonómii
RCP	Representative Concentration Pathway (Reprezentatívny profil vývoja koncentrácie)
Nariadenie REACH	Nariadenie (ES) č. 1907/2006 ([37]) o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH)
Nariadenie (ES) č. 1005/2009	Nariadenie (ES) č. 1005/2009 ([38])
Nariadenie (EÚ) 2016/1628	Nariadenie (EÚ) 2016/1628 ([39])
Nariadenie (EÚ) 2017/852	Nariadenie (EÚ) 2017/852 ([40])

([34]) Medzinárodný dohovor o zabránení znečisťovaniu z lodí z roku 1973 v znení protokolu z roku 1978.

([35]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ z 22. októbra 2014, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami (Ú. v. EÚ L 330, 15.11.2014, s. 1).

([36]) Parížska dohoda prijatá na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (Ú. v. EÚ L 282, 19.10.2016, s. 4).

([37]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 30.12.2006, s. 1).

([38]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009 zo 16. septembra 2009 o látkach, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 286, 31.10.2009, s. 1).

([39]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1628 zo 14. septembra 2016 o požiadavkách na emisné limity plynných a pevných znečisťujúcich látok a typové schválenie spaľovacích motorov necestných pojazdných strojov, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1024/2012 a (EÚ) č. 167/2013, a ktorým sa mení a zrušuje smernica 97/68/ES (Ú. v. EÚ L 252, 16.9.2016, s. 53).

([40]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/852 zo 17. mája 2017 o ortuti a o zrušení nariadenia (ES) č. 1102/2008 (Ú. v. EÚ L 137, 24.5.2017, s. 1 – 21).

Nariadenie (EÚ) 2019/1021	Nariadenie (EÚ) 2019/1021 ([41])
Nariadenie (EÚ) 2019/1242	Nariadenie (EÚ) 2019/1242 ([42])
Smernica o energii z obnoviteľných zdrojov (RED II)	Smernica (EÚ) 2018/2001 ([43])
Smernica o nebezpečných látkach	Smernica 2011/65/EÚ ([44])o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach
Nariadenie o taxonómii	Nariadenie (EÚ) 2020/852 ([45])
Hospodárska činnosť zosúladená s taxonómiou	Hospodárska činnosť vymedzená v článku 1 bode 2 delegovaného aktu o zverejňovaní
Hospodárska činnosť oprávnená v rámci taxonómie	Hospodárska činnosť vymedzená v článku 1 bode 5 delegovaného aktu o zverejňovaní
Technické kritériá preskúmania (TSC alebo kritériá)	Technické kritériá preskúmania stanovené v delegovanom akte o klíme
Nariadenie o TEN-E	Nariadenie (EÚ) 2022/869 ([46])
Prechodné činnosti	Hospodárske činnosti uvedené v článku 10 ods. 2 nariadenia o taxonómii
Hodnota U	Hodnota prestupu tepla vyjadrujúca mieru prenosu tepla cez konštrukciu
Rámcová smernica o odpade	Smernica 2008/98/ES ([47])
Rámcová smernica o vode	Smernica 2000/60/ES ([48])
WLTP	Worldwide Harmonised Light Vehicle Test Procedure (Celosvetový harmonizovaný skúšobný postup pre ľahké vozidlá)

([41]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1021 z 20. júna 2019 o perzistentných organických látkach (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 169, 25.6.2019, s. 45).

([42]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1242 z 20. júna 2019, ktorým sa stanovujú emisné normy CO_2 pre nové ťažké úžitkové vozidlá a menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 595/2009 a (EÚ) 2018/956 a smernica Rady 96/53/ES (Ú. v. EÚ L 198, 25.7.2019, s. 202).

([43]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

([44]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/65/EÚ z 8. júna 2011 o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 174, 1.7.2011, s. 88).

([45]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088 (Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 13).

([46]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869 z 30. mája 2022 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 715/2009, (EÚ) 2019/942 a (EÚ) 2019/943 a smernice 2009/73/ES a (EÚ) 2019/944 a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 347/2013 (Ú. v. EÚ L 152, 3.6.2022, s. 45).

([47]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc (Ú. v. EÚ L 312, 22.11.2008, s. 3).

([48]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

ODDIEL I –

Horizontálne otázky

Otázky týkajúce sa procesu, aktualizácie a ďalšieho vývoja

1. **Budú sa technické kritériá preskúmania uvedené v delegovanom akte o klíme časom sprísňovať a aktualizovať?**

V článku 19 ods. 5 nariadenia o taxonómii sa vyžaduje, aby Komisia pravidelne skúmala technické kritériá preskúmania, ktorými sa vymedzuje významný príspevok k environmentálnym cieľom a výrazné nenarušenie týchto cieľov. V prípade činností identifikovaných v delegovanom akte o klíme ako prechodné sa preskúmanie vykonáva aspoň každé tri roky, aby sa zabezpečilo nepretržité dôveryhodné smerovanie kritérií ku klimaticky neutrálnemu hospodárstvu. Pre ostatné činnosti nie je uvedené žiadne minimálne obdobie. Technické kritériá preskúmania sa budú časom aktualizovať, aby sa zabezpečil ich súlad s celkovými cieľmi politiky, technologickým vývojom a dostupnosťou vedecky podložených dôkazov, ktorými sa opodstatňuje zavedenie nových alebo aktualizovaných kritérií.

V súlade s článkom 20 ods. 2 nariadenia o taxonómii platforma pre udržateľné financovanie poskytuje Komisii poradenstvo v oblasti vývoja ďalších technických kritérií preskúmania, a to aj pre ďalšie činnosti, ako aj v oblasti aktualizácie existujúcich technických kritérií preskúmania.

Na základe tohto poradenstva, smerovania EÚ k cieľom udržateľnosti, ako aj ďalšej spätnej väzby môže Komisia preskúmať technické kritériá preskúmania a v prípade vhodnosti zmeniť delegované akty, ktorými sa tieto kritériá stanovujú. V dôsledku toho sa môžu technické kritériá preskúmania časom sprísniť.

2. **Ako sa bude taxonómia ďalej vyvíjať? Bude do delegovaného aktu o klíme zahrnutých viac činností, ktorými sa prispieva k zmierneniu zmeny klímy?**

Áno, taxonómia sa bude ďalej vyvíjať. Pokiaľ ide o zmiernenie zmeny klímy, v delegovanom akte o klíme sa uprednostňujú hospodárske sektory a činnosti s najvyšším potenciálom na zabezpečenie významného prispievania k znižovaniu emisií skleníkových plynov na základe ich podielu na celkových emisiách a potenciálu znižovať emisie. Rozsah stanovený pre zmiernenie zmeny klímy sa použil aj pre adaptáciu na zmenu klímy ([49]).

Do prvého delegovaného aktu o klíme však neboli zahrnuté všetky činnosti, ktoré potenciálne významne prispievajú k plneniu klimatických cieľov. Doplňujúci delegovaný akt o klíme, ktorým sa mení delegovaný akt o klíme, bol prijatý s cieľom zahrnúť do prechodných činností určité hospodárske činnosti týkajúce sa konkrétnych plynárenských a jadrových technológií, ktoré neboli súčasťou delegovaného aktu o klíme.

Okrem toho môžu byť pri budúcom preskúmaní alebo prijatí akýchkoľvek ďalších delegovaných aktov obsahujúcich činnosti prispievajúce k štyrom environmentálnym cieľom nesúvisiacim s klímou do delegovaného aktu o klíme zahrnuté ďalšie činnosti prispievajúce k plneniu klimatických cieľov.

Horizontálne otázky týkajúce sa rozsahu hospodárskych činností a technických kritérií preskúmania stanovených v delegovanom akte o klíme

3. **Čo v praxi znamená kontrola súladu s technickými kritériami preskúmania týkajúcimi sa významného prínosu a zásady „výrazne nenarušiť“?**

Kontrola súladu s technickými kritériami preskúmania si vyžaduje získanie a posúdenie relevantných informácií s cieľom určiť, či hospodárska činnosť spĺňa podmienky stanovené v technických kritériách preskúmania. Ak sa má činnosť považovať za zosúladenú s taxonómiou, musí spĺňať všetky kritériá významného prínosu a zásady „výrazne nenarušiť“, ako aj minimálne sociálne záruky uvedené v článku 18 nariadenia o taxonómii. Ďalšie usmernenia môžu používatelia nájsť v používateľskej príručke o taxonómii na webovom sídle Komisie ([50]).

([49]) Podrobnosti pozri v prílohe 6 k posúdeniu vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k prvému delegovanému aktu o klíme a ktoré je k dispozícii na stránke: https://ec.europa.eu/finance/docs/level-2-measures/taxonomy-regulation-delegated-act-2021-2800-impact-assessment_en.pdf.

([50]) https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/

4. **Ako sa majú chápať požiadavky na overovanie v rámci technických kritérií preskúmania? Akými podpornými dokladmi je možné podložiť preukázanie a overenie súladu s týmito kritériami?**

Delegovaný akt o klíme obsahuje osobitné požiadavky na overenie týkajúce sa určitých činností v súlade s článkom 19 ods. 1 písm. k) nariadenia o taxonómii, podľa ktorého sa musia technické kritériá preskúmania ľahko používať a stanoviť tak, aby sa dalo ľahko overiť ich plnenie. V tomto prípade musia kritériá vychádzať z prvkov, ktoré si vyžadujú odborné znalosti. Presnosť takýchto informácií bude pre investorov náročné overiť. Technické kritériá preskúmania pre osobitné činnosti preto obsahujú externé požiadavky na overovanie pre činnosti, ktoré vyvolávajú takéto obavy. Ak sa podľa delegovaného aktu o klíme vyžaduje v prípade určitých činností overenie, správa externého overovateľa bude obsahovať dôkazy o dodržaní uvedených kritérií. Externými overovateľmi môžu byť buď príslušné vnútroštátne orgány, alebo nezávislé tretie strany, ktoré nie sú v konflikte záujmov s prevádzkovateľom činnosti ani zapojené do vývoja alebo prevádzky činnosti.

Napríklad plány obhospodarovania lesov z oddielov 1.1 – 1.4 týkajúcich sa lesníckych činností sú do veľkej miery špecifické pre určitú situáciu, a preto je potrebné externe overiť plány aj ich vykonávanie, aby mali investori dostatočnú istotu. V prípade viacerých energetických a niektorých výrobných činností, ako napríklad Výroba ostatných nízkouhlíkových technológií z oddielu 3.6, Výroba plastov v primárnej forme z oddielu 3.17, Výroba elektriny z geotermálnej energie z oddielu 4.6, tvoria ústredný prvok technických kritérií preskúmania osobitné prahové hodnoty emisií skleníkových plynov, keďže ich externé overenie môže poslúžiť na informovanie investorov o súlade s technickými kritériami preskúmania.

Ak sa tieto podrobnosti o overení kritérií vyžadujú, mali by byť súčasťou zverejňovaných informácií o zosúladení s taxonómiou. Požiadavky na overenie taxonómie sa budú vyvíjať spoločne s ďalším vykazovaním informácií o udržateľnosti podľa smernice CSRD po nadobudnutí jej účinnosti.

5. **Môžu sa technické poradenské služby považovať za oprávnené v rámci taxonómie a potenciálne zosúladené s taxonómiou, ak sa týkajú činnosti vymedzenej v delegovaných aktoch o taxonómii?**

Oprávnené v rámci taxonómie môžu byť len činnosti, ktoré sú ako také stanovené v delegovanom akte o klíme.

Čiže iba poradenské služby, ktoré sú výslovne uvedené v taxonómii, konkrétne týkajúce sa zmiernenia zmeny klímy, a to *Odborné služby súvisiace s energetickou hospodárnosťou budov* z oddielu 9.3, a týkajúce sa adaptácie na zmenu klímy, a to *Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby* z oddielu 8.2 a *Inžinierske činnosti a súvisiace technické poradenstvo zamerané na adaptáciu na zmenu klímy* z oddielu 9.1.

Pri určovaní toho, či je činnosť oprávnená v rámci taxonómie, sa musí použiť opis činnosti. Odkazy na kódy NACE, s ktorými môže byť takáto činnosť prepojená, sa používajú na orientačné účely.

Poradenské služby týkajúce sa ostatných činností oprávnených v rámci taxonómie, ktoré sú uvedené v delegovanom akte o klíme, nie sú oprávnené.

6. **Ako sa majú vypočítať emisie skleníkových plynov na účely technických kritérií preskúmania (rozsah, metodiky atď.)?**

V delegovanom akte o klíme sa neuvádza žiadna univerzálna metóda na výpočet emisií skleníkových plynov. Konkrétne metódy výpočtu sa uvádzajú v technických kritériách preskúmania pre osobitné činnosti v súlade s metodickými prístupmi na základe požiadaviek stanovených v článku 19 nariadenia o taxonómii. Pozri v tomto zmysle aj odpovede na otázky týkajúce sa činností, ako napríklad otázku č. 52.

7. **Ako sa má posudzovať súlad činností podniku vykonávaných mimo jurisdikcie EÚ s technickými kritériami preskúmania odkazom na miestne požiadavky alebo usmernenia tretích strán? Ak kritériá pochádzajú z právnych predpisov alebo noriem EÚ/jednotlivých členských štátov, mala by sa úroveň požiadaviek prispôsobiť kritériám, ktoré sa majú splniť mimo EÚ?**

Ako sa uvádza v odpovedi na otázku č. 18 v prvom oznámení Komisie, povinnosti zverejňovania podľa článku 8 nariadenia o taxonómii sa uplatňujú na subjekty, na ktoré sa vzťahuje NFRD, a na všetky ich činnosti bez ohľadu na ich miesto. Zatiaľ čo vo viacerých technických kritériách preskúmania sa stanovujú objektívne prahové hodnoty a požiadavky, ktoré nijako nesúvisia s regulačnými požiadavkami na miesto, v niektorých technických kritériách preskúmania sa odkazuje na požiadavky týkajúce sa jurisdikcie stanovené v právnych predpisoch EÚ. Vo všeobecnosti by mali podniky na účely posúdenia zosúladenia hospodárskej činnosti vykonávanej mimo EÚ s taxonómiou určiť, či sa vykonáva v súlade

s požiadavkou uplatniteľnou podľa právnych predpisov Únie, prípadne, ak sa to uvádza v technických kritériách preskúmania, s príslušnou medzinárodnou normou alebo rovnocenným platným vnútroštátnym právom tretej krajiny (napríklad odkazy na takéto normy vo všeobecných kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k ochrane biodiverzity stanovené v dodatku D k prílohe I).

8. **Ako sa majú vykladať spojky „a“ a „alebo“ v opise hospodárskych činností (napríklad pri činnosti *Výstavba alebo prevádzka zariadení na výrobu elektriny, v ktorých sa elektrina vyrába z vodnej energie*, z oddielu 4.5 alebo *Výstavba a prevádzka zariadení na výrobu elektriny, v ktorých sa elektrina vyrába výlučne z biomasy, bioplynu alebo biokvapalín*, z oddielu 4.8)?**

Spojky „a“ a „alebo“ sa používajú zameniteľne v opisoch činností, ale nie v kritériách, v ktorých „a“ odkazuje na kumulatívnu požiadavku. Vo všeobecnosti je hospodárska činnosť oprávnená v rámci taxonómie, ak tvorí akýkoľvek krok uvedený v opise činnosti, ktorým sa daná činnosť uvádza na trh (napr. výstavba, prevádzka, renovácia, inštalácia, údržba atď.).

9. **Ako pristupovať k technickým kritériám preskúmania, ktoré sa netýkajú konkrétnej činnosti uvedenej v opise (napr. iba služba údržby bez stavebného odpadu)?**

Ak hospodárska činnosť preukázateľne neobsahuje prvok, ktorého sa týkajú technické kritériá preskúmania, táto skutočnosť sa môže vysvetliť vo zverejnených informáciách o tom, prečo sa činnosť môže považovať za zosúladenú s taxonómiou bez splnenia konkrétneho kritéria (napr. poskytnutie služby uvedené v opise, ktoré nemá žiadny vplyv na iné environmentálne ciele, čiže nevedie k žiadnym potenciálnym problémom s kritériom týkajúcim sa zásady „výrazne nenarušiť“).

10. **Pri mnohých podporných činnostiach sa vyžadujú referenčné hodnoty porovnané s priemerom odvetvia, partnermi alebo najlepšími dostupnými technológiami. Takéto informácie však nie sú vždy verejne dostupné. Ako sa má splniť požiadavka na poskytnutie týchto referenčných hodnôt?**

V technických kritériách preskúmania sa nie vždy úplne uvádza, ako možno dosiahnuť súlad činností, ale v osobitných prípadoch sa ponecháva priestor na to, aby hospodárske subjekty vykonali posúdenie na základe jednotlivých prípadov. Ak informácie potrebné na preukázanie súladu týkajúce sa metriky alebo najlepších postupov odvetvia závisia od viacerých faktorov alebo ich nemožno vyjadriť priamo, prevádzkovatelia by mali vo zverejnených informáciách o tom, prečo sa činnosť môže považovať za zosúladenú s taxonómiou, poskytnúť príslušné vysvetlenia vrátane všetkých relevantných nezávislých stanovísk tretích strán.

11. **Ako sa uplatňuje rámec udržateľného financovania na prístup obranného priemyslu k súkromnému financovaniu?**

Komisia uznáva potrebu zabezpečiť prístup všetkých strategických sektorov, a najmä obranného priemyslu, ktorý prispieva k bezpečnosti európskych občanov, k financovaniu a investíciám, a to aj zo súkromného sektora.

V oznámení z 15. februára 2022 o európskej obrane [COM(2022) 60] Komisia zdôraznila, že je dôležité zaistiť, aby iniciatívy venované udržateľnému financovaniu nenarušovali úsilie Európskej únie umožniť európskemu obrannému priemyslu dostatočný prístup k financovaniu a investíciám. Rámec udržateľného financovania EÚ sa zameriava na zabezpečenie transparentnosti a neobsahuje žiadne obmedzenia financovania akéhokoľvek konkrétneho sektora, a teda ani obranného.

Ako v každom sektore, aj podniky vykonávajúce činnosti súvisiace s obranou môžu oprávnené horizontálne investície uvedené v delegovanom akte o klíme vyhlásiť za zosúladené s taxonómiou. Patria k nim napríklad investície do ekologizácie budov alebo do čistej dopravy v podobe kapitálových výdavkov a/alebo prevádzkových výdavkov uvedených v písmene c) oddielov 1.1.2.2 a 1.1.3.2 prílohy I k delegovanému aktu o zverejňovaní. Takisto môžu vyhlásiť všetky ostatné činnosti uvedené v delegovanom akte o klíme (napríklad činnosti v oblasti dopravy, dátových riešení, výroby atď.) za zosúladené.

Pravidlá EÚ týkajúce sa zverejňovania informácií o udržateľnosti sa uplatňujú horizontálne na všetky odvetvia rovnako a žiadny konkrétny sektor z nich nie je vyčlenený.

V jednom regulačnom technickom predpise nariadenia o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore financií sa uvádza výslovný odkaz, ktorý sa priamo týka obmedzenej časti obranného sektora a v ktorom sa podrobnejšie stanovuje, ako by mali účastníci finančného trhu zverejňovať informácie o hlavných nepriaznivých vplyvoch na udržateľnosť. Tento regulačný predpis sa týka expozície voči štyrom kategóriám kontroverzných zbraní (protipechotné míny, kazetová munícia, chemické zbrane a biologické zbrane). V zostávajúcej časti regulačného technického predpisu nariadenia o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore financií sú požiadavky (vrátane tých, ktoré sa týkajú sociálnych aspektov) rovnaké ako pre ostatné sektory.

Podobne sa aj pravidlá preferencií z hľadiska udržateľnosti pre retailových investorov, uvedené v smernici MiFID/smernici IDD, uplatňujú horizontálne na všetky odvetvia rovnako a žiadny konkrétny sektor z nich nie je vyčlenený. Nebráni sa v nich teda investíciám do žiadneho konkrétneho sektora. Hlavné nepriaznivé vplyvy zohľadňované pri finančnom produkte sa týkajú iba uvedených kontroverzných zbraní.

V rámci širšieho úsilia v nadväznosti na závery Európskej rady z marca 2022 týkajúce sa podpory a uľahčenia prístupu obranného priemyslu k súkromnému financovaniu začala Európska obranná agentúra v máji 2022 vypracúvať štúdiu, ktorej výsledkom má byť prehľad rámcov ESG uplatňovaných na finančných trhoch a toho, ako sa týkajú obranného priemyslu alebo činností súvisiacich s obranným priemyslom. Cieľom je zmerať a porovnať činnosti európskeho obranného priemyslu vo vzťahu ku kritériám environmentálneho, sociálneho a správneho dosahu (ESG) a poskytnúť analýzu prínosu sektora k plneniu cieľov stanovených v rámcoch ESG.

12. **Čo sa stane so spoločnosťami, ktoré nemajú žiadne činnosti zosúladené s taxonómiou? Stratia prístup k financovaniu?**

Nie. Samotná skutočnosť, že spoločnosť nevykonáva činnosti zosúladené s taxonómiou EÚ, neznamená, že možno vyvodiť závery týkajúce sa environmentálnej výkonnosti spoločnosti alebo jej schopnosti získať prístup k financovaniu.

Spoločnosti takisto nie sú povinné zosúladiť svoje činnosti s taxonómiou EÚ a investori nie sú povinní investovať do činností zosúladených s taxonómiou.

Vo všeobecnosti je pravdepodobnejšie, že o činnosti zosúladené s taxonómiou budú mať väčší záujem investori, ktorí hľadajú udržateľné investície.

Spoločnosť nemusí mať svoje hospodárske činnosti oprávnené v rámci kritérií taxonómie EÚ alebo s týmito kritériami zosúladené z viacerých príčin: jej hospodárske činnosti jednoducho nie sú uvedené v taxonómii EÚ, prípadne sú, ale významne neprispievajú k plneniu environmentálneho cieľa, alebo môžu významne prispievať, lenže nespĺňajú kritérium zásady „výrazne nenarušiť“, prípadne minimálnych sociálnych záruk. Účastníci trhu teda nemôžu bez znalosti presných príčin, pre ktoré spoločnosť nemá činnosti zosúladené s taxonómiou, prijať investičné rozhodnutia len na základe zverejnených informácií o spoločnosti, ktoré sa týkajú taxonómie, pretože neexistencia činností zosúladených s taxonómiou ako taká presne nevypovedá o environmentálnom správaní spoločnosti. O environmentálnom správaní spoločnosti a jej smerovaní v environmentálnych záležitostiach sa môžu trhy dozvedieť z iných zverejnených informácií, ako napríklad z informácií, ktoré spoločnosť zverejňuje podľa smernice CSRD.

Tak ako spoločnosti musia spravovať svoje portfólio činností a mali by sa zameriavať na postupné zvyšovanie podielu aktivít na ochranu životného prostredia, možno očakávať aj to, že väčšina investorov sa bude zameriavať na postupné zvyšovanie podielu udržateľných investícií vo svojich portfóliách. Takisto je dôležité myslieť na to, že účastníci finančného trhu, ktorí prijímajú rozhodnutia o alokácii kapitálu, budú prihliadať na viac prvkov, nielen na zosúladenie s taxonómiou. O všetkých spoločnostiach v rozsahu pôsobnosti smernice CSRD, dokonca aj o spoločnostiach, ktoré nevykonávajú hospodárske činnosti zosúladené s taxonómiou, budú mať investori k dispozícii i) zverejnené informácie o taxonómii aj ii) informácie vykazované podľa smernice CSRD. Okrem právne záväzného zverejňovania môžu spoločnosti zverejňovať informácie aj dobrovoľne. Investori môžu všetky tieto zverejnené informácie použiť pri prijímaní investičných rozhodnutí a vytváraní finančných produktov. Investori môžu svoje investície slobodne rozvrhnúť a naďalej budú svoje investičné rozhodnutia prijímať na základe zohľadnenia veľkého množstva faktorov.

ODDIEL II:

Otázky týkajúce sa technických kritérií preskúmania podľa jednotlivých sektorov

Lesné hospodárstvo

A. Zalesňovanie

13. **V kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania v rámci činnosti Zalesňovanie z oddielu 1.1 sa uvádza, že pri činnosti by sa malo minimalizovať používanie hnojív a hnoj by sa nemal vôbec používať. Malo by sa minimalizovať aj používanie prírodných hnojív?**

V kritériu zásady „výrazne nenarušiť“ sa vyžaduje minimalizácia hnojív a uprednostnenie používania alternatívnych prístupov alebo techník vrátane nechemických alebo prírodných hnojív. Celková spotreba nechemických alebo prírodných hnojív by sa mala minimalizovať s prihliadnutím na širšie vplyvy na ekosystém.

14. **Ako sa vymedzuje pojem „ degradácia pôdy s vysokými zásobami uhlíka“ v činnosti Zalesňovanie z oddielu 1.1?**

V delegovanom akte o klíme sa pôda s vysokými zásobami uhlíka vymedzuje odkazom na článok 29 ods. 4 písm. a), b) a c) smernice RED II, v ktorom sa uvádza:

„[…] z pôdy s vysokými zásobami uhlíka, konkrétne z pôdy, ktorá mala jeden z týchto štatútov v januári 2008, a už ho nemá:

a) *mokraď, teda pôda pokrytá alebo nasiaknutá vodou trvalo alebo počas významnej časti roka;*

b) *súvislo zalesnené oblasti, teda pôda o ploche viac ako jeden hektár so stromami vyššími ako päť metrov a s pokryvom koruny viac ako 30 %, alebo so stromami schopnými dosiahnuť tieto prahové hodnoty in situ;*

c) *pôda s rozlohou viac ako jeden hektár so stromami vyššími ako päť metrov a s pokryvom koruny medzi 10 % a 30 % alebo so stromami schopnými dosiahnuť tieto prahové hodnoty in situ, ak sa nepreukáže, že zásoby uhlíka v oblasti pred konverziou a po nej sú také, že ak sa použije metodika uvedená v časti C prílohy V, podmienky uvedené v odseku 10 tohto článku by sa splnili.“*

V delegovanom akte o klíme sa vymedzenie degradácie neuvádza. Celkovým cieľom tohto kritéria je však zachovať vysoké zásoby uhlíka a zabrániť emisiám skleníkových plynov z týchto zásob.

B. Rekultivácia a obnova lesov

15. **Čo znamená pojem *„v súlade s podmienkami stanovenými vo vnútroštátnych právnych predpisoch“* v súvislosti s činnosťou Rekultivácia a obnova lesov z oddielu 1.2? Čo ak sa podľa vnútroštátneho práva takéto zohľadnenie nevyžaduje?**

V kontexte bodu 1.2 písm. g) kritérií významného prínosu činnosti *Rekultivácia a obnova lesov* z oddielu 1.2 k zmierneniu zmeny klímy sa v delegovanom akte o klíme podrobnejšie nevymedzuje odkaz na konzultovanie so zainteresovanými stranami v súlade s podmienkami stanovenými vo vnútroštátnych právnych predpisoch v oblasti zohľadnenia spoločenských otázok. Ak konkrétny vnútroštátny právny predpis neexistuje, malo by sa to uviesť v informáciách poskytnutých podľa bodu 1.2.

16. **Kde je hranica medzi činnosťou Rekultivácia a obnova lesov z oddielu 1.2 a činnosťou Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3 v prípade, že je súčasťou obhospodarovania lesov zalesňovanie po výrube alebo prírodnom rušivom faktore? Do ktorého oddielu konkrétne patrí zalesňovanie po prieniku škodcov?**

Zalesňovanie po prieniku škodcov by patrilo do činnosti Rekultivácia a obnova lesov z oddielu 1.2, keďže v názve činnosti sa uvádza *„a to aj po extrémnej udalosti“*.

C. Obhospodarovanie lesov

17. **Čo znamená, že plán obhospodarovania lesov „sa neustále aktualizuje“? Znamená to, že sa obnoví po uplynutí svojej platnosti, v prípade výskytu závažných udalostí alebo každoročne?** Alebo ide o to, aby obsahoval dôkazy o práci vykonanej v lesoch?

Frekvencia aktualizácií plánov obhospodarovania lesov nie je v technických kritériách preskúmania vymedzená, čo umožňuje zohľadniť vnútroštátne požiadavky. Ako sa uvádza v súbore nástrojov organizácie FAO na udržateľné obhospodarovanie lesov ([51]), neustále zlepšovanie na základe získavania skúseností je neoddeliteľnou súčasťou udržateľného obhospodarovania lesov, preto je potrebné pravidelne skúmať a revidovať plány obhospodarovania lesov na základe meniacich sa podmienok. Súčasťou neustáleho aktualizovania je aj potreba zabezpečiť, aby medzi jednotlivými aktualizáciami plánu obhospodarovania lesov neboli prestávky. V prípade desaťročného plánu obhospodarovania lesov by frekvencia mala byť aspoň desať rokov.

18. **Sú splnené kritériá z bodu 2.1 písm. a) a b) kritérií významného prínosu činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3, ak sú zavedené systémy obhospodarovania na úrovni lesnej zdrojovej oblasti na zabezpečenie zachovania alebo posilnenia úrovní zásob a záchytov uhlíka?**

Nie, v tomto prípade je splnené len kritérium z bodu 2.1 písm. b). Stále je potrebné podľa bodu 2.1 písm. a) vykonať analýzu prínosov pre klímu za 30-ročné obdobie, a to s možnosťou využiť ako základ zavedený systém obhospodarovania na úrovni lesnej zdrojovej oblasti.

19. **Čo v praxi znamená kritérium z bodu 2.3 písm. c) v rámci kritérií významného prínosu činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3?**

V kritériu z bodu 2.3 písm. c) sa stanovuje, že *„úroveň podrobnosti analýzy je primeraná veľkosti dotknutej plochy a používajú sa hodnoty špecifické pre dotknutú plochu“*.

V tomto kritériu sa zdôrazňuje, že analýza prínosov pre klímu musí byť prispôsobená veľkosti plochy a konkrétnej súvislosti, napríklad použitím prognóz rastu podľa konkrétnej pôdy a klimatických podmienok.

20. **V kritériu z bodu 2.4 kritérií významného prínosu činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3 sa uvádza, že lesnícke podniky do 13 ha nemusia vykonávať analýzu prínosov pre klímu. Aké sú požiadavky na vlastníka lesníckeho podniku, ktorý má 14 hektárov?**

V ustanoveniach v oddiele 1.3 bode 2.4 Obhospodarovanie lesov sa udeľuje výnimka lesníckym podnikom do 13 ha, čo zodpovedá priemernej veľkosti lesníckeho podniku v Európe, z požiadavky na vykonanie analýzy prínosov pre klímu. Vlastník 14-hektárového lesníckeho podniku preto musí túto analýzu vykonať, aby dodržal kritériá obhospodarovania lesov, ak nepreukáže súlad s touto požiadavku na úrovni lesnej zdrojovej oblasti, ako sa to stanovuje v bode 2.1.

21. **Ako sa bude vyhodnocovať súlad činnosti s kritériami stanovenými v bode 2.3 písm. a) činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3, a najmä analýza rizika úniku?**

Kritériá týkajúce sa auditu uvedeného v bode 4 technických kritérií preskúmania zabezpečujú ďalšiu úroveň istoty, pokiaľ ide o vykazované údaje. Odkazuje sa aj na odpoveď na otázku č. 4 v oddiele I tohto oznámenia.

22. **Čo znamená pojem *„v súlade s podmienkami stanovenými vo vnútroštátnych právnych predpisoch“* uvedený v bode 3.1 v súvislosti so zárukou stálosti? Čo ak sa podľa vnútroštátneho práva takéto zohľadnenie nevyžaduje?**

Tento odkaz znamená, že jednotlivé opatrenia, ktoré možno využiť na poskytnutie záruky stálosti v súvislosti so stavom lesov, by v relevantných prípadoch mali byť v súlade s vnútroštátnym právom [ako napríklad pri možnostiach uvedených v bode 3.1 písm. b) alebo c), v prípade ktorých sa plocha klasifikuje ako chránené územie alebo sa na ňu vzťahuje právna požiadavka či zmluva].

Ak sa vo vnútroštátnom práve takéto zohľadnenie nevyžaduje, odkazuje sa na odpoveď na otázku č. 15 tohto oznámenia.

([51]) Pozri: www.fao.org/sustainable-forest-management/toolbox/modules/forest-management-planning/in-more-depth/en/.

23. **Má sa kritérium stanovené v bode 3.1 kritérií významného prínosu činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3 chápať tak, že musí byť zmluvne stanovené, že predmetná lesnatá plocha sa nesmie využívať iným spôsobom?**

Nie, nejde o výslovnú požiadavku. Kritérium zahŕňa zmluvu ako jeden možný spôsob splnenia požiadavky stanovenej v oddiele 1.3 bode 3.1.

24. **Čo znamená pojem *„nad rámec financovanej činnosti“* v súvislosti so zárukou stálosti uvedenou v oddiele 1.3 bode 3.2?**

„Financovaná činnosť“ je činnosť, ktorá sa v súčasnosti vykonáva a ktorej cieľom je zosúladenie s taxonómiou. Pojem *„nad rámec financovanej činnosti“* znamená, že v rámci činnosti ide o dosiahnutie prínosov pre klímu aj mimo jej rozsahu.

25. **Postačuje na overenie súladu s technickými kritériami preskúmania audit certifikácie lesov?**

Certifikácia lesov sa môže využiť na preukázanie súladu s technickými kritériami preskúmania. Sama osebe však certifikácia lesov nepreukazuje súlad s technickými kritériami preskúmania.

Vhodný je každý audit, a to aj prostredníctvom procesu certifikácie lesov, ktorý je zameraný na všetky uplatniteľné aspekty kritérií. Odkazuje sa aj na odpoveď na otázku č. 4 v oddiele I tohto oznámenia.

26. **Ako môže byť vopred známe, že *„skupina týchto podnikov zostane pri všetkých následných auditoch rovnaká“*, ako sa uvádza v oddiele 1.3 bode 5 písm. b)? Prečo by bola dôležitá zmena skupiny medzi auditmi?**

Cieľom tejto podmienky je zabezpečiť porovnateľnosť informácií a ak sa vyberie na kontrolu súladu na úrovni skupiny podnikov, vyžaduje si trvácny vzťah. V delegovanom akte sa ďalej nestanovuje, ako si majú účastníci v takejto skupine zorganizovať vzájomnú spoluprácu.

27. **Čo sa stane, ak sa kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ posudzujú na úrovni *„skupiny podnikov“* a jeden z členov ju počas očakávanej životnosti činnosti opustí? Takáto životnosť môže v prípade lesníckych činností trvať aj niekoľko desaťročí, pričom nie je isté, že skupina zostane taký dlhý čas nezmenená.**

V prípade skupinového posúdenia sa v delegovanom akte vyžaduje, aby bola skupina dostatočne homogénna na vyhodnotenie rizík, aby bol medzi členmi skupiny trvácny vzťah a aby sa zúčastňovali na činnosti, pričom skupina zostane nezmenená na účely následných auditov. V delegovanom akte sa nestanovuje, že skupinové posúdenie nemôže pokračovať, ak opustí skupinu podnik, ktorého kritériá boli posudzované na úrovni skupiny. Ak možno odôvodnene očakávať, že zostávajúca skupina bude pokračovať v spoločnom posúdení a ak nebol narušený profil skupiny a jej homogenita, skupina nebude musieť dodatočne dokazovať svoju homogenitu a môže pokračovať v overovaní na úrovni skupiny.

28. **Čo znamená *„očakávaná životnosť“* lesníckych činností uvedená v dodatku A v súvislosti s technickými kritériami preskúmania pre zásadu „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k adaptácii na zmenu klímy?**

Očakávaná životnosť lesníckych činností by sa mala určovať aspoň v niekoľkých desiatkach rokov.

29. **Môžu sa v súvislosti s technickými kritériami preskúmania pre zásadu „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k adaptácii na zmenu klímy použiť projekcie klímy vypracované na štátnej alebo regionálnej úrovni pri posudzovaní klimatických rizík?**

Prognózy dostupné na štátnej a regionálnej úrovni sa môžu použiť ako základ posúdenia za predpokladu, že ich vypracoval príslušný orgán (napr. meteorologický ústav). Ak sú pre niektoré oblasti k dispozícii podrobnejšie a osobitnejšie posúdenia, obhospodarovatelia, vlastníci alebo správcovia lesov by mali použiť aj tie.

30. **V kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite v rámci činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3 sa v bode 6 písm. a) vyžaduje zaistenie *„dobrého stavu ochrany biotopov a druhov, zachovanie typických druhov biotopu“*. Ako sa má vykladať pojem *„dobrý stav ochrany“* v kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“?**

Hlavným cieľom tohto kritéria je, aby bolo uplatniteľné bez ohľadu na to, či sa činnosť vykonáva na chránenom území, prípadne či sa týka prioritných druhov podľa smernice o vtáctve a smernice o biotopoch. Prvé odseky kritéria sa týkajú konkrétne chránených území.

V texte predchádzajúcom písmenu a), ktorý obsahuje odkaz na „dobrý stav ochrany“, sa jednoznačne uvádza, že sú potrebné „*ustanovenia týkajúce sa zachovania a možného posilnenia biodiverzity v súlade s vnútroštátnymi a miestnymi ustanoveniami*“. Znamená to, že pojem „*dobrý stav ochrany*“ použitý v tomto kritériu môže mať rôzne výklady podľa vnútroštátnych alebo miestnych ustanovení, pričom nebol zamýšľaný ako odkaz na priaznivý stav ochrany ako v smernici o vtáctve a smernici o biotopoch.

31. **Ako sa majú zabezpečiť písmená a) až d) kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite v rámci činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3 na úrovni lesníckeho podniku?**

Hlavným cieľom kritéria 6 *Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov* je zabezpečiť, aby sa bez ohľadu na to, či sa činnosť vykonáva na chránenom území alebo v chránených lesných oblastiach, v pláne obhospodarovania lesov poskytovali podrobné informácie uvedené v písmenách a) až h).

V súlade s vnútroštátnymi alebo miestnymi ustanoveniami sa v pláne obhospodarovania lesov alebo rovnocennom nástroji vymedzuje predmetná plocha a uvádzajú ustanovenia týkajúce sa zachovania a možného posilnenia biodiverzity, ktoré by sa mali uvádzať v pláne obhospodarovania.

32. **Čo v praxi znamená písmeno d) kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite v rámci činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3, ktoré odkazuje na *„zlepšenie fyzikálnej, chemickej a biologickej kvality pôdy“*?**

Pôda má fyzikálne, chemické a biologické zložky. K fyzikálnym zložkám pôdy patria horniny a nerasty, ktoré sa časom premenili na veľmi malé častice piesku, prachu a hliny. K chemickým zložkám pôdy patria pH, rôzne živiny (napr. dusík) a voda. A napokon k biologickým zložkám pôdy patria zvieratá, rastliny, prvoky, baktérie a plesne, ktoré žijú v pôde.

V praxi si zlepšenie fyzikálnych, chemických a biologických zložiek pôdy vyžaduje rôzne techniky vrátane takých, ktorými sa zabraňuje zhutňovaniu, erózii a odplavovaniu pôdy a zabezpečujú správne podmienky na rozmnožovanie prospešných organizmov v pôde, napr. ponechanie dostatočného objemu hrubého a jemného drevného odpadu.

33. **Čo v praxi znamená písmeno e) kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite v rámci činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3, ktoré odkazuje na *„podporu postupov priaznivých pre biodiverzitu, ktorými sa posilňujú prirodzené procesy lesov“*?**

Lesy sú biologicky rozmanité systémy s najrôznejším biotopmi rastlín, zvierat, plesní a mikroorganizmov.

V praxi si obnova a ochrana biodiverzity a biotopov v lesoch vyžaduje rôzne postupy, ktorými sa zachováva a posilňuje štrukturálna zložitosť a podporuje prirodzená dynamika prispôsobená miestnym podmienkam. Niektorými z týchto postupov sú napríklad nechať ležať plochy úhorom, zavedenie ochranných pásiem na ochranu vodných útvarov, zabezpečenie vhodného objemu a rozmanitosti odumretého dreva a prítomnosť stromových biotopov a ďalších mikrobiotopov, čím sa podporí prirodzená regenerácia a diverzifikácia druhov stromov, a veková štruktúra podniku. Opatrenia by sa mali vymedziť v pláne obhospodarovania lesov alebo rovnocennom nástroji v súlade s vnútroštátnymi alebo miestnymi ustanoveniami.

34. **Čo v praxi znamená písmeno f) kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite v rámci činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3, ktoré odkazuje na *„vylúčenie premeny ekosystémov s vysokou biodiverzitou na ekosystémy s nižšou biodiverzitou“*?**

Lesné ekosystémy sa líšia z hľadiska druhov biotopov, počtu druhov a rozmanitosti druhov, ktoré v nich existujú.

Hlavným cieľom tohto kritéria je zabezpečiť, aby si v dôsledku postupov obhospodarovania lesov ekosystém s vysokou biodiverzitou zachoval svoj stav a nepremenil sa na ekosystém s nižšou biodiverzitou. K takýmto postupom patria premena druhu lesa znížením rozmanitosti druhov stromov, krovín a liečivých rastlín, ako aj súvisiacej fauny a premena iných ako lesných ekosystémov s vysokou biodiverzitou na lesné ekosystémy s nižšou biodiverzitou.

V praxi si ochrana ekosystému s vysokou biodiverzitou vyžaduje rôzne postupy prispôsobené miestnym podmienkam. Niektoré z týchto postupov sa vymedzujú v pláne obhospodarovania lesov alebo rovnocennom nástroji v súlade s vnútroštátnymi alebo miestnymi ustanoveniami.

35. **Čo v praxi znamená písmeno g) kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite v rámci činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3, ktoré odkazuje na *„zabezpečenie rozmanitosti súvisiacich biotopov a druhov lesa“*?**

Hlavným cieľom tohto kritéria je zabezpečiť, aby sa bez ohľadu na to, či sa činnosť vykonáva na chránenom území alebo v chránenej oblasti alebo mimo nich, lesy obhospodarovali tak, že sa zabezpečí zachovanie rôznych typov biotopov a druhov v nich žijúcich.

V praxi si zabezpečenie rozmanitosti biotopov a druhov vyžaduje rôzne postupy prispôsobené miestnym podmienkam. K niektorým takýmto postupom patria zabezpečenie vhodného objemu a rozmanitosti odumretého dreva, prítomnosť stromových mikrobiotopov a vytvorenie alebo zachovanie rozmanitej vekovej štruktúry lesa. Vymedzujú sa v pláne obhospodarovania lesov alebo rovnocennom nástroji v súlade s vnútroštátnymi alebo miestnymi ustanoveniami.

36. **Čo v praxi znamená písmeno h) kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite v rámci činnosti Obhospodarovanie lesov z oddielu 1.3, ktoré odkazuje na *„zabezpečenie rozmanitosti štruktúry porastu a zachovanie alebo posilnenie starších porastov a odumretého dreva“*?**

Ochrana rozmanitej štruktúry porastov a *zachovanie alebo posilnenie starších porastov* znamená požiadavku na vytvorenie heterogénnejších, nepravidelnejších zmiešaných lesov, pokiaľ ide o výšku, priemer, vek a druhy, s kombináciou hustejších a redších častí podľa prirodzenej zmesi druhov a štruktúry a v závislosti od druhu lesa.

Zachovanie alebo posilnenie odumretého dreva znamená ponechanie vhodného objemu odumretého dreva podľa miestnych podmienok v lese vo všetkých fázach rozkladu vrátane stojacich odumretých a odumierajúcich stromov so skutočnými alebo potenciálnymi dutinami na hniezdenie a nocovanie. Ide o dôležité opatrenie na ochranu a obnovu biodiverzity.

Priemyselná výroba

37. **Obsahujú výrobné činnosti v oddieloch 3.1 až 3.6 aj výrobu komponentov príslušných technológií?**

Vo všeobecnosti možno zahrnúť komponenty, ak sú uvedené v opise činnosti alebo v technických kritériách preskúmania. Príkladom je činnosť z oddielu *3.4 Výroba batérií*, v ktorej opise sa uvádzajú komponenty.

Prístup k hlavným komponentom výrobných činností, napríklad v sektore nízkouhlíkovej dopravy, ktorého sa týka delegovaný akt o klíme, sa bude riešiť v budúcich revíziách delegovaného aktu.

38. **Akými informáciami alebo dokumentmi sa potvrdzujú požadované hodnoty emisných limitov a preukazuje ich súlad s kritériom týkajúcim sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania v rámci výrobných činností z oddielov 3.7, 3.8, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.15, 3.16 a 3.17, ak nie je podľa právnych predpisov Únie povinné mať povolenie na vykonávanie činnosti?**

V kritériu týkajúcom sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania v rámci činností z oddielov 3.7, 3.8, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.15, 3.16 a 3.17 sa vyžaduje, aby pre všetky činnosti bez ohľadu na ich kapacitu platilo toto: *„Emisie sú v rámci rozsahov úrovní znečisťovania súvisiacich s najlepšími dostupnými technikami alebo nižšie ako tieto rozsahy stanovené v najnovších relevantných záveroch o najlepších dostupných technikách vrátane záverov o najlepších dostupných technikách na […]“*. Pokiaľ ide o činnosti, ktoré nedosahujú prahové hodnoty stanovené v prílohe I k smernici o priemyselných emisiách, podľa právnych predpisov Únie nie je povinné získať povolenie na ich vykonávanie.

Aj keby zariadenie nespĺňalo kapacitné prahové hodnoty podľa smernice o priemyselných emisiách, môžu sa naň vzťahovať príslušné vnútroštátne environmentálne právne predpisy, a teda aj povinnosť získať povolenie na vykonávanie činnosti, ktorá z nich vyplýva. Zariadenia môžu v každom prípade preukázať súlad poskytnutím nezávisle overených úrovní emisií znečisťujúcich látok, ktoré sa uvádzajú v príslušných vykonávacích rozhodnutiach o BAT. Monitorovanie úrovní emisií by sa malo vykonávať podľa týchto vykonávacích rozhodnutí.

A. Výroba nízkouhlíkových technológií pre odvetvie dopravy z oddielu 3.3

39. **Ako sa má posudzovať zosúladenie osobných vozidiel s taxonómiou v prípade automobilov, na ktoré sa nevzťahuje skúšobný cyklus emisií uhlíka (WLTP)?**

Na to, aby sa hospodárska činnosť klasifikovala ako zosúladená s taxonómiou, by mala spĺňať príslušné technické kritériá preskúmania týkajúce sa významného prínosu a zásady „výrazne nenarušiť“, pričom musí byť v súlade s minimálnymi zárukami.

Technické kritériá preskúmania činnosti Výroba nízkouhlíkových technológií pre odvetvie dopravy z oddielu 3.3 týkajúce sa environmentálneho cieľa zmiernenia zmeny klímy sú takéto:

„V rámci tejto hospodárskej činnosti sa vyrábajú, opravujú, udržiavajú, dodatočne modernizujú či upravujú (alebo sa mení účel ich použitia): […]

f) *vozidlá kategórií M1 a N1 klasifikované ako ľahké vozidlá so:*

i) *do 31. decembra 2025: špecifickými emisiami CO_2 podľa vymedzenia v článku 3 ods. 1 písm. h) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/631 nižšími ako 50 g CO_2/km (ľahké vozidlá s nízkymi a nulovými emisiami);*

ii) *od 1. januára 2026 sú špecifické emisie CO_2 podľa vymedzenia v článku 3 ods. 1 písm. h) nariadenia (EÚ) 2019/631 nulové;*

g) *vozidlá kategórie L s výfukovými emisiami CO_2 na úrovni 0 g ekvivalentu CO_2/km vypočítanými na základe skúšky emisií stanovenej v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 168/2013;“.*

Delegovaný akt o klíme sa týka iba nariadení EÚ, v ktorých sa stanovujú emisné normy CO_2 pre nové osobné vozidlá a nové ľahké úžitkové vozidlá. V nariadení o CO_2 sa odkazuje na nariadenie EÚ o typovom schvaľovaní so zreteľom na emisie ([52]), v ktorom sa vymedzuje skúšobný postup na meranie emisií CO_2 ľahkých vozidiel. Zverejňované informácie súvisiace s taxonómiou EÚ zahŕňajú informácie o globálnych činnostiach spoločností z EÚ, pričom sa neobmedzujú len na ich obrat, kapitálové výdavky a prevádzkové výdavky. Osobné automobily/dodávkové vozidlá vyrábané/predávané mimo EÚ nemusia byť skúšané podľa WLTP (nejde o typovo schválené osobné vozidlá). Delegovaný akt o klíme neobsahuje žiadne ustanovenie o tom, ako pristupovať k týmto vozidlám.

Keďže v taxonómii sa stanovujú iba hodnoty vychádzajúce zo skúšobného postupu WLTP, neuvádzajú sa v nej osobitné pravidlá pre vozidlá, ktoré sa typovo schvaľujú podľa iných systémov. Hoci je veľké množstvo vozidiel predávaných na celom svete zaregistrovaných v krajinách používajúcich systémy typového schvaľovania na základe WLTP, ako napríklad predpis EHK OSN č. 154 ([53]), a preto je v ich prípade možné predložiť doklad o súlade s touto požiadavkou, stále existuje značná časť vozidiel predávaných na celom svete, v prípade ktorých takýto doklad predložiť nie je možné. K príslušným postupom osvedčovania patria okrem WLTP napríklad US CAFE, japonský JC08 alebo NEDC (nový európsky jazdný cyklus, ktorý sa už v EÚ nepoužíva, ale v niektorých jurisdikciách stále platí). Na účely preukázania súladu s týmto kritériom sa výroba vozidiel osvedčovaných podľa iných systémov, ako je typové schvaľovanie EÚ, a uvádzaných na trh v tretej krajine môže považovať za zosúladenú s taxonómiou, ak vozidlo spĺňa kritériá taxonómie po uplatnení riadne zdokumentovaného a vedecky podloženého konverzného faktora.

B. Výroba energeticky efektívnych zariadení pre budovy (oddiel 3.5)

40. **Môže sa závesná stena považovať za zosúladenú s taxonómiou podľa oddielu 3.5?**

Áno, v delegovanom akte sa môže *„závesná stena“* chápať ako *„nie nosný múr“* v súlade s použitím v norme (EN) ISO 12631, čo zahŕňa priehľadné aj nepriehľadné prvky. Uznávame, že navrhovanú hodnotu U stenových systémov môže byť v prípade závesných stien, ktoré sú úplne (alebo takmer úplne) zasklené, ťažké dosiahnuť.

([52]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1151 z 1. júna 2017, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2007 o typovom schvaľovaní motorových vozidiel so zreteľom na emisie ľahkých osobných a úžitkových vozidiel (Euro 5 a Euro 6) a o prístupe k informáciám o opravách a údržbe vozidiel, ktorým sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/46/ES, nariadenie Komisie (ES) č. 692/2008 a nariadenie Komisie (EÚ) č. 1230/2012 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 692/2008 (Ú. v. EÚ L 175, 7.7.2017, s. 1).

([53]) Pozri: https://unece.org/transport/documents/2021/02/standards/un-regulation-no-154-worldwide-harmonized-light-vehicles-test.

Takéto steny (úplne alebo takmer úplne zasklené) sa môžu na základe príslušnej hodnoty U považovať za okná. V zásade platí, že v prípade úplne (alebo takmer úplne) zasklených a priehľadných závesných stien, t. j. v prípade ktorých je aspoň 80 % povrchu zaskleného a priehľadného, je potrebné uplatniť navrhovanú hodnotu U pre okná.

41. **Čo v praxi znamenajú *„dve najvyššie zastúpené triedy“* domácich spotrebičov uvedené v technických kritériách preskúmania v oddiele 3.5 a prípadne v technických kritériách preskúmania v oddiele 7.3? Ktoré domáce spotrebiče patria do týchto tried? Mohol by sa na získanie informácií využiť register EPREL?**

Táto požiadavka sa zameriava na dve najvyššie zastúpené triedy energetickej účinnosti, v rámci ktorých sú na trhu aspoň niektoré výrobky. Na získanie informácií o najvyšších zastúpených triedach, v rámci ktorých sú na trhu aspoň niektoré výrobky, sa poskytuje prehľad dostupných výrobkov na trhu (na základe oficiálnych údajov) v referenčnom registri EPREL (Európsky register výrobkov s energetickým označením) ([54]).

C. Výroba ostatných nízkouhlíkových technológií z oddielu 3.6

42. **Ako by sa malo vymedzovať *„významné“* v kritériách významného prínosu činnosti *Výroba ostatných nízkouhlíkových technológií* z oddielu 3.6, v ktorom sa odkazuje na *„významné úspory emisií skleníkových plynov počas životného cyklu“*? Ktoré údaje sa majú použiť ako dôkaz na porovnanie?**

Keďže v činnosti z oddielu 3.6 prílohy I sa odkazuje na ostatné nízkouhlíkové technológie, ktorých sa netýkajú oddiely 3.1 až 3.5, technické kritériá preskúmania môžu odkazovať na viaceré činnosti z rôznych sektorov. Ich presné uplatňovanie preto ponecháva istú flexibilitu a závisí od predmetnej činnosti. Vzhľadom na to neexistuje žiadna spoločná úroveň správania podľa kritéria *„významných úspor emisií skleníkových plynov počas životného cyklu v porovnaní s najvýkonnejšou alternatívnou technológiou, resp. výrobkom alebo riešením, ktoré sú dostupné na trhu“*. Prevádzkovateľ činnosti by mal odôvodniť, či a ako jeho technológia umožňuje dosiahnutie významného zníženia emisií skleníkových plynov v iných sektoroch v porovnaní s ostatnými konkurenčnými technológiami. Pri tom by mal zabezpečiť, aby bolo jeho posúdenie v súlade so všetkými dôveryhodnými dostupnými externými zdrojmi informácií o potenciáli technológie pri dosahovaní dekarbonizácie cieľovej činnosti v súlade s cieľmi európskeho právneho predpisu v oblasti klímy alebo Parížskej dohody. Podniky by takisto mali preukázať tento prvok na účely overenia treťou stranou, ktoré sa vyžaduje v technických kritériách preskúmania, a najmä podniky, na ktoré sa vzťahuje článok 8 nariadenia o taxonómii, by mali zverejniť vo svojom nefinančnom výkaze všetky príslušné informácie.

43. **Musia produkty alebo služby, ktoré sa majú považovať za zosúladené s taxonómiou podľa oddielu 3.6, predstavovať hospodársky životaschopné riešenie?**

Pravidlo uvedené v technických kritériách preskúmania predstavuje požiadavku na preukázanie toho, že príslušné výrobky/služby sú výkonnejšie ako najlepšie dostupné riešenie na trhu, a to bez ohľadu na to, do akej miery sú príslušné výrobky/služby hospodársky životaschopné alebo škálovateľné/dostupné na priemyselnej úrovni.

44. **Môže sa napríklad výroba zariadení na riadenie dopravy a výber mýta považovať za oprávnenú v rámci taxonómie v činnosti *Výroba ostatných nízkouhlíkových technológií* z oddielu 3.6?**

Táto činnosť by mohla byť oprávnená podľa oddielu 3.6 prílohy I. Na účely zosúladenia s taxonómiou by mala činnosť preukazovať, že dosahuje úspory emisií skleníkových plynov v porovnaní s najvýkonnejšou alternatívnou technológiou, resp. výrobkom alebo riešením, ktoré sú dostupné na trhu (v tomto prípade v porovnaní s iným zariadením na riadenie dopravy a výber mýta). Ak existuje viacero možných použití, úspory sa musia vyskytovať pri všetkých potenciálnych použitiach.

Orientačnú príručku o druhoch činností, ktoré sa môžu podľa delegovaného aktu klasifikovať na základe iných systémov klasifikácie priemyselných odvetví, možno nájsť v *mape alternatívnych klasifikácií NACE*, ktorú zverejnila platforma pre udržateľné financovanie ([55]). Treba poznamenať, že tento dokument nie je záväzný, len orientačný.

([54]) Pozri: https://eprel.ec.europa.eu/screen/home.
([55]) Pozri: https://ec.europa.eu/info/files/sustainable-finance-taxonomy-nace-alternate-classification-mapping_en.

45. **Ako uplatniť koncepciu *„veľmi dôležitého použitia pre spoločnosť“* na zásadu „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania v rámci činnosti *Výroba ostatných nízkouhlíkových technológií* z oddielu 3.6?**

Odkazuje sa na odpovede v oddiele III ďalej týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ z dodatku C.

D. Výroba hliníka z oddielu 3.8

46. **Sú splnené technické kritériá preskúmania činnosti Výroba hliníka týkajúce sa nepriamych emisií skleníkových plynov iba vtedy, ak sa 100 % energie z obnoviteľných zdrojov použije pri výrobe hliníka, alebo musí používateľ elektriny zdokumentovať uhlíkovú náročnosť nepriamych emisií skleníkových plynov (napríklad zakúpením potvrdení o pôvode)?**

Do konca roku 2025 musia prevádzkovatelia dosiahnuť súlad iba s dvomi z troch podmienok z oddielu 3.8 stanovených v písmene a) technických kritérií preskúmania týkajúcich sa významného prínosu k zmierneniu zmeny klímy, ak sa majú považovať za významne prispievajúcich k danému cieľu.

Po roku 2025 by mali byť splnené všetky tri podmienky stanovené v oddiele 3.8 prílohy I, ak sa má činnosť považovať za významne prispievajúcu k zmierneniu zmeny klímy. Podľa požiadavky na nepriame emisie skleníkových plynov nesmie priemerná uhlíková náročnosť v prípade nepriamych emisií skleníkových plynov prekročiť úroveň 100 g ekvivalentu CO_2 na kWh. Analogicky k prahovej hodnote 100 g ekvivalentu CO_2 na kWh pre významný prínos v určitých energetických sektoroch táto požiadavka preto neznamená, že na splnenie tohto kritéria sa môže využiť len energia z obnoviteľných zdrojov.

E. Výroba železa a ocele z oddielu 3.9

47. **Ako sa majú vykladať ustanovenia v technických kritériách preskúmania činnosti Výroba železa a ocele z oddielu 3.9 týkajúce sa priraďovania emisií k výrobe a používaniu odpadových plynov?**

V kritériách z oddielu 3.9 pre výrobu železa a ocele uvedených v písmene a) technických kritérií preskúmania týkajúcich sa významného prínosu k zmierneniu zmeny klímy sa stanovuje, že emisie skleníkových plynov by mali byť *„znížen[é] o množstvo emisií priradených k výrobe odpadového plynu v súlade s bodom 10.1.5 písm. a) prílohy VII k nariadeniu (EÚ) 2019/331“*. Znamená to, že emisie priradené k výrobe odpadových plynov sa nezohľadňujú na účely kritérií pre oceľ stanovených v delegovanom akte o klíme. Dôležité je, že táto požiadavka znamená, že výrobcovia ocele môžu vypočítať emisie priradené k výrobe odpadových plynov podľa pravidiel bezodplatného prideľovania (ktoré sa výslovne týkajú týchto odpadových plynov). Na účely dodržania technických kritérií preskúmania sa však odpočítajú. Pri výpočte emisií činnosti sa preto nezohľadňujú emisie priradené k výrobe odpadových plynov.

48. **Ako sa uplatňujú prahové hodnoty emisií skleníkových plynov stanovené v technických kritériách preskúmania činnosti Výroba železa a ocele z oddielu 3.9? Zahŕňa napríklad výroba horúceho kovu (1,331 t ekvivalentu CO_2/t výrobku) poskytovanie koksu (0,144 t ekvivalentu CO_2/t výrobku) alebo sa prahová hodnota emisií skleníkových plynov uplatňuje výlučne na krok procesu výroby horúceho kovu?**

Vymedzenia procesov a emisií, ktorých sa týkajú rôzne kritériá preskúmania (t. j. hraníc systému), sa uvádzajú v prílohe I k delegovanému nariadeniu Komisie (EÚ) 2019/331. Výroba koksu nie je zahrnutá do hraníc systému horúceho kovu.

49. **Aké je vymedzenie „horúceho kovu“ uvedené v kritériách významného prínosu činnosti Výroba železa a ocele z oddielu 3.9?**

Výrobok horúci kov a súvisiace referenčné úrovne a hranice systému výrobku sa vymedzujú v prílohe I k delegovanému nariadeniu Komisie (EÚ) 2019/331.

F. Výroba vodíka z oddielu 3.10

50. **Aká je prahová hodnota emisií v prípade vodíka používaného v rôznych procesoch na výrobu vodíka podľa oddielu 3.10?**

V delegovanom akte o klíme sa vodík uznáva ako nosič energie, riešenie uskladňovania energie, palivo alebo surovina. V súlade s požiadavkou na technologickú neutralitu uvedenú v článku 19 ods. 1 písm. a) nariadenia o taxonómii sa výroba vodíka neobmedzuje na konkrétne reťazce výroby ani technológie. Každá výroba vodíka, pri ktorej sa preukáže, že dosahuje

úspory emisií skleníkových plynov počas životného cyklu vo výške 73,4 % oproti porovnateľnému fosílnemu palivu s hodnotou 94 g ekvivalentu CO_2 na MJ, sa môže analogicky s článkom 25 ods. 2 a prílohou V k smernici RED II považovať za významne prispievajúcu k zmierneniu zmeny klímy.

V súlade s prístupom k vymedzeniu zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k zmierneniu zmeny klímy sa v delegovanom akte o klíme vychádza z úrovne ambícií existujúcich právnych predpisov Únie. V prílohe II sa stanovuje, že výroba vodíka sa nepovažuje za výrazne narúšajúcu, ak dosahuje aspoň úroveň úspor emisií skleníkových plynov zakotvenú v smernici RED II.

51. **Znamená odkaz na smernicu RED II v technických kritériách preskúmania činnosti Výroba vodíka z oddielu 3.10, že sa uplatňuje požiadavka na doplnkovosť zo smernice RED II?**

Delegovaný akt o klíme neobsahuje požiadavky na doplnkovosť. Táto otázka je však dôležitá v súvislosti s vykonávaním smernice RED II a môže mať vplyv na druhy vodíka, ktoré sa považujú za obnoviteľné (t. j. určitý druh elektriny sa môže považovať za obnoviteľný na účely výroby vodíka), a okrem toho môže byť dôležitá aj na určenie náročnosti emisií skleníkových plynov v prípade obnoviteľného vodíka.

52. **Ako sa posudzujú a počítajú emisie za životný cyklus činnosti Výroba vodíka z oddielu 3.10? Zohľadňuje sa napríklad pri posudzovaní emisií počas životného cyklu výroba zariadení?**

V delegovanom akte o klíme sa stanovuje požiadavka na relatívne úspory emisií skleníkových plynov oproti porovnateľnému fosílnemu palivu analogicky s článkom 25 ods. 2 a prílohou V k smernici RED II.

Podobne ako v prípade prístupu presadzovaného pre činnosti výroby elektriny a tepla sa v delegovanom akte o klíme umožňuje používanie alternatívnych metodík na výpočet emisií skleníkových plynov počas životného cyklu. V súlade s normami ISO je alternatívnou metodikou výpočtu v prípade výroby vodíka metodika uvedená v článku 28 ods. 5 smernice RED II.

Komisia pripravuje delegovaný akt, v ktorom sa stanoví metodika na určenie úspor emisií skleníkových plynov v prípade obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu a recyklovaných uhlíkových palív, ktoré obsahujú obnoviteľný vodík (okrem vodíka z biogénnych zdrojov), ako aj určitých druhov nízkouhlíkového vodíka.

Energia

A. Výroba elektriny z vodnej energie z oddielu 4.5

53. **Čo v praxi znamená prahová hodnota hustoty výkonu zariadenia na výrobu elektriny nad 5 W/m² v prípade činnosti *Výroba elektriny z vodnej energie* z oddielu 4.5?**

Hustota výkonu vodnej elektrárne je vzťah medzi inštalovaným výkonom oblasti výroby elektriny a oblasti zachytávania. Podľa údajov Medzinárodnej asociácie vodnej energie o emisiách skleníkových plynov ([56]) neemitujú vodné elektrárne nad 5 W/m² viac ako 100 g ekvivalentu CO_2 na kWh. Na základe tohto zistenia sa elektrárňam s vysokou hustotou výkonu udelila výnimka z uskutočnenia posúdenia životného cyklu (spoločne s prietokovými elektrárňami).

54. **Čo v praxi znamená výraz *„v relevantných prípadoch“* v kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k udržateľnému využívaniu a ochrane vodných a morských zdrojov v prípade činnosti *Výroba elektriny z vodnej energie* z oddielu 4.5 a kto posudzuje, ktoré opatrenia sú relevantné?**

V kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k vodnej energii sa uvádzajú všetky možné (všeobecné) zmierňujúce opatrenia, ktoré sa musia zvažovať vo všetkých prípadoch. Vykonávanie týchto kritérií v prípade vodnej energie však závisí od súvislostí. Cieľom je nastoliť rovnováhu medzi ochranou ekosystémov a vodných útvarov na jednej strane a administratívnym zaťažením prevádzkovateľov vodných elektrární na strane druhej. V jednotlivých prípadoch by sa preto mala vypracovať osobitná analýza na základe zoznamu všetkých opatrení na identifikáciu tých, ktoré sú vhodné. Vykonať by sa mali len opatrenia, ktoré sú relevantné pre ekologické podmienky projektu.

([56]) Medzinárodná asociácia vodnej energie, správa o stave vodnej energie za rok 2018. Pozri *Sector trends and insights* (Sektorové trendy a poznatky), s. 29, k dispozícii na stránke: https://hydropower-assets.s3.eu-west-2.amazonaws.com/publications-docs/iha_2018_hydropower_status_report_4.pdf.

Význam konkrétnych uvedených kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ a zmierňujúcich opatrení bude závisieť od posúdenia uskutočniteľnosti a dôležitosti jednotlivých prípadov pri zohľadnení širších hydromorfologických súvislostí vrátane stavu ekologického toku a požiadavky na dosiahnutie a zachovanie dobrého ekologického stavu, prípadne dobrého ekologického potenciálu príslušných vodných útvarov. Referenčné podmienky pre dobrý stav alebo dobrý potenciál vodných útvarov sa líšia v závislosti od príslušného ekoregiónu (geografická oblasť identifikovaná v prílohe XI k rámcovej smernici o vode). Tieto podmienky sú dôležité na určenie potrebných a relevantných zmierňujúcich opatrení zameraných na dosahovanie týchto cieľov.

55. **Čo sa rozumie pod pojmom *„kompenzačné opatrenia“* z bodu 3.5 v kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k udržateľnému využívaniu a ochrane vodných a morských zdrojov v prípade činnosti *Výroba elektriny z vodnej energie* z oddielu 4.5? Aké sú príklady takýchto opatrení?**

Kompenzačné opatrenia sú opatrenia na obnovu kontinuity v rámci toho istého správneho územia povodia v takej miere, aby sa nimi vykompenzovalo narušenie kontinuity a s tým súvisiace vplyvy na vodné ekosystémy vyvolané výstavbou vodnej elektrárne, ktorá musí byť v súlade s technickými kritériami preskúmania, ako napríklad odstránenie priehrad alebo iných prekážok na inom mieste správneho územia povodia. Environmentálne prínosy vyplývajúce z kompenzačných opatrení sú primerané rozsahu vplyvov. Význam a druh takýchto kompenzačných opatrení sa podrobnejšie nerozoberajú, keďže si vyžadujú posúdenie uskutočniteľnosti a dôležitosti jednotlivých prípadov.

56. **Existuje absolútna požiadavka, že výroba elektriny z vodnej energie by mala umožňovať dosahovanie cieľov dobrého stavu alebo dobrého potenciálu vodných útvarov v prípade novej aj existujúcej výroby elektriny z vodnej energie, aby sa splnili kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k udržateľnému využívaniu a ochrane vodných a morských zdrojov?**

Ide o absolútnu požiadavku na zavedenie všetkých technicky a ekologicky relevantných opatrení na dosiahnutie dobrého ekologického stavu alebo dobrého ekologického potenciálu vodných útvarov v súlade s vymedzením v rámcovej smernici o vode. V prípade novej aj existujúcej výroby elektriny z vodnej energie sa v kritériu týkajúcom sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k udržateľnému využívaniu a ochrane vodných a morských zdrojov stanovuje, že: *„V súlade so smernicou 2000/60/ES, a najmä jej článkami 4 a 11, sa vykonali všetky technicky uskutočniteľné a ekologicky relevantné opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov na vodu, ako aj na chránené biotopy a druhy priamo závislé od vody“* a *„[ú]činnosť týchto opatrení sa monitoruje na základe podmienok na dosiahnutie dobrého stavu alebo potenciálu dotknutého vodného útvaru stanovených v povolení.“*

Okrem toho sa pri novej výrobe elektriny z vodnej energie uvádza, že *„[e]lektráreň trvalo neohrozuje dosiahnutie dobrého stavu alebo potenciálu v žiadnom vodnom útvare toho istého správneho územia povodia“ (oddiel 4.5 bod 3.4).*

57. **V delegovanom akte sa vyžaduje, aby vodná elektráreň pôsobila v súlade s povolením zameraným na dosahovanie dobrého stavu alebo potenciálu dotknutého vodného útvaru. Znamená to, že:**

— existuje absolútna požiadavka, že na každú výrobu elektriny z vodnej energie je potrebné povolenie/licencia, a

— všetky povolenia/licencie by mali odkazovať na environmentálne ciele týkajúce sa dotknutých vodných útvarov? Znamená to aj, že kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ si vyžadujú vytvorenie podmienok zameraných na dosahovanie dobrého stavu alebo potenciálu dotknutého vodného útvaru?

Každá výroba elektriny z vodnej energie si vyžaduje povolenie/licenciu na účely dosiahnutia dobrého ekologického stavu alebo dobrého ekologického potenciálu dotknutého vodného útvaru v súlade s vymedzeniami rámcovej smernice o vode. Okrem toho, ako sa uvádza v oddiele 4.5 bode 2.3 zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k udržateľnému využívaniu a ochrane vodných a morských zdrojov, *„[ú]činnosť týchto opatrení sa monitoruje na základe podmienok na dosiahnutie dobrého stavu alebo potenciálu dotknutého vodného útvaru stanovených v povolení“*.

58. **Môže sa na splnenie kritéria zásady „výrazne nenarušiť“ využiť výroba elektriny z vodnej energie, pri ktorej sa uplatňuje článok 4 ods. 5 rámcovej smernice o vode (menej prísny cieľ)?**

V zásade sa vodný útvar ovplyvnený vodnou elektrárňou premení na *„výrazne zmenený vodný útvar“* v súlade s článkom 4 ods. 3 rámcovej smernice o vode. Z toho vyplýva, že by malo ísť skôr o dosiahnutie dobrého ekologického potenciálu ako dobrého stavu. Podľa rámcovej smernice o vode sa môžu odchýlky od jej článku 4 ods. 5 uplatňovať, ak má výroba elektriny z vodnej energie vplyv na vodný útvar a bolo by neprimerane nákladné alebo technicky nemožné dosiahnuť dobrý potenciál. Ak by sa však takáto vodná elektráreň rozhodla uskutočniť všetky technicky možné a ekologicky

relevantné zmierňujúce opatrenia na dosiahnutie dobrého ekologického potenciálu a podliehala by povoleniu alebo monitorovaniu a kontrole týchto ekologicky relevantných opatrení, mohla by stále spĺňať kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“.

To by však znamenalo, že vodný útvar by bol zameraný na dosiahnutie dobrého stavu alebo dobrého potenciálu, a preto by sa mala pri ďalšej revízii príslušného plánu manažmentu povodia preskúmať odchýlka od článku 4 ods. 5 rámcovej smernice o vode. Vodný útvar, ktorý naďalej nedosahuje (počiatočný) „znížený“ cieľ podľa článku 4 ods. 5 rámcovej smernice o vode a nemá zavedené potrebné opatrenia (ekologicky a technicky relevantné) na dosiahnutie dobrého potenciálu, však nespĺňa kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“.

B. Výroba elektriny pomocou obnoviteľných nefosílnych plynných a kvapalných palív z oddielu 4.7

59. **Ako sa majú rozsahy najlepších dostupných techník (BAT-AEL), na ktoré sa odkazuje v technických kritériách preskúmania činnosti *Výroba elektriny pomocou obnoviteľných nefosílnych plynných a kvapalných palív* z oddielu 4.7, uplatňovať v jurisdikciách mimo EÚ?**

Rozsahy BAT-AEL by sa mohli uplatňovať medzinárodne, keďže nevychádzajú z právnych predpisov EÚ. BAT-AEL sú rozsahy úrovní emisií za bežných prevádzkových podmienok získané na základe najlepšej dostupnej techniky (BAT) alebo kombinácie najlepších dostupných techník podľa opisu v záveroch týkajúcich sa BAT. Vyjadrujú sa ako priemer za dané obdobie na základe zadaných referenčných podmienok.

C. Prenos a distribúcia elektriny z oddielu 4.9

60. **Emisie z elektrárne sa môžu líšiť v závislosti od paliva, ktoré používa. Znamenajú kritériá činnosti *Prenos a distribúcia elektriny* z oddielu 4.9, že sa vyžaduje dôkaz o tom, že emisie bez ohľadu na použité palivo nepresiahli 100 g CO_2/kWh?**

Náročnosť novej výrobnej kapacity na emisie, ako aj priemerný emisný faktor sústavy vychádzajú z historických emisií a výroby elektriny. Úroveň 100 g CO_2/kWh sa uplatňuje na tieto historické údaje za nepretržité päťročné obdobie.

D. Uskladňovanie elektriny z oddielu 4.10

61. **Tvorí vodík súčasť činnosti Uskladňovanie elektriny z oddielu 4.10?**

Uskladňovanie vodíka je začlenené do oddielu 4.12 prílohy I ako samostatná činnosť s vlastnými kritériami pre významný prínos k zmierneniu zmeny klímy a zásadu „výrazne nenarušiť“.

Uskladňovanie vodíka sa považuje za významne prispievajúce k zmierneniu zmeny klímy, ak spočíva vo vybudovaní nového alebo premene existujúceho skladovacieho zariadenia vyhradeného pre vodík alebo v prevádzke skladovacieho zariadenia, ak sa uskladňovaný vodík vyrába v súlade s príslušnými kritériami vymedzenými pre výrobu vodíka.

E. Výroba bioplynu a biopalív na použitie v doprave a výroba biokvapalín z oddielu 4.13

62. **Ako sa vymedzujú nízkouhlíkové plyny v súvislosti s činnosťou *Výroba bioplynu a biopalív na použitie v doprave a výroba biokvapalín* z oddielu 4.13? Týkajú sa niektoré kritériá aj bioplynu?**

Delegovaný akt o klíme neobsahuje vymedzenie obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov. Všetky príslušné plyny vrátane bioplynu (ako sa uvádza v názve a opise činnosti), spĺňajúce príslušné technické kritériá preskúmania, by sa mali považovať za obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny.

F. Prenosové a distribučné sústavy pre plyny z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkové plyny z oddielu 4.14

63. **Opis činnosti *Prenosové a distribučné sústavy pre plyny z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkové plyny* z oddielu 4.14 zahŕňa plyny z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkové plyny, zatiaľ čo v kritériách významného prínosu k zmierneniu zmeny klímy sa plyny z obnoviteľných zdrojov neuvádzajú. Ako tomu rozumieť?**

Delegovaný akt o klíme neobsahuje vymedzenie obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov. Všetky plyny spĺňajúce príslušné technické kritériá preskúmania by sa mali považovať za obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny.

64. **Kvalifikovala by sa výstavba vodíkových potrubí, na ktorú sa odkazuje v činnosti *Prenosové a distribučné sústavy pre plyny* z *obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkové plyny* z oddielu 4.14, iba vtedy, ak sa daný vodík vyrába s prahovou hodnotou vodíka v rámci činnosti z oddielu 3.10 *Výroba vodíka*?**

Nie, tieto dve činnosti spolu priamo nesúvisia. V budúcnosti môže existovať „záruka pre vodík“ so zlepšenou vysledovateľnosťou, keď sa rozvinie trh s vodíkom. Podľa nariadenia o TEN-E, v ktorom sa uvádzajú priority pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, musí vodíková infraštruktúra Projekty spoločného záujmu preukázať, že významne prispieva k udržateľnosti, a to aj znižovaním emisií skleníkových plynov a intenzívnejším zavádzaním obnoviteľného alebo nízkouhlíkového vodíka s dôrazom na vodík z obnoviteľných zdrojov.

Zásobovanie vodou, kanalizácia, nakladanie s odpadom a sanácia z oddielu 5

A. Všeobecne

65. **Môže sa použitá sušina kalu z mimopriemyselnej komunálnej čistiarne odpadových vôd (bez predchádzajúcej digescie a bez zmiešania) považovať za biomasu? Ak sa považuje za biomasu, je spaľovňa s energetickým zhodnocovaním vo forme elektriny a tepla, ktorá je určená výhradne na spaľovanie tejto sušiny, oprávnená v rámci taxonómie?**

Podľa vymedzenia biomasy z článku 2 bodu 24 smernice RED II tvoria biomasu „*biologicky rozložiteľné časti výrobkov, odpadu a zvyškov biologického pôvodu z poľnohospodárstva vrátane rastlinných a živočíšnych látok, z lesného hospodárstva a príbuzných odvetví vrátane rybného hospodárstva a akvakultúry, ako aj biologicky rozložiteľné časti odpadu vrátane priemyselného a komunálneho odpadu biologického pôvodu*“. Podľa tohto vymedzenia sa môže za biomasu považovať aj sušina kalu z mimopriemyselnej komunálnej čistiarne odpadových vôd.

Z hľadiska klasifikácie činností ako „environmentálne udržateľných“ sa však v článku 17 ods. 1 písm. d) nariadenia o taxonómii konkrétne uvádza, že „*činnosť, ktorá vedie k výraznému zvýšeniu vzniku, spaľovania alebo zneškodňovania odpadu, s výnimkou spaľovania nerecyklovateľného nebezpečného odpadu,*“ sa považuje za výrazne narúšajúcu životné prostredie.

Vzhľadom na to sa článok 17 ods. 1 písm. d) nariadenia o taxonómii EÚ uplatňuje na opatrenia týkajúce sa spaľovania a spoluspaľovania odpadov, a to najmä v zariadeniach na energetické zhodnocovanie odpadu a cementárňach, ako aj na opatrenia týkajúce sa výstavby nových takýchto zariadení, ktorými sa zvýšia existujúce kapacity alebo rozšíri ich životnosť. Tieto činnosti preto – s výnimkou spaľovania nerecyklovateľného nebezpečného odpadu – nemôžu spĺňať technické kritériá preskúmania. To platí aj pre spaľovňu s energetickým zhodnocovaním vo forme elektriny a tepla, ktorá je určená výhradne na spaľovanie sušiny z mimopriemyselnej komunálnej čistiarne odpadových vôd.

B. Výstavba, rozširovanie a prevádzka systémov zberu, úpravy a dodávky vody z oddielu 5.1

66. **Je výroba zariadení pre komerčné a rezidenčné bazény (napr. zberačov, vpustov, filtrov, regulátorov pH, regulátorov chlóru, ventilov) oprávnená v rámci taxonómie v prípade činností *Výstavba, rozširovanie a prevádzka systémov zberu, úpravy a dodávky vody* z oddielu 5.1 alebo *Výstavba, rozširovanie a prevádzka systémov zberu a čistenia odpadových vôd* z oddielu 5.3?**

Oddiely 5.1 a 5.3 delegovaného aktu o klíme sú zamerané na dodávky pitnej vody a čistenie odpadových vôd. Ak sa teda majú konštruktéri/prevádzkovatelia systému pitnej vody/odpadových vôd považovať za významne prispievajúcich k zmierneniu zmeny klímy podľa nariadenia o taxonómii, zodpovedajú za to, že systém spĺňa technické kritériá preskúmania stanovené v oddieloch 5.1 a 5.3 prílohy I.

Výroba výrobkov pre komerčné a rezidenčné bazény sa za takú podľa oddielov 5.1 a 5.3 prílohy I nepovažuje, keďže ich hlavný účel neprispieva k dodávkam pitnej vody ani k zabezpečeniu čistenia odpadových vôd.

C. Výstavba, rozširovanie a prevádzka systémov zberu a čistenia odpadových vôd z oddielu 5.3

67. **Môže sa anaeróbna digescia čistiarenského kalu zahrnúť aj do čistej spotreby energie, na ktorú sa odkazuje v technických kritériách preskúmania činnosti *Výstavba, rozširovanie a prevádzka systémov zberu a čistenia odpadových vôd* z oddielu 5.3, ak k nej dochádza v čistiarni?**

Ako sa uvádza v kritériu významného prínosu v oddiele 5.3 bode 1: „*Pri čistej spotrebe energie počas prevádzky čističky odpadových vôd možno prihliadnuť […], prípadne na výrobu energie v rámci systému (napríklad hydraulickej, slnečnej, tepelnej a veternej energie).*“ Uvedený zoznam je neúplný.

Energia vyrábaná prostredníctvom anaeróbnej digescie čistiarenského kalu patrí do rozsahu výroby energie v rámci systému, hoci sa tam výslovne neuvádza.

D. Materiálové zhodnocovanie odpadu, ktorý nie je nebezpečný, z oddielu 5.9

68. **Zahŕňa činnosť *Materiálové zhodnocovanie odpadu, ktorý nie je nebezpečný*, z oddielu 5.9 aj triediace zariadenia, ak sa záverečná recyklácia alebo zhodnocovanie vykonáva v inom zariadení alebo krajine?**

Táto činnosť nezahŕňa triediace zariadenia ako také. Zahŕňa však zariadenia, ktoré vykonávajú recykláciu separovaného odpadu, pričom súčasťou procesu je často počiatočný krok „triedenia“, napr. triedenie plastov a kovov v prípade spoločne zbieraného separovaného odpadu alebo separovanie rôznych druhov plastov, ako napríklad PET, HDPE, PP.

V delegovanom akte o klíme sa uprednostňuje aspekt materiálového zhodnocovania, keďže ten má väčší potenciál na zníženie emisií skleníkových plynov, t. j. nahradením pôvodných látok vo výrobe.

E. Preprava CO_2 z oddielu 5.11

69. **Môže sa v prípade činnosti *Preprava CO_2* z oddielu 5.11 zvažovať inštalácia zariadení, ktorými sa zvyšuje flexibilita a zlepšuje riadenie existujúcej siete, sama osebe, alebo musí byť táto inštalácia neoddeliteľnou súčasťou prepravy CO_2?**

Nie, dosiahnutie súladu s jedným prvkom kritérií významného prínosu k zmierneniu zmeny klímy neznamená zosúladenie s taxonómiou. Kritériá sú kumulatívne a je potrebné ich splniť všetky.

Doprava z oddielu 6

A. Všeobecne

70. **Čo znamenajú *„najvyššie zastúpené triedy“* na základe oficiálneho súboru údajov v prípade pneumatík?**

Technické kritériá preskúmania sa zameriavajú na dve najvyššie zastúpené triedy valivého odporu (ktoré majú vplyv na energetickú účinnosť), v rámci ktorých sú na trhu aspoň niektoré pneumatiky. Na získanie informácií o najvyšších zastúpených triedach, v rámci ktorých sú na trhu aspoň niektoré pneumatiky, sa poskytuje prehľad dostupných výrobkov na trhu (na základe oficiálnych údajov) v referenčnom registri EPREL (Európsky register výrobkov s energetickým označením). Verejné informácie o pneumatikách sú k dispozícii na stránke: https://eprel.ec.europa.eu/screen/product/tyres. V prípade pneumatík s veľkosťou 195R15C pre dodávkové vozidlá určených pre nepriaznivé snehové podmienky sa napríklad najvýkonnejšie pneumatiky z hľadiska valivého odporu (energetická účinnosť) označujú ako trieda D (v čase písania tohto dokumentu).

71. **Určujú sa *„najvyššie zastúpené triedy“* pneumatík podľa rozmerov alebo kategórií?**

Najvyššie zastúpené triedy by sa mali určiť podľa konkrétnych rozmerov a vlastností pneumatík [pneumatiky, ktoré možno skutočne namontovať na vozidlo a sú označené piktogramom hory s tromi vrcholmi a snehovou vločkou (), ak je vozidlo určené na použitie v nepriaznivých snehových podmienkach]. Informácie môžete nájsť v registri EPREL. Trieda pre celú kategóriu by nemala význam, keďže trieda tej istej značky a modelu sa môže meniť v závislosti od veľkosti pneumatiky: pri každej veľkosti sa môžu líšiť triedy podľa koeficientu valivého odporu, priľnavosti za mokra a hluku.

72. **Vykonáva sa porovnanie pneumatík z hľadiska tried palivovej úspornosti, priľnavosti za mokra a hluku valenia v rámci všetkých tried alebo samostatne v rámci kategórií pneumatík, ako sú napríklad zimné, univerzálne a letné pneumatiky?**

Porovnanie sa vykonáva v rámci konkrétnej kategórie pneumatík podľa ich veľkosti a osvedčených osobitných vlastností.

Osobitne môžu byť vybraté pneumatiky s piktogramom hory s tromi vrcholmi a snehovou vločkou () (vybraté môžu byť aj tie, ktoré sú určené na ľad). Okrem toho neexistujú rozdiely medzi „zimnými“, „univerzálnymi“ alebo „letnými“ pneumatikami (pneumatiky označované ako „univerzálne“, ktoré však nemajú piktogram hory s tromi vrcholmi a snehovou vločkou, nemajú dostatočnú výkonnosť na použitie v nepriaznivých snehových podmienkach). Pneumatiky s veľkosťou 205/55 R16 rovnakej značky a vzorky behúňa (a teda aj na použitie v tom istom ročnom období) môžu mať napríklad rôzne triedy podľa troch parametrov v závislosti od indexu rýchlosti alebo iných aspektov (napr. osobitného určenia pre výrobcu pôvodného zariadenia alebo iného výrobcu pôvodného zariadenia). Všetky potrebné parametre (zvolená veľkosť, index nosnosti, index rýchlosti, ročné obdobie) sa musia vložiť do registra EPREL, aby bolo možné presne porovnať vybraté pneumatiky.

73. **Uplatňujú sa kritériá preskúmania pneumatík pre vozidlá triedy M a N na celom európskom trhu alebo ide o kritériá, ktoré sú špecifické pre jednotlivé krajiny?**

Technické kritériá preskúmania pneumatík pre vozidlá triedy M a N pochádzajú z nariadenia EÚ a ako také sa uplatňujú na celom európskom trhu bez rozdielov medzi jednotlivými krajinami. Pokiaľ ide o kritériá z delegovaného aktu, súlad s nimi sa vyžaduje aj v prípade činností, ktoré sa uskutočňujú mimo EÚ. Pneumatiky tried C1, C2 a C3 sa registrujú s uvedením triedy pneumatík.

74. **Má sa kritérium významného prínosu vo vzťahu k zmierneniu zmeny klímy z oddielov 6.2, 6.6, 6.8, 6.9, 6.10, 6.12, 6.14, 6.15, 6.16 a 6.17 prílohy I chápať tak, že vozne alebo plavidlá a infraštruktúra distribúcie palív nemôžu slúžiť na výlučné použitie na dopravu alebo uskladňovanie fosílnych palív?**

Pri uplatňovaní tohto kritéria na vylúčenie zariadení, činností a infraštruktúry určenej na prepravu fosílnych palív je potrebné zohľadniť viacnásobné použitia, rôzne vlastníctvo, užívateľské opatrenia a miery zmiešavania palív v súlade s príslušnými existujúcimi trhovými postupmi. Zohľadniť by sa okrem toho mal aj druh zvažovaného mobilného zariadenia alebo infraštruktúry a ich ďalšie použitia vrátane toho, či sú určené aj na použitie na prepravu a uskladňovanie nízkouhlíkových alternatív.

Napríklad, hoci je v námornej doprave možné jednoznačne identifikovať tankery prevážajúce surovú ropu ako výlučne pôsobiace na trhu s fosílnymi palivami, to isté nemožno predpokladať pri tankeroch prevážajúcich výrobky či chemické látky ani pri plavidlách prevážajúcich suché veľkoobchodné produkty. Poslednú skupinu tvoria druhy plavidiel, ktoré sa môžu využívať na prepravu nefosílnych palivových produktov, a nemali by byť úplne vylúčené.

V závislosti od plánovaného použitia a súvislostí môžu byť príslušnými existujúcimi trhovými postupmi uvedenými v odôvodnení 35 delegovaného aktu o klíme napríklad aj postupy Európskej investičnej banky ([57]) alebo iniciatívy pre klimatické dlhopisy ([58]). Napríklad v prípade *nákladnej železničnej dopravy* z oddielu 6.2 nebudú univerzálne vagóny nadobudnuté osobitne na účely prepravy uhlia spĺňať kritérium, podľa ktorého nemajú byť určené na prepravu fosílnych palív.

Vo všetkých prípadoch by mal byť obrat pochádzajúci z prepravy fosílnych palív prostredníctvom zariadení, ktoré nie sú určené na prepravu fosílnych palív, odpočítaný od čitateľa KPI obratu podľa delegovaného aktu o zverejňovaní.

75. **Považuje sa amoniak za palivo s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO_2?**

Amoniak (NH3) je v zmysle vymedzenia bezuhlíkový a pri spaľovaní alebo používaní v palivových článkoch neemituje emisie CO_2. Preto sa môže považovať za palivo s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO_2.

([57]) Na účely projektového financovania v súvislosti s ambicióznym klimatickým posúdením. Pojem „určený“ je vymedzený ako vybudovaný a získaný s výslovným zámerom prepravovať alebo uskladňovať počas životného cyklu projektu v prevažnej miere fosílne palivá.

([58]) Pojem „určený“ sa vymedzuje podľa druhu dopravy, napr. v prípade, že viac ako 25 % nákladu v tonokilometroch prepraveného po trati tvoria fosílne palivá alebo viac ako 25 % železničných vozidiel je určených na prepravu fosílnych palív, alebo 25 % ton prepravených ročne tvoria fosílne palivá (prahová hodnota sa od roku 2020 geometricky znižuje na 5,3 %). Pozri: https://www.climatebonds.net/files/files/CBI%20Transport%20Criteria%20document_Aug2022 %281 %29.pdf; ako aj: https://www.climatebonds.net/files/files/standards/Waterborne%20Transport%20 %28Shipping%29/CBI%20Certification%20-%20Shipping%20Criteria%20V1b%2020211215.pdf a: https://www.climatebonds.net/files/files/CBI Transport Criteria document_Jan2020(1).pdf.

Je však dôležité uviesť, že keď sa amoniak používa spolu s uhľovodíkovými vykurovacími olejmi na navigáciu/zapaľovanie, najmä v námorných spaľovacích motoroch, pri procese spaľovania viacerých palív budú vznikať emisie CO_2.

B. **Osobná medzimestská železničná doprava** z oddielu 6.1

76. **Klasifikujú sa v opise činností *Osobná medzimestská železničná doprava* z oddielu 6.1 a *Nákladná doprava* z oddielu 6.2 motorové rušne s osobitne nízkymi emisiami CO_2 ako prechodná technológia?**

V delegovanom akte o klíme sa technológie neklasifikujú. Podľa kritérií uvedených v oddieloch 6.1 a 6.2 prílohy I, ktorými sa vymedzuje významný prínos k zmierneniu zmeny klímy, sa takto klasifikuje rušeň, ktorý možno prevádzkovať s nulovými priamymi výfukovými emisiami CO_2. Preto kritériá nespĺňa rušeň, ktorý produkuje emisie vrátane nízkych emisií CO_2 a nespĺňa požiadavku na nulové priame výfukové emisie CO_2 pri prevádzke na trati s potrebnou infraštruktúrou (t. j. nie je elektrodieselový). Elektrodieselové rušne s nulovými výfukovými emisiami prevádzkované na elektrifikovaných tratiach, ktoré ale môžu byť poháňané naftou na neelektrifikovaných tratiach, sa klasifikujú v rámci prechodnej činnosti.

77. **Aký druh vlaku by sa mohol klasifikovať ako prechodná technológia v rámci činnosti *Osobná medzimestská železničná doprava* z oddielu 6.1?**

V delegovanom akte o klíme sa technológie neklasifikujú. Na účely klasifikácie hospodárskych činností podľa taxonómie EÚ sa činnosti spĺňajúce kritérium významného prínosu v bode 1 písm. b), ako aj kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ považujú za prechodné činnosti, ako sa to stanovuje v opise činnosti v oddiele 6.1 prílohy I.

Elektrodieselové rušne s nulovými výfukovými emisiami prevádzkované na elektrifikovaných tratiach, ktoré ale môžu byť poháňané naftou na neelektrifikovaných tratiach, sa klasifikujú v rámci prechodnej činnosti.

C. Nákladná železničná doprava

78. **Existuje v rámci činnosti *Nákladná železničná doprava* z oddielu 6.2 prahová hodnota podielu prevádzkového času vlaku poháňaného konvenčným motorom, napr. 80 % prevádzkového času na tratiach s potrebnou infraštruktúrou a maximálne 20 % prevádzkového času s konvenčným motorom?**

V delegovanom akte o klíme sa takéto prahové hodnoty nestanovujú. Na dosiahnutie súladu s technickými kritériami preskúmania môžu vlaky používať konvenčné motory iba vtedy, ak nie je k dispozícii infraštruktúra umožňujúca nulové priame výfukové emisie CO_2.

79. **Čo sa ešte okrem prúdovej infraštruktúry myslí pod pojmom *„koľaj s potrebnou infraštruktúrou“*, na ktorý sa odkazuje v kritériách významného prínosu činností *Osobná medzimestská železničná doprava* z oddielu 6.1 a *Nákladná železničná doprava* z oddielu 6.2?**

Potrebná infraštruktúra uvedená v kritériách významného prínosu v oddiele 6.1 bode 1 písm. b) a oddiele 6.2 bode 1 písm. b) prílohy I (odkaz na elektrodieselové železničné vozidlá) znamená elektrifikované trate.

80. **Pokiaľ ide o kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k obehovému hospodárstvu v rámci činnosti *Nákladná železničná doprava* z oddielu 6.2, kedy presne sa dosiahne súlad s hierarchiou odpadového hospodárstva? Existujú nejaké percentuálne požiadavky?**

Neexistujú žiadne percentuálne požiadavky. V kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k obehovému hospodárstvu v rámci činnosti Nákladná železničná doprava z oddielu 6.2 sa jednoducho vyžaduje preukázanie toho, že sú zavedené opatrenia na uprednostňovanie možností nakladania s odpadom, ktoré majú vyššie postavenie v hierarchii odpadového hospodárstva, ako sa to stanovuje v článku 4 rámcovej smernice o odpadoch.

81. **Pokiaľ ide o kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania v rámci činnosti *Nákladná železničná doprava* z oddielu 6.2 v prípade motorov na pohon železničných lokomotív a motorov na pohon motorových vozňov spĺňajúcich emisné limity stanovené v prílohe II k nariadeniu (EÚ) 2016/1628, môže sa vo všeobecnosti predpokladať, že motory s nulovými emisiami CO_2 sú v súlade s emisnými limitmi?**

Áno, vo všeobecnosti možno považovať motory na pohon železničných lokomotív a motory na pohon motorových vozňov s nulovými emisiami CO_2 za spĺňajúce emisné limity podľa kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k činnosti Nákladná železničná doprava (oddiel 6.2).

D. Prevádzka zariadení osobnej mobility, cyklistická logistika z oddielu 6.4

82. **Aké sú niektoré konkrétne prípady použitia činnosti *Prevádzka zariadení osobnej mobility, cyklistická logistika* z oddielu 6.4? Sú napríklad do jej rozsahu zahrnuté poštové vozíky ťahané poštármi (ktoré sú poháňané fyzickou činnosťou používateľa)?**

Do činnosti z oddielu 6.4 *Prevádzka zariadení osobnej mobility, cyklistická logistika* patrí *„[p]redaj, nákup, lízing, prenájom a prevádzka zariadení osobnej mobility alebo dopravných prostriedkov s pohonom, ktorý zabezpečuje fyzická činnosť používateľa, motor s nulovými emisiami alebo kombinácia motora s nulovými emisiami a fyzickej činnosti. Patrí sem aj poskytovanie služieb nákladnej dopravy na bicykloch“*.

Poštový vozík sa môže považovať za podobný dopravný prostriedok ako nákladný bicykel (ktorý je výslovne uvedený v opise činnosti), keďže:

— jeho primárnym cieľom je preprava zásielky z jedného bodu do druhého a

— pohon pochádza výhradne z fyzickej činnosti používateľa.

E. Doprava motocyklami, osobnými vozidlami a ľahkými úžitkovými vozidlami z oddielu 6.5

83. **Prečo sa v činnosti *Doprava motocyklami, osobnými vozidlami a ľahkými úžitkovými vozidlami* z oddielu 6.5 uvádza iný dátum uplatňovania pre vozidlá kategórie N1 ako v činnosti Nákladná cestná doprava z oddielu 6.6?**

V prechodnom období pre vozidlá kategórie N1 uvedenom v oddiele 6.5 sa zohľadňujú špecifiká a súčasná moderná technológia osobných vozidiel a ľahkých úžitkových vozidiel uvedených v oddiele 6.5, ktoré sa líšia od vozidiel na nákladnú dopravu uvedených v oddiele 6.6.

84. **Vozidlo kategórie N1 (klasifikované ako vozidlo na prepravu tovaru) sa uvádza v činnosti *Doprava motocyklami, osobnými vozidlami a ľahkými úžitkovými vozidlami* z oddielu 6.5, ako aj v činnosti *Nákladná cestná doprava* z oddielu 6.6. Prečo sa kategórie N1 týkajú obe činnosti? V čom je rozdiel?**

Vozidlami kategórie N1 sú dodávkové vozidlá, t. j. motorové vozidlá určené a skonštruované primárne na účely prepravy tovaru s maximálnou hmotnosťou do 3,5 tony. Ich emisie sa však môžu regulovať v rámci dvoch rôznych režimov, a to v závislosti od „referenčnej hmotnosti“ dotknutého vozidla. Vo väčšine prípadov musia byť vozidlá s referenčnou hmotnosťou do 2 610 kg v súlade s pravidlami typového schvaľovania pre „ľahké vozidlá“ [v prípade emisií CO_2 a znečisťujúcich látok nariadenie Euro 6 (ES) č. 715/2007], ktoré sa uplatňujú aj na automobily a podliehajú normám CO_2 pre vozový park. Na vozidlá kategórie N1 s referenčnou hmotnosťou nad 2 610 kg sa zvyčajne uplatňujú pravidlá typového schvaľovania pre „ťažké úžitkové vozidlá“ [nariadenie Euro VI (ES) č. 595/2009], ktoré vo všeobecnosti nepodliehajú normám CO_2.

Z tohto dôvodu je opis činnosti v oddiele 6.6 takýto: „*Nákup, financovanie, lízing, prenájom a prevádzka vozidiel kategórie N1, N2 alebo N3, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti normy EURO VI, kroku E, prípadne jej nástupníckej normy, a ktoré sú určené na nákladnú cestnú dopravu.*“ Takto budú všetky vozidlá, ktoré boli typovo schválené v rámci ľahkých úžitkových vozidiel (automobily a dodávkové vozidlá s referenčnou hmotnosťou do 2 610 kg), patriť do oddielu 6.5, zatiaľ čo niektoré vozidlá kategórie N.1 (dodávkové vozidlá, na ktoré sa vzťahuje uvedená výnimka) budú patriť do oddielu 6.6.

85. **Mali by mať v prípade činností *Doprava motocyklami, osobnými vozidlami a ľahkými úžitkovými vozidlami* z oddielu 6.5 a *Nákladná cestná doprava* z oddielu 6.6 vozidlá kategórie M1 a N1 referenčnú hmotnosť nepresahujúcu 2 610 kg, aby boli zosúladené s taxonómiou?**

Na vozidlá kategórie N1 sa vzťahujú buď ustanovenia oddielu 6.5, alebo oddielu 6.6 prílohy I, v závislosti od toho, či sa na ne vzťahujú ustanovenia normy Euro 6 [nariadenie (ES) č. 715/2007] alebo ustanovenia normy Euro VI [nariadenie (ES) č. 595/2009], preto sa uplatňujú rôzne prahové hodnoty hmotnosti. Rozsah uplatňovania týchto nariadení sa určuje na základe referenčnej hmotnosti dotknutých vozidiel.

Na vozidlá kategórie M1 sa vzťahujú iba ustanovenia oddielu 6.5 (osobné vozidlá a ľahké úžitkové vozidlá), ktoré odkazujú na normu Euro 6 [nariadenie (ES) č. 715/2007], preto sa týkajú iba vozidiel s referenčnou hmotnosťou neprekračujúcou 2 610 kg.

F. Vnútrozemská nákladná vodná doprava z oddielu 6.8

86. **Existujú v rámci činnosti *Vnútrozemská nákladná vodná doprava* z oddielu 6.8 kategórie/triedy jednotlivých riek pre kategórie jednotlivých operácií?**

V technických kritériách preskúmania týkajúcich sa vnútrozemskej nákladnej vodnej dopravy uvedených v delegovanom akte o klíme sa neriešia otázky súvisiace s možnými dodatočnými kategóriami alebo triedami.

87. **Ako sa vymedzuje „celkový obchodný model plavidla“ z poznámky pod čiarou č. 245 v oddiele 6.8 prílohy I?**

Ako sa uvádza v poznámke pod čiarou č. 253 v oddiele 6.8 prílohy I, usmernenie o výpočte tohto ukazovateľa sa poskytuje v dokumente IMO MEPC.1/Circ. 684.

88. **Ako sa vymedzuje index prevádzkovej energetickej účinnosti v rámci činnosti *Vnútrozemská nákladná vodná doprava* z oddielu 6.8?**

V poznámke pod čiarou č. 245 v oddiele 6.8 prílohy I sa uvádza vymedzenie indexu prevádzkovej energetickej účinnosti. Vymedzuje sa ako pomer hmotnosti emisií CO_2 na jednotku prepravnej činnosti. Je to reprezentatívna hodnota energetickej účinnosti prevádzky lode za stále obdobie, ktorá predstavuje celkový obchodný model plavidla. Usmernenie na výpočet tohto indexu sa nachádza v dokumente IMO MEPC.1/Circ. 684.

89. **Kto vypočíta index prevádzkovej energetickej účinnosti?**

Informácie potrebné na výpočet by mal získať prevádzkovateľ činnosti vykazujúci zosúladenie s taxonómiou.

90. **Je výnimka pre „najlepšie vo svojej triede“ týkajúca sa prechodných činností, na ktorú sa odkazuje v činnosti *Vnútrozemská nákladná vodná doprava* z oddielu 6.8, obmedzená v prípade plavidiel vnútrozemskej osobnej vodnej dopravy na rok 2025?**

V delegovanom akte o klíme sa obmedzuje uznávanie určitých prechodných činností vodnej dopravy do konca roku 2025.

91. **Čo znamená výraz *„využívanie palív z obnoviteľných zdrojov“*?**

Znamená to, že plavidlo môže využívať obnoviteľné alebo nízkouhlíkové palivá, t. j. palivá spĺňajúce technické kritériá preskúmania uvedené v oddieloch 3.10 a 4.13 prílohy I.

G. Námorná a pobrežná nákladná vodná doprava, plavidlá na prevádzku prístavov a pomocné činnosti z oddielu 6.10

92. **Aký je rozsah „prenajímania“ s posádkou alebo bez posádky, ako sa naň odkazuje v činnosti *Námorná a pobrežná nákladná vodná doprava, plavidlá na prevádzku prístavov a pomocné činnosti* z oddielu 6.10?**

V delegovanom akte sa prenajímanie nevymedzuje. V obchodnom námorníctve však ide o zavedený termín, ktorý používajú všetky veľké organizácie, ako napríklad Medzinárodná komora lodnej dopravy (ICS) alebo Baltská a medzinárodná námorná rada (BIMCO).

Prenajatie lode znamená, že vlastník loď prenajíma inej spoločnosti, nájomcovi, na prepravu tovaru na obmedzený a presne stanovený čas.

Dvomi hlavnými stranami pri prenajatí lode sú vlastník lode a nájomca lode. Ďalšími stranami môžu byť lodný sprostredkovateľ, ktorý rokuje o zmluvách medzi vlastníkmi lodí a nájomcami, lodný agent, ktorý dohaduje nevyhnutné podmienky v prístavoch, a správca lode, ktorý sa za odplatu stará o prevádzku a posádku plavidla v mene vlastníka.

V zmluve o prenájme sa stanovuje sadzba, trvanie a podmienky dohodnuté medzi vlastníkom lode a nájomcom. V praxi existuje množstvo rôznych druhov zmlúv o prenájme.

— Prenájom na plavbu – základný nájom plavidla a jeho posádky na plavbu medzi prístavom nakládky a prístavom vykládky, známy ako prenájom na plavbu. Pri tomto druhu zmluvy platí nájomca vlastníkovi lode buď na základe ton, alebo paušálne. Prístavné poplatky okrem výdavkov na dokárske služby, palivo a posádku platí vlastník a platba za použitie plavidla sa nazýva poplatok za prenájom.

— Časový prenájom – nájom plavidla na určitý čas, pri ktorom vlastník stále spravuje loď, ale nájomca vyberá prístavy, rozhoduje o trase a má úplnú prevádzkovú kontrolu nad plavidlom počas trvania zmluvy. Platí výdavky na palivo, prístavné poplatky, náklady na manipuláciu s nákladom, provízie a denné poplatky za nájom.

— Prenájom bez posádky – podmienky prenájmu, pri ktorých má nájomca úplnú kontrolu nad plavidlom. Okrem kapitálových nákladov na výrobu plavidla, ktoré znáša vlastník, hradí všetky ostatné náklady vrátane výdavkov na palivo, posádku, prístavných poplatkov a poistenia nájomca. Právnu a finančnú zodpovednosť za plavidlo nesie nájomca.

93. **Ako podniky prenajímajúce alebo prevádzkujúce plavidlá preukazujú súlad s technickými kritériami preskúmania činnosti *Námorná a pobrežná nákladná vodná doprava, plavidlá na prevádzku prístavov a pomocné činnosti* z oddielu 6.10?**

Zosúladenie s taxonómiou môžu podniky prenajímajúce alebo prevádzkujúce plavidlá preukázať na základe príslušných ustanovení zmluvy o prenájme.

Toto preukázanie je zvyčajne povinnosťou podniku, ktorému boli poskytnuté financie na základe zosúladenia s taxonómiou v súlade s príslušnými technickými kritériami preskúmania. Ak boli poskytnuté vlastníkovi lode, príslušnou zodpovednosťou nájomcu alebo prevádzkovateľa bude predložiť všetky informácie o palive zakúpenom vlastníkom, ktorý sa zodpovedá finančnej inštitúcii. Na druhej strane, ak boli financie poskytnuté nájomcovi na úhradu prevádzkových výdavkov, príslušná zodpovednosť preukázať zosúladenie s taxonómiou priamo finančnej inštitúcii bude na nájomcovi.

Pokiaľ ide o povinné zverejňovanie informácií podľa delegovaného aktu o zverejňovaní, podnik, ktorý vytvára príjmy a/alebo ktorému vznikajú kapitálové výdavky a/alebo prevádzkové výdavky spojené s touto činnosťou, by mal posúdiť svoju oprávnenosť v rámci taxonómie a zosúladenie s taxonómiou a vykázať ich vo svojich KPI.

94. **Čoho sa týka kritérium „najlepšie vo svojej triede“ v prípade činnosti *Námorná a pobrežná nákladná vodná doprava, plavidlá na prevádzku prístavov a pomocné činnosti* z oddielu 6.10?**

Vzhľadom na to, že pre lodnú dopravu zatiaľ nie sú technologicky ani hospodársky uskutočniteľné nízkouhlíkové alternatívy komerčne dostupné, sa považuje za prechodnú činnosť uvedenú v článku 10 ods. 2 nariadenia o taxonómii. Kritérium „najlepšie vo svojej triede“ v tejto súvislosti vypovedá o tom, že loď spĺňajúca podmienky: a) má úrovne emisií skleníkových plynov, ktoré zodpovedajú najlepšiemu výkonu v sektore; b) nebráni vývoju a zavádzaniu nízkouhlíkových alternatív a c) nevedie k zakonzervovaniu uhlíkovo náročných aktív.

Kritérium „najlepšie vo svojej triede“ preto umožňuje určitým plavidlám dosiahnuť súlad s kritériami významného prínosu aj vtedy, ak do roku 2025 nedosiahnu nulové priame výfukové emisie CO_2. Týka sa to najmä oddielu 6.10 bodu 1 písm. d), podľa ktorého plavidlá musia získať hodnotu Indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia o 10 % nižšiu, ako sú požadované hodnoty Indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia platné od 1. apríla 2022. Plavidlá musia využívať palivá s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO_2 alebo palivá z obnoviteľných zdrojov (ktoré spĺňajú technické kritériá preskúmania uvedené v oddieloch 3.10 a 4.13 prílohy I), aby sa preukázalo, že nedochádza k zakonzervovaniu uhlíkovo náročných aktív.

95. **Musí v prípade činnosti *Námorná a pobrežná nákladná vodná doprava, plavidlá na prevádzku prístavov a pomocné činnosti* z oddielu 6.10 plavidlo využívať palivá s nulovými priamymi emisiami alebo palivá z obnoviteľných zdrojov, aby bolo zosúladené s taxonómiou, alebo stačí, ak je plavidlo osvedčené na palivá z obnoviteľných zdrojov, ako napríklad biopalivá?**

V kritériách významného prínosu z oddielu 6.10 prílohy I sa uvádzajú štyri alternatívne spôsoby preukázania súladu. Konkrétne v prípade kritéria uvedeného v bode 1 písm. d) by plavidlo, ktoré dosiahlo hodnotu indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia o 10 % nižšiu, ako sú požadované hodnoty indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia uplatniteľné k 1. aprílu 2022, malo byť schopné okrem iného využívať palivá s nulovými emisiami CO_2 alebo palivá z obnoviteľných zdrojov, ktoré sú v súlade s kritériami z oddielu 3.10 „Vodík a syntetické palivá na báze vodíka“ alebo z oddielu 4.13 „Výroba bioplynu a biopalív na použitie v doprave a výroba biokvapalín“ prílohy I.

Dosiahnutá hodnota Indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia je hlavným kritériom v oddiele 6.10 bode 1 písm. d) prílohy I. Schopnosť využívať palivá s nulovými emisiami CO_2 alebo palivá z obnoviteľných zdrojov predstavuje splnomocňujúcu normu v kritériu, ktorým sa neukladá ani podrobnejšie nestanovuje, ktorý druh paliva sa má použiť.

Ďalej sa kritériom neukladá ani ďalšie obmedzenie používania rôznych druhov palív počas prevádzky. V praxi sa overovanie splnomocňujúcej podmienky uskutočňuje na základe odkazu na systém konverzie energie nainštalovaný na palube, a nie na základe použitého paliva.

Napríklad plavidlo vybavené dvojpalivovými plynovými motormi je schopné využívať skvapalnený zemný plyn, ale „dokáže využívať“ aj skvapalnený bio alebo syntetický metán.

Na dosiahnutie súladu s technickými kritériami preskúmania preto postačuje, ak plavidlo spĺňa minimálne požiadavky Indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia a je vybavené systémami konverzie energie a osvedčené na tieto systémy, ktoré dokážu využívať palivá spĺňajúce kritériá z oddielov 3.10 a 4.13.

96. **Sú plavidlá používajúce biopalivá začlenené do kritéria nulových výfukových emisií CO_2 činnosti *Námorná a pobrežná nákladná vodná doprava, plavidlá na prevádzku prístavov a pomocné činnosti* (oddiel 6.10)?**

Nie, nie sú. Odkazom na nulové priame výfukové emisie v technických kritériách preskúmania nie je dotknutý druh vybratého paliva. Spaľovacie motory majú bez ohľadu na to, či používajú biopalivá alebo iné palivá, v zásade priame emisie CO_2, a to bez ohľadu na to, či súvisia s hlavným používaným palivom alebo s pomocnými palivami používanými na zapaľovanie. Žiadne plavidlo s takýmito emisiami nespĺňa požiadavku na nulové výfukové emisie CO_2. Okrem toho aj zariadenia s palivovými článkami budú mať emisie CO_2 súvisiace s procesom reformovania paliva, ak budú používať iné palivo ako vodík alebo amoniak.

Nulové priame výfukové emisie sa musia preukázať na základe výberu technológií pri inštalácii pohonu.

Bez zváženia možnosti zachytávania a ukladania oxidu uhličitého na palube sú jedinými možnosťami pre nulové výfukové emisie CO_2 technologické riešenia, ako napríklad:

— elektrické lode s celoelektrickou konfiguráciou, v ktorých je energia uložená v batériách,

— zariadenia s vodíkovými palivovými článkami s vodíkom alebo nosičom vodíka ako zdrojom energie,

— zariadenia s amoniakovými palivovými článkami s amoniakom ako zdrojom energie,

— rôzne kombinácie obnoviteľných zdrojov energie, priamo používané na pohon (napr. pohon s pomocou vetra) alebo ako zdroj energie na výrobu elektriny (veterné generátory alebo fotovoltika).

97. **Ako sa môže index energetickej účinnosti konštrukčného riešenia uplatniť v činnosti *Námorná a pobrežná nákladná vodná doprava, plavidlá na prevádzku prístavov a pomocné činnosti* z oddielu 6.10 podľa písmen c) a d), ak loď nepatrí do jeho rozsahu pôsobnosti?**

Na loď sa nemusí vzťahovať index energetickej účinnosti konštrukčného riešenia, keď:

— nespĺňa príslušné ustanovenia o veľkosti a nosnosti z pravidiel 19 a 24 z kapitoly 4 prílohy VI k dohovoru MARPOL,

— nepatrí k druhom lodí, na ktoré sa vzťahuje index energetickej účinnosti konštrukčného riešenia (pravidlo 24 kapitola 4 prílohy VI k dohovoru MARPOL).

Podľa poznámky pod čiarou č. 261 v prílohe I plavidlá, ktoré patria k druhom lodí uvedeným v pravidle 2 z prílohy VI k dohovoru MARPOL, ale nepovažujú sa podľa neho za nové lode, môžu predložiť dosiahnutú hodnotu indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia, ktorá bola dobrovoľne vypočítaná v súlade s kapitolou 4 prílohy VI k dohovoru MARPOL, a dať si tento výpočet overiť v súlade s kapitolou 2 prílohy VI k dohovoru MARPOL.

V prípade lode, ktorá nepatrí do skupiny lodí začlenených do výpočtu indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia, nie je možné, bez ohľadu na jej veľkosť alebo nosnosť, uplatniť metodiku indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia, a preto sa budú uplatňovať iba platné kritériá z oddielu 6.10 bodu 1 písm. a) a b) prílohy I.

A napokon, a najmä v prípade plavidiel s menšou veľkosťou a nosnosťou, je veľmi pravdepodobné, že môžu byť prijaté všetky elektrické riešenia alebo systémy vodíkových palivových článkov. Index energetickej účinnosti konštrukčného riešenia nebude v takýchto prípadoch fungovať, pričom platné kritériá pre takéto plavidlá sa uvádzajú v oddiele 6.10 bode 1 písm. a) a b) prílohy I.

98. **Prečo bod 1 písm. c) kritérií významného prínosu činnosti *Námorná a pobrežná nákladná vodná doprava, plavidlá na prevádzku prístavov a pomocné činnosti* z oddielu 6.10 odkazuje na referenčnú hodnotu platnú pre ťažké úžitkové vozidlá? Ako sa to týka lodnej dopravy? Aká je jej skutočná hodnota?**

Ako sa stanovuje v posúdení vplyvu delegovaného aktu o klíme, toto kritérium je určené na stimulovanie prechodu z cestnej na udržateľnejšiu dopravu. V kritériu sa preto využíva porovnanie medzi emisiami na zemi a na mori. Do 31. decembra 2025 sa považujú za zosúladené s činnosťami technických kritérií preskúmania, ktoré

— sú určené na umožnenie prechodu z nákladnej cestnej dopravy na námornú,

— pričom ich emisie sú polovičné oproti tým, ktoré sa vymedzujú pre ťažké úžitkové vozidlá podskupiny 5-LH.

Údaje o referenčnej hodnote priemerných emisií CO_2 vymedzenej pre ťažké úžitkové vozidlá v súlade s článkom 11 nariadenia 2019/1242 sa nachádzajú vo vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2021/781. Referenčná hodnota emisií CO_2 pre vozidlá podskupiny 5-LH je 56,60 g CO_2/tkm.

H. Námorná a pobrežná osobná vodná doprava z oddielu 6.11

99. **Ktoré kritériá sa v prípade činnosti *Námorná a pobrežná osobná vodná doprava* z oddielu 6.11 uplatňujú na plavidlá prevážajúce cestujúcich aj náklad?**

Plavidlá prevážajúce cestujúcich aj náklad môžu uplatniť buď kritériá uvedené v oddiele o náklade, alebo pravidlá uvedené v oddiele o cestujúcich. V každom prípade sú tieto kritériá do veľkej miery rovnaké s výnimkou bodu 1 písm. c) o stimulovaní prechodu na iný druh dopravy.

I. Infraštruktúra pre železničnú dopravu z oddielu 6.14

100. **Je letisková infraštruktúra určená na poskytovanie multimodálnych služieb železničnej a leteckej dopravy pre cestujúcich na letisku aj pre náklad zahrnutá do činnosti Infraštruktúra pre železničnú dopravu z oddielu 6.14?**

Kým činnosť zodpovedá opisu činnosti z oddielu 6.14 *Infraštruktúra pre železničnú dopravu* prílohy I, zariadenia na prepojených letiskách budú oprávnené, a to najmä ak „*infraštruktúra a zariadenia sú určené na prechod cestujúcich z jedného druhu železničnej dopravy na iný druh železničnej dopravy alebo z iných druhov dopravy na železničnú dopravu*“, ako aj „*infraštruktúra a zariadenia sú určené na prekládku nákladu medzi jednotlivými druhmi dopravy: terminálová infraštruktúra a nadstavby na nakládku, vykládku a prekládku tovaru*“.

J. Infraštruktúra umožňujúca nízkouhlíkovú cestnú a verejnú dopravu z oddielu 6.15

101. **Obsahuje činnosť *Infraštruktúra umožňujúca nízkouhlíkovú cestnú a verejnú dopravu* z oddielu 6.15 infraštruktúru určenú na mestskú leteckú dopravu, ako napríklad infraštruktúru určenú na prevádzku elektrických vozidiel s vertikálnym vzletom a pristátím (eVTOL) s nulovými výfukovými emisiami CO_2 na účely mestskej prepravy cestujúcich a tovaru? Obsahuje inteligentné dopravné systémy umožňujúce napríklad optimalizáciu toku dopravy a účasť na projektoch energetickej účinnosti v cestnej doprave?**

Ak sa má infraštruktúra považovať za začlenenú do oddielu 6.15 prílohy I, musí byť určená buď na prevádzku cestných vozidiel s nulovými výfukovými emisiami CO_2, alebo na mestskú a prímestskú verejnú dopravu cestujúcich, t. j. pravidelné služby prepravy cestujúcich všeobecného hospodárskeho záujmu poskytované verejnosti nediskriminačne a nepretržite. Sem budú patriť napríklad autobusové linky a linky metra, ale nie taxislužba.

Infraštruktúra určená pre mestskú dopravu vykonávanú letecky sa preto môže považovať za súčasť oddielu 6.15 prílohy I iba vtedy, ak je poskytovanou službou mestská verejná doprava cestujúcich, ktorá je prístupná verejnosti nediskriminačne a nepretržite.

Činnosťami *„inteligentného dopravného systému“* môžu byť oprávnené inžinierske služby a služby technického poradenstva podľa oddielu 6.15 prílohy I, ak pozostávajú zo systémov, ktoré umožňujú prepojenú a automatizovanú multimodálnu mobilitu cestujúcich, optimalizáciu toku dopravy, znižovanie preťaženia a účasť na projektoch energetickej účinnosti v cestnej doprave, a/alebo systémov elektronického výberu mýta.

Stavebníctvo a činnosti v oblasti nehnuteľností z oddielu 7.

A. Všeobecne

102. **Môže sa pri príprave odpadu zo staveniska na recykláciu (zásada „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k obehovému hospodárstvu) predpokladať, že dodržanie vnútroštátneho práva a všetkých platných prahových hodnôt postačuje na to, aby bola stavebná činnosť zosúladená s taxonómiou?**

Podľa kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k obehovému hospodárstvu v rámci činnosti *Výstavba nových budov* z oddielu 7.1 by sa malo aspoň 70 % objemu stavebného odpadu a odpadu z demolácie, ktorý nie je nebezpečný a vznikol na mieste výstavby nových budov a významnej obnovy, pripraviť na opätovné použitie, recykláciu a iné materiálové zhodnotenie vrátane činností spätného zasypávania, pri ktorých sa využije odpad ako náhrada za iné materiály. V technických kritériách preskúmania sa vyžaduje, aby sa na stavenisku uplatňovali osobitné prahové hodnoty pre opätovné použitie, recykláciu a iné materiálové zhodnotenie stavebného odpadu a odpadu z demolácií. Znamená to, že táto prahová hodnota sa musí dosiahnuť v konkrétnom projekte a nemôže sa považovať za splnenú iba na základe splnenia príslušných prahových hodnôt uvedených vo vnútroštátnych právnych predpisoch (t. j. tých, ktorými sa transponuje rámcová smernica o odpade). Odkazuje sa aj na Protokol EÚ o nakladaní so stavebným odpadom a odpadom z demolácie v podobe nezáväzných usmernení ([59]).

103. **Ako sa môžu nehnuteľnosti mimo EÚ klasifikovať ako zosúladené s taxonómiou? Ako sa v taxonómii EÚ pristupuje k stavebným normám (LEED, BREEAM, DGNB)? Dá sa preukázať zosúladenie stavebnej normy LEED alebo BREEAM s taxonómiou?**

Uvedené normy sa v delegovanom akte o klíme osobitne nezvažujú. Ak môžu prispieť k preukázaniu súladu s technickými kritériami preskúmania, môžu sa prijať na účely dosiahnutia súladu s technickými kritériami preskúmania.

104. **V súčasnosti sa mnohé osvedčenia o energetickej hospodárnosti v niektorých členských štátoch udeľujú na základe spotreby, a nie potreby, energie. Môžu sa tieto osvedčenia o energetickej hospodárnosti založené na spotrebe rovnako použiť na preukázanie zosúladenia s taxonómiou?**

Ak ide o úradne vydané osvedčenie o energetickej hospodárnosti, môže sa prijať a použiť za rovnakých podmienok.

([59]) Pozri: https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/eu-construction-and-demolition-waste-protocol-2018-09-18_en.

B. Výstavba nových budov z oddielu 7.1

105. **Aké sú aktuálne prahové hodnoty budov s takmer nulovou spotrebou energie v jednotlivých členských štátoch (regiónoch)?**

Tieto informácie sa dajú získať od vnútroštátnych orgánov. Každá nová budova v EÚ by mala mať osvedčenie o energetickej hospodárnosti, v ktorom sa uvádza príslušná hodnota danej budovy a jej porovnanie s referenčnými hodnotami, napríklad pre budovy s takmer nulovou spotrebou energie.

106. **Rozhoduje v prípade činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 dátum podania žiadosti o stavebné povolenie o tom, ktoré technické kritériá preskúmania sa uplatňujú?**

Áno, dátum podania úplnej žiadosti je dôležitý na rozhodnutie o tom, ktoré technické kritériá preskúmania sa v danom čase uplatňujú.

107. **Obmedzuje sa rozsah činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 iba na spoločnosti, ktoré stavajú nové budovy, alebo platí aj pre spoločnosti, ktoré zadávajú výstavbu budov (napr. výrobcu automobilov, ktorý uzavrel zmluvu so stavebnou spoločnosťou na výstavbu kancelárskej budovy)?**

Platí to pre stavebné spoločnosti aj subjekty, ktoré zadávajú výstavbu nových budov. Môže sa však líšiť spôsob vyhlásenia príslušného obratu/kapitálových výdavkov/prevádzkových výdavkov za oprávnené v rámci taxonómie/zosúladené s taxonómiou, pričom subjekt, ktorý vlastní budovu, môže použiť aj príslušné kritériá z oddielu 7.7 prílohy I.

108. **Uplatňujú sa v prípade činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 požiadavky na vzduchotesnosť, meranie tepelnej integrity a potenciál globálneho otepľovania počas životného cyklu (GWP) na nebytové budovy?**

Áno, navrhované technické kritériá preskúmania týkajúce sa vzduchotesnosti, merania tepelnej integrity a potenciálu globálneho otepľovania počas životného cyklu (GWP) sa nelíšia, pokiaľ ide o obytné a nebytové budovy, a preto sa uplatňujú na oba druhy.

109. **Môže sa v prípade obytných budov súlad s technickými kritériami preskúmania činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 preukázať pomocou obmedzeného podsúboru bytových jednotiek, a nie na základe kontroly súladu celej nehnuteľnosti? Vzťahuje sa táto možnosť aj na nebytové budovy?**

V prípade energetickej prahovej hodnoty to závisí od vnútroštátnych predpisov, t. j. od toho, či sa osvedčenie o energetickej hospodárnosti vzťahuje na celú budovu alebo na každý byt. Podľa toho, aká je požiadavka na vnútroštátnej úrovni, by sa mala uplatňovať na obytné aj nebytové budovy. V každom prípade bude vydané správne osvedčenie o energetickej hospodárnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi. V prípade rovnakých bytov, ktoré majú zvyčajne rovnaké osvedčenia o energetickej hospodárnosti, možno použiť obmedzený podsúbor. Ak však existujú rôzne druhy bytov s odlišnými osvedčeniami o energetickej hospodárnosti, je potrebné skontrolovať všetky druhy.

V prípade technických kritérií preskúmania týkajúcich sa budov s plochou viac ako 5 000 m² by sa mal súlad s požiadavkami, že sa *„vykonáva v budove, ktorá je výsledkom výstavby, skúšanie vzduchotesnosti a tepelnej integrity“* a *„potenciál globálneho otepľovania počas životného cyklu budovy, ktorá je výsledkom výstavby, sa vypočíta pre každú fázu životného cyklu a na požiadanie sa oznámi investorom a klientom“*, preukazovať za budovu (nie za byty) v prípade obytných aj nebytových budov.

110. **Ako získať doklad o meraní tepelnej integrity v prípade budov, ktoré sa dokončia alebo odovzdajú mimo požadovaného vykurovacieho obdobia? Môže sa doklad o meraní tepelnej integrity predložiť až po odovzdaní budovy a môžu ho zodpovedné osoby dovtedy zaznamenať ako vyhlásenie o úmysle v súlade s právom EÚ?**

Áno, doklad sa môže predložiť neskôr, ak nie je možné vykonať potrebné skúšky pred odovzdaním budovy.

111. **Pokiaľ ide o určenie potenciálu globálneho otepľovania počas životného cyklu (GWP), ako sa naň odkazuje v činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1:**

— Aký proces sa má použiť, ak jednotlivé fázy životného cyklu (ako napríklad fáza C – prevod budovy, ale najmä fáza D – prínosy a tlaky za hranicou systému) práve nie sú na vnútroštátnej úrovni k dispozícii vo forme zodpovedajúcich (produktových) environmentálnych ukazovateľov podľa normy EN 15978/EN 15804 (najmä GWP) v spoľahlivých databázach výrobkov? Môže sa v tomto prípade predpokladať „čiastočný súlad alebo súlad na základe vnútroštátnych rámcových podmienok“ na základe pomenovania častí životného cyklu (napríklad fáza A, fáza B; časti fázy C)?

— Aký je proces, ak sa okrem možných obmedzení prístupu celkového posúdenia nemôže alebo môže len vo veľmi obmedzenom rozsahu začleniť do vyváženia dostupnosť spoľahlivých environmentálnych ukazovateľov pre technické zariadenia budov? Môže sa v tomto prípade predpokladať *„čiastočný súlad alebo súlad na základe vnútroštátnych rámcových podmienok“*, ak sa uvedie toto obmedzenie?

— Povoľujú sa postupy posudzovania zavedené na vnútroštátnej úrovni na doloženie súladu, ak majú v súčasnosti obmedzenia, ale zároveň sú v praxi zavedené (napríklad v systémoch posudzovania budov, pri prideľovaní podpory na výstavbu)?

Ako sa uvádza v poznámke pod čiarou č. 294 v prílohe I, potenciál globálneho otepľovania sa oznamuje ako číselný ukazovateľ za každú fázu životného cyklu a vyjadruje sa v kg ekvivalentu CO_2/m^2 (úžitkovej vnútornej plochy) a ako jednoročný priemer 50-ročného referenčného obdobia štúdie. Výber údajov, určenie scenára a výpočty sa uskutočňujú v súlade s normou EN 15978 (EN 15978:2011. Udržateľnosť stavebných prác. Posúdenie environmentálnych vlastností budov. Metóda výpočtu). Prvky a technické vybavenie budov sú v rozsahu vymedzenom v spoločnom rámci EÚ Level(s) pre ukazovateľ 1.2.

Ak existuje vnútroštátny nástroj na výpočet alebo ak je takýto nástroj potrebný na oznámenie informácií či získanie stavebných povolení, môže sa použiť na poskytnutie požadovaných informácií. Iné nástroje na výpočet sa môžu použiť, ak spĺňajú minimálne kritériá stanovené v spoločnom rámci EÚ Level(s) ([60]), pozri používateľskú príručku pre ukazovateľ 1.2.

112. **Prestane sa konkrétny stavebný pozemok určený na výstavbu nových budov považovať za ornú a obrábanú pôdu bez ohľadu na úrodnosť pôdy na pozemku, ktorý ešte nie je zastavaný? Alebo je vo všeobecnosti v zmysle delegovaného aktu o klíme na účely zosúladenia s taxonómiou zakázaná výstavba nových budov na ornej a obrábanej pôde so strednou až vysokou úrodnosťou a podpovrchovou biodiverzitou bez ohľadu na jej určenie podľa stavebného zákona?**

Cieľom začlenenia kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k ochrane a obnove biodiverzity a ekosystémov je zabezpečiť, aby nová výstavba výrazne nenarúšala pôdu s vysokou hodnotou biodiverzity a ekosystému. Konkrétnejšie je jeho cieľom zabrániť tomu, aby sa tri druhy pôdy uvedené v kritériu zásady „výrazne nenarušiť“ zmenili na stavebné pozemky.

Vzhľadom na to sa každý projekt novej výstavby na ornej a pestovateľskej pôde so strednou až vysokou úrovňou úrodnosti a biodiverzitou pod zemou považuje za výrazne narúšajúci biodiverzitu a ekosystémy.

113. **Je v rámci činnosti *Výstavba nových budov* z oddielu 7.1 vylúčený zo zástavby podľa taxonómie EÚ stavebný pozemok, ktorý sa má zastavať, je určený ako stavebný pozemok, ale ešte nie je zastavaný?**

Cieľom začlenenia kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k ochrane a obnove biodiverzity a ekosystémov je zabezpečiť, aby nová výstavba spĺňala kritériá stanovené v dodatku D a výrazne nenarúšala pôdu s vysokou hodnotou biodiverzity a ekosystému. Konkrétnejšie je jeho cieľom zabrániť tomu, aby sa tri druhy pôdy uvedené v kritériu zásady „výrazne nenarušiť“ zmenili na stavebné pozemky pre novú výstavbu.

Vzhľadom na to sa každá pôda s výnimkou pôdy uvedenej v bode 6 písm. a), b) a c) považuje za vhodnú na splnenie kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite a ekosystémom. Preto môže stavebný pozemok, ktorý sa má zastavať, je určený ako stavebný pozemok, ale ešte nie je zastavaný, spĺňať kritérium týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite a ekosystémom.

([60]) https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/product-groups/412/documents.

114. **V bode 1 kritérií významného prínosu činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 sa stanovuje, že *„[p]otreba primárnej energie (…) je aspoň o 10 % nižšia ako prahová hodnota stanovená pre požiadavky na budovu s takmer nulovou spotrebou energie vo vnútroštátnych opatreniach, ktorými sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ (…)“*. Ak sa nedávno zmenili vnútroštátne právne predpisy súvisiace so smernicou o energetickej hospodárnosti budov a koncepciou budov s takmer nulovou spotrebou energie, má sa súlad s týmto kritériom dosiahnuť na základe právnych predpisov platných v čase vydávania stavebného povolenia (starých) alebo v súčasnosti platných právnych predpisov?**

Mali by sa použiť technické kritériá preskúmania platné v čase udelenia stavebného povolenia (t. j. k dátumu úplnej žiadosti o vydanie stavebného povolenia).

115. **V kritériách významného prínosu činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 sa uvádza, že energetická hospodárnosť sa osvedčuje *„na základe [konečného] osvedčenia o energetickej hospodárnosti“*. Čo sa myslí pod pojmom „konečné“? Môže sa vo fáze výstavby použiť na určenie zosúladenia s taxonómiou vypočítaná odhadovaná potreba primárnej energie, kým sa nevykoná záverečné posúdenie energetickej hospodárnosti? Ak je vo fáze výstavby vypočítaná odhadovaná hodnota primárnej potreby energie k dispozícii iba na úrovni budovy, a nie bytovej jednotky (čo je často prípad bytov), môže sa vo fáze výstavby hodnota primárnej potreby energie za celú budovu použiť ako náhradná hodnota primárnej potreby energie za jednotlivé byty?**

Pre nové budovy platí buď osvedčenie o energetickej hospodárnosti (platné desať rokov), alebo konečné osvedčenie o energetickej hospodárnosti. Pri stavebných projektoch sa často poskytuje pôžička ešte pred začatím prác a finančné prostriedky sa uvoľňujú s postupom prác. Keďže konečné osvedčenie o energetickej hospodárnosti možno získať až po úplnom skončení projektu, malo by byť možné ako predbežné opatrenie získať osvedčenie o energetickej hospodárnosti v štádiu návrhu. Tým sa umožní začatie procesu výstavby. Po dokončení prác je však potrebné konečné osvedčenie o energetickej hospodárnosti, ktorým sa osvedčí, že stavba naozaj spĺňa kritérium o 10 % nižšej energetickej hospodárnosti ako budovy s takmer nulovou spotrebou energie.

Závisí to aj od dostupnosti osvedčenia o energetickej hospodárnosti a rozsahu projektu ako takého. Keď sa projekt týka celej budovy, nie je potrebné kontrolovať osvedčenie o energetickej hospodárnosti za každý byt. Ak sa projekt týka výstavby alebo nadobudnutia/vlastníctva bytu, môže sa použiť osvedčenie o energetickej hospodárnosti za príslušný byt.

116. **V bode 2 kritérií významného prínosu činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 sa uvádza, že *„[p]rijateľnou alternatívou k skúšaniu tepelnej integrity môžu byť prípadné spoľahlivé a vysledovateľné procesy kontroly kvality zavedené počas procesu výstavby“*. Ktorý proces kontroly kvality sa môže považovať za vysledovateľný proces kontroly kvality, čiže zabezpečujúci súlad s týmto kritériom?**

Osvedčovanie stavebných alebo inštalačných spoločností v príslušnej oblasti.

117. **V prílohe II k delegovanému aktu sa v rámci kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k zmierneniu zmeny klímy v rámci činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 prílohy II uvádza, že *„[b]udova nie je určená na ťažbu, uskladňovanie, prepravu ani výrobu fosílnych palív“*. Má sa to vykladať ako vylúčenie prevádzky systémov fosílnych palív?**

Kritérium týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k zmierneniu zmeny klímy z oddielu 7.1 prílohy I znamená vylúčenie adaptačných činností v rámci budov určených na určité činnosti spojené s fosílnymi palivami zo zosúladenia s taxonómiou. Týmto kritériom sa nevylučujú zo splnenia kritéria zásady „výrazne nenarušiť“ budovy, v ktorých môže byť potrebné uskladniť alebo do ktorých môže byť potrebné prepraviť malé množstvo paliva, napr. na zabezpečenie fungovania zariadení na výrobu energie na mieste, ale len budovy určené na úplne iný účel (napríklad obytné budovy).

118. **V kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania v rámci činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 sa stanovuje: *„Stavebné prvky a materiály použité pri obnove budov, ktoré môžu prísť do kontaktu s obyvateľmi, emitujú menej ako 0,06 mg formaldehydu na m^3 materiálu alebo prvku, čo sa preukáže skúšaním v súlade s podmienkami uvedenými v prílohe XVII k nariadeniu (ES) č. 1907/2006, a menej ako 0,001 mg karcinogénnych prchavých organických zlúčenín kategórií 1A a 1B na m^3 materiálu alebo prvku, čo sa preukáže skúšaním v súlade s normou CEN/EN 16516 a ISO 16000-3:2011 alebo inými rovnocennými normalizovanými skúšobnými podmienkami a metódami určovania.“***

— V prílohe XVII k nariadeniu REACH sa nestanovujú podmienky na určenie emisií formaldehydu. Akú skúšobnú metódu treba použiť: z konkrétnej normy alebo skúšobnú metódu ako EN 16516?

— Prečo sa v kritériách uvádza *„0,06 mg formaldehydu na m³ materiálu alebo prvku“*, keď sa emisie formaldehydu vyjadrujú ako koncentrácia vo vzduchu?

Pokiaľ ide o bod 1, odkaz na prílohu XVII k nariadeniu REACH je vhodný, keďže sa v otázke formaldehydu reviduje, pričom revidovaná verzia bude obsahovať ustanovenia o metódach skúšania pre emisie formaldehydu. Očakáva sa, že do prílohy XVII k nariadeniu REACH sa doplní nové obmedzenie týkajúce sa formaldehydu a látok uvoľňujúcich formaldehyd a znenie sa uverejní v druhom štvrťroku 2023.

Pokiaľ ide o bod 2, odkaz sa má týkať m³ ovzdušia komory v skúšobnom systéme. Formulácia by sa mohla pri preskúmaní delegovaného aktu opraviť.

119. **V kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania v rámci činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 sa vyžaduje súlad s kritériami stanovenými v dodatku C. Je súlad s dodatkom C zabezpečený dodržaním právnych predpisov Únie uvedených v kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k oddielu 7.1 alebo je potrebné zohľadniť aj iné záležitosti?**

Úplný súlad s právnymi predpismi uvedenými v dodatku C [t. j. s nariadeniami (EÚ) 2019/1021, 2017/852, 2009/1005, č. 1907/2006 a smernicou 2011/65/EÚ] nepostačuje na splnenie všeobecných kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania, pokiaľ ide o používanie a prítomnosť chemických látok uvedených v dodatku C. V odkaze na právne predpisy EÚ v uvedenom dodatku sa identifikujú látky patriace do rozsahu pôsobnosti všeobecných kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“. Požiadavky, ktoré je potrebné pri týchto chemických látkach dodržať, sa uvádzajú v samotnom dodatku C.

120. **Výstavba budov znamená používanie tisícok látok/výrobkov pochádzajúcich od najrôznejších dodávateľov, ktorí takisto využívajú komponenty od tretích strán. Môže byť veľmi ťažké získať požadovaný objem informácií. Existuje nejaká metodika alebo spôsob na dosiahnutie súladu, ktorý je možné uviesť na dosiahnutie súladu s dodatkom C?**

Pri každom odkazovaní na dodatok C sa uplatňujú všetky podmienky stanovené v dodatku C, t. j. v písmenách a) až g).

Nie je k dispozícii zjednodušený zoznam látok pre stavebné výrobky a stavebné prvky. Látky uvedené v písmenách a) až e) kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ sa však uvádzajú v príslušných ustanoveniach predpisov, na ktoré sa odkazuje.

Zoznam látok uvedených v písmene f) je k dispozícii po preštudovaní zoznamu kandidátskych látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy, ktorý spravuje Európska chemická agentúra podľa článku 59 ods. 10 nariadenia REACH. Zoznam kandidátskych látok je k dispozícii online.[52]

Látky uvedené v písmene g) možno nájsť vo viacerých zdrojoch v závislosti od konkrétneho odseku článku 57 nariadenia REACH, do ktorého patria:

Pokiaľ ide o článok 57 písm. a) až c) nariadenia REACH: jedným zdrojom je zoznam klasifikácie a označovania spravovaný Európskou chemickou agentúrou podľa článku 42 nariadenia CLP. Zoznam obsahuje informácie o klasifikácii nebezpečnosti látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. a) až c) nariadenia REACH. Uvádzajú sa v ňom látky s harmonizovanou klasifikáciou (posúdené a uzavreté orgánmi), ako aj samoklasifikáciou (posúdené a uzavreté samotným odvetvím). Zoznam klasifikácie a označovania je k dispozícii online na stránke: Databáza zoznamu klasifikácie a označovania – agentúra ECHA na portáli europa.eu.

Pokiaľ ide o článok 57 písm. d) až f) nariadenia REACH: kategórie nebezpečnosti uvádzané v tomto odseku ešte nie sú začlenené do zoznamu klasifikácie a označovania. Agentúra ECHA spravuje zoznamy látok posudzovaných neformálnymi skupinami expertov agentúry ECHA. V týchto zoznamoch sa uvádzajú látky, ktoré môžu spĺňať kritériá stanovené v článku 57 písm. d) až f) nariadenia REACH, ako aj látky, ktoré pravdepodobne nespĺňajú kritériá, alebo posudzované látky. Zoznam posúdení perzistentnosti, bioakumulatívnosti a toxicity obsahuje informácie o vlastnostiach látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. d) až e) nariadenia REACH. Zoznam je k dispozícii online na stránke: https://echa.europa.eu/pbt.

Zoznam posúdení endokrinných disruptorov obsahuje informácie o vlastnostiach látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. f) nariadenia REACH. Zoznam je k dispozícii online na stránke: https://echa.europa.eu/ed-assessment.

V súlade so záväzkom v rámci stratégie Chemikálie – stratégia udržateľnosti Komisia pripravuje začlenenie nových tried nebezpečnosti (vrátane perzistentnosti, bioakumulatívnosti a toxicity, veľmi perzistentných a veľmi bioakumulatívnych látok a endokrinných disruptorov) do nariadenia (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (CLP). Ak a keď budú triedy nebezpečnosti začlenené do nariadenia CLP, do zoznamu klasifikácie a označovania sa budú postupne zahŕňať informácie o klasifikáciách nebezpečnosti látok uvedených v dodatku C písm. g).

121. **V kritériu týkajúcom sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania v rámci činnosti *Výstavba nových budov* z oddielu 7.1 sa vyžaduje, že *„[a]k sa nová stavba nachádza na potenciálne kontaminovanom mieste (opustenom priemyselnom pozemku), musí sa na ňom vykonať zisťovanie možných kontaminantov, napríklad na základe normy ISO 18400“*. Ak sa zistí kontaminácia, má sa na účely splnenia tohto kritéria vykonať dekontaminácia? Na základe akých prahových hodnôt sa určuje, či je miesto kontaminované? Existujú nejaké medzinárodné alebo vnútroštátne/miestne odkazy, ktoré sa majú použiť?**

Účelom kritéria je požadovať preskúmanie kontaminácie na potenciálne kontaminovanom mieste pred výstavbou novej budovy alebo realitného projektu. K tomu patrí aj preskúmanie miest, na ktorých sa vykonávali potenciálne kontaminujúce činnosti, alebo miest, na ktorých sa predpokladá prítomnosť kontaminácie pôdy (napr. po nehode alebo kalamite). V kritériu sa vyžaduje, aby sa preskúmanie zameriavalo na získanie potrebných informácií na potvrdenie prítomnosti kontaminácie pôdy a určenia posúdenia rizika. Po vykonaní posúdenia rizika sú požiadavky kritéria splnené.

Kontaminované miesto sa určí v jednotlivých prípadoch po preskúmaní pôdy a odobratí vzorky pôdy (napríklad na základe usmernenia k norme ISO 18400). V súčasnosti v EÚ neexistujú spoločné prahové hodnoty na vyhodnotenie toho, či je miesto kontaminované. Väčšina členských štátov má zavedené vnútroštátne právne predpisy na riešenie kontaminácie pôdy, ktoré v niektorých prípadoch obsahujú konkrétne limitné hodnoty a požiadavky na preskúmanie, odber vzoriek, posúdenie rizika a nápravu.

122. **V kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k vodným a morským zdrojom v rámci činnosti *Výstavba nových budov* z oddielu 7.1 sa výlučne vylučujú z rozsahu požiadaviek *„zariaden[ia] v jednotkách obytných budov“*. Ako sa to má chápať? Ide o všeobecnú výnimku pre obytné budovy?**

Jednotky obytných budov tvoria rodinné domy alebo byty v bytových domoch. Tie boli vylúčené z kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“, aby sa minimalizovalo administratívne zaťaženie jednotlivých majiteľov domov a pri súvisiacich stavebných projektoch alebo projektoch obnovy.

Na výstavbu bytových domov alebo viacerých domov jediným hospodárskym subjektom sa však vzťahujú kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k vodným a morským zdrojom. V kritériách sa preto nestanovuje všeobecná výnimka pre obytné budovy.

123. **V kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k vodným a morským zdrojom v rámci činnosti *Výstavba nových budov* z oddielu 7.1 sa stanovuje *„WC vrátane príslušenstva, mís a splachovacích nádrží, ktorých úplný objem splachovacej vody je maximálne 6 litrov a maximálny priemerný objem splachovacej vody je 3,5 litra“*. Ako sa má vypočítať maximálny priemerný objem spláchnutia? Uplatňuje sa metodika BREEAM?**

Na výpočet maximálneho priemerného objemu spláchnutia WC vrátane príslušenstva, mís a splachovacích nádrží sa používa metóda Building Research Establishment Environmental Assessment Method (BREEAM) alebo rovnocenný nástroj.

124. **Je podľa kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k obehovému hospodárstvu v rámci činnosti *Výstavba nových budov* z oddielu 7.1 prijateľné započítať materiál pripravený na energetické zhodnotenie (spaľovanie) do požiadavky na to, aby bolo 70 % stavebného odpadu a odpadu z demolácie, ktorý nie je nebezpečný a vznikol na stavenisku, pripravené na opätovné použitie, recykláciu a iné materiálové zhodnotenie? Alebo spaľovanie odpadu nepatrí do týchto 70 %?**

Účelom začlenenia kritéria zásady „výrazne nenarušiť“ do cieľa prechodu na obehové hospodárstvo je dosiahnuť, aby bolo 70 % (hmotnosti) stavebného odpadu a odpadu z demolácií, ktorý nie je nebezpečný a pochádza zo staveniska, pripravených na opätovné použitie, recykláciu a iné materiálové zhodnotenie, a to vrátane činností spätného zasypávania, pri ktorých sa využije odpad ako náhrada za iné materiály.

Podľa článku 17 ods. 1 písm. d) nariadenia o taxonómii by sa mali hospodárske činnosti vedúce k významnému zvýšeniu tvorby, spaľovania alebo zneškodňovania odpadu, s výnimkou spaľovania nerecyklovateľného nebezpečného odpadu, považovať za výrazne narúšajúce obehové hospodárstvo.

Vzhľadom na to sa musí stavebný odpad a odpad z demolácií, ktorý nie je nebezpečný a ktorý by významne zvýšil objem spaľovania, považovať za narúšajúci obehové hospodárstvo, a preto sa nezapočítava do prahovej hodnoty 70 % (hmotnosti).

125. **Do akej miery sa musí preukázať dodržanie normy ISO 20887 alebo iných noriem na posúdenie rozobrateľnosti alebo prispôsobiteľnosti budov, aby sa zabezpečil súlad s kritériom týkajúcim sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k obehovému hospodárstvu v rámci činnosti *Výstavba nových budov* z oddielu 7.1? Ako bude zodpovedný orgán vyhodnocovať/kontrolovať dodržanie tejto požiadavky?**

Účelom začlenenia kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prechodu na obehové hospodárstvo je preukázať, že návrh a konštrukcia budovy umožňujú opätovné použitie a recykláciu použitých materiálov.

V kritériu zásady „výrazne nenarušiť“ sa neklasifikuje miera, do akej sa má preukázať dodržanie normy ISO 20887 alebo iných noriem na posúdenie rozobrateľnosti alebo prispôsobiteľnosti budov. Na zabezpečenie súladu s technickými kritériami preskúmania musí stavebná spoločnosť zaviesť príslušný súbor opatrení, aby preukázala, že nová budova v porovnaní s priemernou novou budovou a) efektívnejšie využíva zdroje; b) je adaptabilnejšia; c) je flexibilnejšia a d) dá sa lepšie rozobrať.

126. **Ktoré prvky sa majú poskytnúť, aby sa preukázalo, že nová výstavba nevzniká na miestach uvedených v kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite v rámci činnosti *Výstavba nových budov* z oddielu 7.1 (napr. na ornej pôde alebo pôde s vysokou biodiverzitou)?**

Cieľom začlenenia kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k ochrane a obnove biodiverzity a ekosystémov je zabezpečiť, aby nová výstavba spĺňala kritériá stanovené v dodatku D a výrazne nenarúšala pôdu s vysokou hodnotou biodiverzity a ekosystému. Konkrétnejšie to znamená, že tri druhy pôdy uvedené v kritériu zásady „výrazne nenarušiť“ sa nezmenia na stavebné pozemky pre novú výstavbu.

Vzhľadom na to sa môže stavebné povolenie použiť ako doklad o dosiahnutí súladu, ktorým sa preukazuje, že nová stavba nie je postavená na pôde uvedenej v písmenách a), b) a c) kritéria.

127. **Ako sa má preukázať, že nová výstavba nepatrí do písmena a) kritéria týkajúceho sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite v rámci činnosti *Výstavba nových budov* z oddielu 7.1, ak sa na danom pozemku stále skúma úrodnosť pôdy na úrovni EÚ a mapy biodiverzity pod zemou ešte neboli zverejnené?**

Účelom začlenenia kritéria a) v rámci zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k cieľu biodiverzity, pokiaľ ide o výstavbu nových budov, je vylúčiť, aby sa budovy postavené na úrodnej ornej alebo pestovateľskej pôde [alebo iných kategóriách pôdy uvedených v písmenách b) a c)] považovali za environmentálne udržateľné, keďže majú negatívny environmentálny vplyv na využívanie takejto pôdy.

128. **Ako sa má chápať kritérium týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite v rámci činnosti *Výstavba nových budov* z oddielu 7.1, v ktorom sa uvádza, že *„[p]osúdenie vplyvov na životné prostredie alebo preskúmanie sa uskutočnilo v súlade so smernicou 2011/92/EÚ“*?**

Podľa kritérií činnosti Výstavba nových budov patria realitné projekty do prílohy II k smernici o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a podliehajú preskúmaniu. V každom členskom štáte príslušný orgán rozhoduje, či je pre takéto projekty posúdenie vplyvov na životné prostredie potrebné. Toto rozhodnutie sa prijíma na základe preskúmania, pri ktorom sa určí, či budú projekty podliehať posúdeniu buď na základe prahových hodnôt/kritérií, alebo na základe jednotlivého preskúmania pri zohľadnení príslušných kritérií výberu stanovených v prílohe III k smernici.

S cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany životného prostredia a ľudského zdravia by zisťovacie konania a posudzovania vplyvov na životné prostredie mali brať do úvahy vplyv celého daného projektu vrátane, ak je to vhodné, jeho podpovrchovej a podzemnej, stavebnej, prevádzkovej a, ak je to vhodné, demolačnej fázy.

Ďalšie usmernenie týkajúce sa vykonávania smernice o EIA sa nachádza na stránke: https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-assessments/environmental-impact-assessment_en.

C. Obnova existujúcich budov z oddielu 7.2

129. **Ako sa pri činnosti Obnova existujúcich budov z oddielu 7.2 vymedzuje v jednotlivých členských štátoch významná obnova?**

Podľa článku 2 ods. 1 bodu 10 smernice o energetickej hospodárnosti budov znamená *„významná obnova“* obnovu budovy v prípade, že:

a) celkové náklady na obnovu v súvislosti s obalovými konštrukciami budovy alebo technickými systémami budovy presahujú 25 % hodnoty budovy, nezahŕňajúc hodnotu pozemku, na ktorom sa budova nachádza, alebo

b) sa obnovuje viac ako 25 % plochy obalových konštrukcií budovy.

Členské štáty si môžu zvoliť, či uplatnia možnosť a) alebo b), prípadne obidve. Informácie je možné overiť v dotknutom členskom štáte.

130. **V poznámke pod čiarou č. 307 v oddiele 7.2 Obnova existujúcich budov prílohy I sa uvádza, že sa *„nezohľadňujú zníženia čistej potreby primárnej energie z obnoviteľných zdrojov energie“*. Ako sa to má vykladať?**

V uvedenej poznámke pod čiarou sa uvádza, že: *„[p]očiatočná potreba primárnej energie a odhadované zlepšenie sa určujú na základe podrobného prieskumu budovy, energetického auditu vykonaného akreditovaným nezávislým expertom alebo akoukoľvek inou transparentnou a primeranou metódou a overujú sa prostredníctvom osvedčenia o energetickej hospodárnosti. Zlepšenie o 30 % vyplýva zo skutočného zníženia potreby primárnej energie (ak sa nezohľadňujú zníženia čistej potreby primárnej energie z obnoviteľných zdrojov energie) a možno ho dosiahnuť sériou opatrení maximálne za tri roky“*.

Z toho vyplýva, že zníženia potreby primárnej energie sa majú overiť prostredníctvom osvedčenia o energetickej hospodárnosti a odhadnúť na základe platnej metodiky v súlade s ustanoveniami smernice o energetickej hospodárnosti budov. V smernici sa objasňuje, že „primárna energia“ je energia z obnoviteľných a neobnoviteľných zdrojov, ktorá neprešla žiadnym procesom zmeny ani transformácie.

Zlepšenie zdroja energie na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov sa môže klasifikovať podľa oddielu 7.6. Inštalácia, údržba a oprava technológií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov.

131. **Ako majú podniky splniť kritérium týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k vode v rámci činnosti Obnova existujúcich budov z oddielu 7.2, ak neexistujú zodpovedajúce zákonné obmedzenia alebo špecifikácie výrobcu, a teda ani údaje, na základe ktorých je možné sledovať súlad?**

Kritérium týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k udržateľnému využívaniu a ochrane vodných a morských zdrojov sa zameriava na obmedzenie využívania vody v prípade konkrétnych zariadení na využívanie vody nainštalovaných pri obnove do jednotiek neobytných budov. Sú to zariadenia ako a) kohútiky umývadiel a kohútiky v kuchyni; b) sprchy; c) WC a d) pisoáre.

Vzhľadom na to sa môže súlad s konkrétnym využívaním vody dosiahnuť na základe niektorého z týchto prvkov: a) výrobnej dokumentácie; b) osvedčovania budov a c) existujúceho štítku výrobku v Únii, akým je environmentálna značka EÚ.

132. **Na určenie toho, či sa dosiahne/dosiahlo 30 % zníženie potreby primárnej energie, je potrebné určiť počiatočnú a koncovú hodnotu potreby primárnej energie. Znamená výraz *„overujú sa prostredníctvom osvedčenia o energetickej hospodárnosti“* uvedený v technických kritériách preskúmania činnosti Obnova existujúcich budov z oddielu 7.2, že koncová hodnota potreby primárnej energie je platná/prijateľná len vtedy, ak ide o hodnotu potreby primárnej energie uvedenú v novom osvedčení o energetickej hospodárnosti? Vzťahuje sa predchádzajúca veta (*„sa určujú na základe podrobného prieskumu budovy, energetického auditu vykonaného akreditovaným nezávislým expertom alebo akoukoľvek inou transparentnou a primeranou metódou“*) aj na koncovú hodnotu potreby primárnej energie (hodnotu potreby primárnej energie po obnove)?**

Výpočet zníženia by mal vychádzať z hodnôt v osvedčení o energetickej hospodárnosti pred obnovou a po nej odvodených z číselných ukazovateľov v kW/m² uvedených v osvedčení o energetickej hospodárnosti.

133. **Znamená pri činnosti Obnova existujúcich budov z oddielu 7.2 znenie *„sa určujú na základe podrobného prieskumu budovy, energetického auditu vykonaného akreditovaným nezávislým expertom alebo akoukoľvek inou transparentnou a primeranou metódou“*, že na určenie počiatočnej hodnoty potreby primárnej energie sú okrem merania potreby primárnej energie na mieste prijateľné aj alternatívne metódy, ak sú *„transparentné a primerané“*? Bolo by prijateľné určiť (napr. na základe vlastností nehnuteľnosti a roku výstavby) horné a dolné odhadované hodnoty potreby primárnej energie za existujúce energetické štítky a použiť horné hodnoty potreby primárnej energie ako počiatočnú hodnotu potreby primárnej energie na určenie počiatočného bodu obnovy?**

Ak osvedčenie o energetickej hospodárnosti nie je k dispozícii alebo sa nemôže vydať, počiatočná potreba primárnej energie a odhadované zlepšenie môžu vychádzať z podrobného prieskumu budovy, energetického auditu vykonaného akreditovaným nezávislým expertom alebo akejkoľvek inej transparentnej a primeranej metódy. Zlepšenie o 30 % by malo

vyplývať zo skutočného zníženia potreby primárnej energie (ak sa nezohľadňujú zníženia čistej potreby primárnej energie z obnoviteľných zdrojov energie) a možno ho dosiahnuť sériou opatrení maximálne za tri roky.

134. **Môžu sa pri činnosti Obnova existujúcich budov z oddielu 7.2 započítať všetky opatrenia obnovy prijaté počas trojročného obdobia, ak sa dosiahlo 30 % zníženie (v porovnaní s počiatočnou hodnotou potreby primárnej energie stanovenou na začiatku trojročného obdobia)?**

Áno.

D. Inštalácia, údržba a oprava energeticky efektívnych zariadení z oddielu 7.3

135. **Aké sú technické špecifikácie energeticky efektívnych okien, dverí, zdrojov svetla a vysokoúčinných technológií HVAC uvedených v písmenách b) až e) činnosti Inštalácia, údržba a oprava energeticky efektívnych zariadení z oddielu 7.3?**

Tieto špecifikácie sa vymedzujú na vnútroštátnej úrovni.

E. Inštalácia, údržba a oprava technológií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov

136. **Aké sú technické špecifikácie tepelných čerpadiel prispievajúcich k plneniu cieľov výroby tepla a chladu z energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou RED II?**

V prílohe VII k smernici RED II (Započítanie energie z tepelných čerpadiel) sa stanovuje, že *„zohľadnia sa len tepelné čerpadlá, pri ktorých SPF > 1,15 * 1/η“*, pričom:

— *„SPF = odhadovaný priemerný sezónny výkonnostný faktor pre tieto tepelné čerpadlá,*

— *η = pomer medzi celkovou hrubou výrobou elektriny a primárnou energetickou spotrebou na výrobu elektriny, ktorý sa vypočíta ako priemer EÚ podľa údajov Eurostatu“.*

137. **Ako odlíšiť inštaláciu tepelných čerpadiel uvedených v oddiele 4.16 (Inštalácia a prevádzka elektrických tepelných čerpadiel) od čerpadiel z oddielu 7.6 (Inštalácia, údržba a oprava technológií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov)? Čo znamená inštalácia „na mieste“? Môžete uviesť príklady?**

Oddiel 7.6 sa týka inštalácie, údržby, opravy a úpravy tepelných čerpadiel a pomocných technických zariadení, ak sú nainštalované na mieste ako technické systémy budovy. Tepelné čerpadlo nainštalované na mieste na účely vykurovania konkrétnej budovy sa uvádza v oddiele 7.6.

Oddiel 4.16 sa týka inštalácie a prevádzky iných druhov elektrických tepelných čerpadiel, ktoré nie sú nainštalované na mieste ako technické systémy budovy (napr. priemyselných tepelných čerpadiel, tepelných čerpadiel v systéme diaľkového vykurovania).

138. **Je bioenergia a vodná energia oprávnená v rámci činnosti Inštalácia, údržba a oprava technológií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov z oddielu 7.6?**

Technológie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov z oddielu 7.6 sú tie, ktoré sa pravdepodobne nainštalujú na mieste a v prípade ktorých sa vykonalo posúdenie so záverom, že významne prispievajú k zmierneniu zmeny klímy a výrazne nenarúšajú žiadne environmentálne ciele. Zoznam uvedený v oddiele 7.6 delegovaného aktu o klíme je úplný. Preto sa tento oddiel netýka vodnej energie a bioenergie. V budúcnosti môžu byť dodané ďalšie technológie na základe podrobnejšieho posúdenia.

139. **Aký je vzťah medzi oddielmi 4.3 (Výroba elektriny z veternej energie) a 7.6 (Inštalácia, údržba a oprava technológií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov), pokiaľ ide o výstavbu alebo prevádzku zariadení na výrobu elektriny, ktoré vyrábajú elektrinu z veternej energie, a inštaláciu, údržbu a opravu veterných turbín? Ktoré činnosti sa majú priradiť k činnosti 7.6?**

Oddiel 7.6 sa týka inštalácie, údržby a opravy veterných turbín a pomocných technických zariadení, ak sú nainštalované na mieste ako technické systémy budovy. Veterná turbína nainštalovaná na mieste na účely výroby elektriny pre konkrétnu budovu sa uvádza v oddiele 7.6.

Oddiel 4.3 sa týka výstavby alebo prevádzky zariadení na výrobu elektriny, v ktorých sa elektrina vyrába z veternej energie, vo všetkých ostatných situáciách, keď veterné turbíny nie sú nainštalované na mieste ako technické systémy budovy.

F. Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7

140. **Týkajú sa technické kritériá preskúmania činnosti Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7 výlučne obytných budov alebo aj nebytových budov?**

Kritériá týkajúce sa energetickej hospodárnosti budov sa uplatňujú na obytné aj nebytové budovy. V prípade nebytových budov existuje ešte ďalšia požiadavka (ktorá sa neuplatňuje na obytné budovy): *„Veľké nebytové budovy (s účinným menovitým výkonom vykurovacích systémov, systémov kombinovaného priestorového vykurovania a vetrania, klimatizačných systémov alebo systémov kombinovanej klimatizácie a vetrania nad 290 kW) sa efektívne prevádzkujú pomocou monitorovania a posudzovania energetickej hospodárnosti.“*

141. **V kritériách významného prínosu činnosti Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7 sa uvádza, že *„[b]udovy postavené po 31. decembri 2020 spĺňajú kritériá uvedené v oddiele 7.1 tejto prílohy, ktoré platia v čase ich nadobudnutia“*. Odkazuje sa tým na kritériá významného prínosu, ako aj na kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ z oddielu 7.1 (Výstavba nových budov)?**

Keďže tento text sa uvádza v kritériách významného prínosu a ďalej sa uvádzajú osobitné kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“, text odkazuje iba na príslušné kritériá uvedené v oddiele 7.1 týkajúce sa významného prínosu k zmierneniu zmeny klímy. Ak sa v kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ v rámci oddielu 7.7 uvádza výraz „neuplatňuje sa“, znamená to, že pre príslušný environmentálny cieľ neexistujú žiadne osobitné požiadavky.

142. **Čo sa stane v rámci činnosti Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7, ak má budova viacero osvedčení o energetickej hospodárnosti?**

Ak má budova viacero osvedčení o energetickej hospodárnosti, časti budovy, ktorých sa týkajú osvedčenia o energetickej hospodárnosti klasifikované v rámci technických kritérií preskúmania, sa považujú za zosúladené s taxonómiou.

143. **Ktorý dátum sa má v rámci činnosti Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7 použiť na určenie toho, kedy bola nehnuteľnosť „postavená“:**

— dátum skutočného dokončenia nehnuteľnosti a jej odovzdania vlastníkovi/obyvateľovi,

— dátum žiadosti o vydanie stavebného povolenia alebo

— dátum potvrdenia vydania stavebného povolenia?

Pri uplatňovaní kritérií taxonómie je dôležitý dátum podania žiadosti o stavebné povolenie.

144. **Môže sa v prípade budov postavených po 31. decembri 2020 považovať fáza výstavby novej postavenej nehnuteľnosti za súčasť procesu nadobudnutia? Môže sa preto podľa oddielu 7.7 (Nadobudnutie a vlastníctvo budov) bodu 2 zahrnúť vyčerpaná časť hypotéky na výstavbu? Inak povedané: mal by sa oddiel 7.7 bod 2 používať iba v prípade budov, ktoré boli dokončené, alebo aj budov, ktoré sa ešte stavajú? Alebo inak, mal by sa spotrebiteľ považovať za subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť z oddielu 7.1 (Výstavba nových budov) a realizovaná časť nehnuteľnosti za zosúladenú s taxonómiou EÚ iba podľa oddielu 7.1?**

V prípade výstavby novej budovy sa na stavebnú spoločnosť (a na jej príjmy, ktoré sa majú klasifikovať v rámci taxonómie EÚ) uplatňujú kritériá v rámci oddielu 7.1. V prípade vlastníka novej budovy (bez ohľadu na to, či ju nadobudol akvizíciou alebo sám postavil) sa môže klasifikovať hodnota budovy v rámci taxonómie EÚ na základe kritérií podľa oddielu 7.7.

145. **Môžu spoločnosti využívať ekvivalenty osvedčení o energetickej hospodárnosti na posúdenie zosúladenia s technickými kritériami preskúmania činnosti Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7 v krajinách, v ktorých sa osvedčenie o energetickej hospodárnosti neponúka?**

V EÚ majú osvedčenia o energetickej hospodárnosti všetky členské štáty. Niektoré členské štáty však môžu vylúčiť konkrétne druhy budov zo systémov osvedčení o energetickej hospodárnosti, napr. priemyselné budovy, dočasné budovy. V rámci EÚ by sa malo osvedčenie o energetickej hospodárnosti použiť v prípade príslušnej dotknutej budovy vždy, keď je k dispozícii. Ak to nie je možné, môžu sa použiť ekvivalenty. Mimo EÚ sa môžu namiesto osvedčení o energetickej hospodárnosti použiť ekvivalenty.

146. **Ako sa posudzujú budovy v krajinách, v ktorých neexistuje prahová hodnota pre budovy s takmer nulovou spotrebou energie, t. j. v krajinách mimo EÚ? Môžu spoločnosti použiť ekvivalenty alebo prahové hodnoty z krajiny EÚ s podobnou klímou?**

Niektoré krajiny, a to aj mimo EÚ, vymedzili budovy s takmer nulovou spotrebou energie a nízkoenergetické budovy. Takéto vymedzenie sa môže použiť vždy, keď existuje. Ak budovy s takmer nulovou spotrebou energie nie sú vo vnútroštátnych predpisoch jednoznačne vymedzené, môžu sa použiť ekvivalenty, napr. ekvivalenty alebo prahové hodnoty z krajiny EÚ s podobnou klímou, ak je to možné.

147. **Môže sa výstavba budovy na vlastné použitie začleniť do činnosti Výstavba nových budov z oddielu 7.1 alebo Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7?**

Áno, výstavba novej budovy na vlastné použite môže patriť do oddielu 7.1 *Výstavba nových budov* alebo do oddielu 7.7 *Nadobudnutie a vlastníctvo budov*.

148. **Týka sa osvedčenie o energetickej hospodárnosti triedy A v kritériách významného prínosu činností v oblasti výstavby a v realitnom sektore potreby primárnej energie alebo celkovej potreby energie?**

V osvedčení o energetickej hospodárnosti triedy A, ktoré sa vyžaduje na základe kritéria významného prínosu činnosti z oddielu 7.7 (*Nadobudnutie a vlastníctvo budov*), sa odkazuje na triedu osvedčenia o energetickej hospodárnosti v rámci systému osvedčovania energetickej hospodárnosti v príslušnom členskom štáte. Relevantný je číselný ukazovateľ vyjadrený v kWh/m², ktorý je uvedený v osvedčení o energetickej hospodárnosti, a mal by sa zohľadniť.

149. **Ktoré pravidlá na stanovenie referenčných hodnôt 15 % a 30 % budov s najvyššou účinnosťou na vnútroštátnom trhu (s rozlíšením medzi nehnuteľnosťami na bývanie a na obchodné účely) sa uvádzajú v technických kritériách preskúmania činnosti Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7? Čo treba urobiť, ak neexistuje osvedčenie o energetickej hospodárnosti ani údaje na určenie toho, či budova patrí k 15 % budov s najvyššou účinnosťou v rámci vnútroštátneho fondu budov?**

Pri určovaní zosúladenia s taxonómiou by sa malo na základe primeraných dôkazov preukázať, že budova patrí k 15 % (alebo 30 % v prípade adaptácie na zmenu klímy) budov s najvyššou účinnosťou vo vnútroštátnom alebo regionálnom fonde budov. Na vymedzenie 15 % alebo 30 % budov s najvyššou účinnosťou vo fonde budov nad rámec požiadaviek týkajúcich sa vnútroštátneho alebo regionálneho fondu budov vyjadrených v podobe prevádzkovej potreby primárnej energie a rozlíšenia aspoň medzi obytnými a nebytovými budovami neexistujú žiadne osobitné pravidlá.

Ak neexistuje príslušné osvedčenie o energetickej hospodárnosti, môže sa vypracovať technická štúdia na odhad príslušnej prahovej hodnoty pre 15 % budov s najvyššou účinnosťou vo vnútroštátnom (alebo regionálnom) fonde budov v danej kategórii budov. K dispozícii môžu byť informácie z vnútroštátnych databáz alebo štúdií vypracovaných určitými organizáciami (napr. World Green Building Council).

Každá takáto verejne dostupná štúdia sa môže použiť. Ak žiadna štúdia k dispozícii nie je, musí sa vypracovať. Možno očakávať, že napr. zainteresovaní aktéri na trhu alebo združenia/inštitúcie/subjekty verejného sektora môžu byť ochotné vypracovať alebo zadať vypracovanie takýchto štúdií a zverejniť ich, aby ich mohli následne používať aj iné subjekty (najmä menšie).

Najjednoduchšou možnosťou v EÚ je stále osvedčenie o energetickej hospodárnosti, keďže je možné ho jednoducho získať pre väčšinu budov a takisto je povinné pri predaji budovy.

Revízia smernice o energetickej hospodárnosti budov sa týka toho, ako riešiť dostupnosť informácií o energetickej hospodárnosti, ako aj databáz osvedčení o energetickej hospodárnosti.

150. **Čo treba urobiť, ak práve nie je možné kvantitatívne určiť 15 % budov s najvyššou účinnosťou z fondu budov pred 31. 12. 2020 a neexistuje zodpovedajúce vnútroštátne hodnotenie už vydaných osvedčení o energetickej hospodárnosti ani nie sú k dispozícii platné údaje vychádzajúce z prevádzkovej potreby energie existujúceho fondu budov? Môžu sa ako prvé zjednodušenie použiť na určenie zosúladenia kritérií významného prínosu činnosti Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7 s taxonómiou namiesto údajov o skutočnej spotrebe (budov v prevádzke) vypočítané údaje o energetickej účinnosti (napr. z osvedčení o energetickej hospodárnosti s normalizovanými energetickými požiadavkami na elektrinu pre domácnosti/prevádzkovú elektrinu)?**

Na využitie možnosti preukázania, že budova patrí do 15 % budov s najvyššou účinnosťou vo vnútroštátnom alebo regionálnom fonde budov, treba predložiť primerané dôkazy (napr. nedávnu štúdiu), v rámci ktorých sa aspoň porovná výkonnosť príslušnej nehnuteľnosti s výkonnosťou vnútroštátneho alebo regionálneho fondu budov postavených pred 31. decembrom 2020 a rozlišuje sa aspoň medzi obytnými a nebytovými budovami. Ak takéto údaje nie sú k dispozícii, môže sa vypracovať štúdia na uskutočnenie takéhoto posúdenia. Alternatívne je možné využiť možnosť triedy A osvedčenia o energetickej hospodárnosti.

Na preukázanie toho, že budova patrí k 15 % budov s najvyššou účinnosťou vo fonde budov, nie je potrebné vykonať posúdenie na základe údajov o reálnej spotrebe. V skutočnosti sa odporúča použiť odhadovanú spotrebu energie, ktorá lepšie odzrkadľuje energetickú hospodárnosť budovy (je menej ovplyvnená vzorcami bývania a správania). Iba v prípade veľkých nebytových budov (s účinným menovitým výkonom vykurovacích systémov, systémov kombinovaného priestorového vykurovania a vetrania, klimatizačných systémov alebo systémov kombinovanej klimatizácie a vetrania nad 290 kW) sa vyžaduje preukázanie toho, že budova je aj efektívne prevádzkovaná, a to pomocou monitorovania a posudzovania energetickej hospodárnosti.

151. **Je povolené použiť na stanovenie potrebnej hodnoty požiadavky na „15 % budov s najvyššou účinnosťou“ uvedenej v kritériách významného prínosu činnosti Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7 váženú hodnotu požiadavky vychádzajúcu z platných predpisov pre nové budovy za posledných 15 rokov?**

V technických kritériách preskúmania sa vyžadujú *„primeran[é] dôkaz[y], pričom sa porovnáva minimálne hospodárnosť príslušnej nehnuteľnosti s hospodárnosťou vnútroštátneho alebo regionálneho fondu budov postavených pred 31. decembrom 2020 a rozlišuje sa aspoň medzi obytnými a nebytovými budovami“*, ak sa použije možnosť *„15 % budov s najvyššou účinnosťou vo vnútroštátnom alebo regionálnom fonde budov“*. Nie je možné použiť zástupné údaje, ako napríklad rok výstavby budovy.

152. **15 % budov s najvyššou účinnosťou je dynamická metrika. Je jej zachovanie zaručené v prípade nehnuteľností napríklad aj počas celého obdobia platnosti zeleného dlhopisu, ak v čase jeho emitovania patrili k 15 % budov s najvyššou účinnosťou?**

V samotných technických kritériách preskúmania sa zachovanie neuvádza. Ak sa kritériá zrevidujú a zmenia alebo ak činnosť nespĺňa kritériá, ktoré sú dynamické, je potrebné nové posúdenie súladu (prípadne úsilie o jeho zabezpečenie) k dátumu uplatnenia kritérií. Odlišuje sa to od zaručenia finančných nástrojov alebo transakcií na základe kritérií v čase emisie alebo uzavretia úveru, ak sa uplatňujú samostatné pravidlá (pozri napr. článok 7 ods. 5 delegovaného aktu o zverejňovaní, v ktorom sa umožňuje finančným podnikom vykazovať financované činnosti zosúladené s taxonómiou ako také až päť rokov po uplatnení revidovaných kritérií/zmeneného obsahu kritérií).

153. **Ako sa vymedzuje potreba primárnej energie?**

V prílohe I k delegovanému aktu sa v poznámke pod čiarou č. 281 objasňuje, že potreba primárnej energie je *„[v]ypočítaný objem energie potrebnej na uspokojenie dopytu po energii v rámci bežného používania budovy vyjadrený číselným ukazovateľom celkového využívania primárnej energie v kWh/m² ročne a vychádzajúci z príslušnej národnej metodiky výpočtu, ako je uvedený v osvedčení o energetickej hospodárnosti“*.

V smernici o energetickej hospodárnosti budov sa v článku 2 bode 5 vymedzuje primárna energia ako *„energia z obnoviteľných a neobnoviteľných zdrojov, ktorá neprešla procesom konverzie ani transformácie“*. V prílohe I sa takisto vysvetľuje, že *„energetická hospodárnosť budovy sa stanovuje na základe vypočítanej alebo skutočnej potreby energie a odráža bežnú spotrebu energie na vykurovanie priestoru, chladenie priestoru, prípravu teplej vody, vetranie, vstavané osvetlenie a ďalšie technické systémy budovy“*.

154. **Neexistujúce rozlíšenie obytných a nebytových budov v niektorých členských štátoch vedie *de facto* k neuplatniteľnosti kategórií posúdenia nebytových budov, a to najmä v oblasti potreby primárnej energie a vypočítaných emisií CO_2. V dôsledku vyššej energetickej náročnosti nebytových budov dosiahne označenie A v prípade potreby primárnej energie a CO_2 len veľmi málo z nich (dokonca aj spomedzi nebytových budov s vysokou hospodárnosťou). Aký prístup zaujať v takejto situácii?**

Členské štáty EÚ majú určitú flexibilitu pri stanovovaní požiadaviek na rôzne druhy budov. V mnohých prípadoch sa požiadavky líšia v závislosti od toho, či ide o obytné alebo nebytové budovy. Na účely taxonómie EÚ je potrebné splniť príslušné kritériá platné pre príslušný druh budovy. V niektorých členských štátoch sú kritériá prísne a veľmi malá časť budov dosiahne triedu A osvedčenia o energetickej hospodárnosti. V takých prípadoch je možné využiť možnosť preukázania, že budova patrí k 15 % budov s najvyššou účinnosťou vo vnútroštátnom alebo regionálnom fonde budov.

155. **Ako by mal vyzerať program alebo systém energetického manažérstva (napr. podľa normy ISO 50001 alebo systému EMAS)? Kto zaň zodpovedá – nájomca/používateľ alebo vlastník budovy? Čo sa stane po zmene nájomcov alebo zmene využívania nehnuteľnosti? Budú existovať konkrétne požiadavky na dokumentáciu?**

Požiadavkou je, že *„[v]eľké nebytové budovy (s účinným menovitým výkonom vykurovacích systémov, systémov kombinovaného priestorového vykurovania a vetrania, klimatizačných systémov alebo systémov kombinovanej klimatizácie a vetrania nad 290 kW) sa efektívne prevádzkujú pomocou monitorovania a posudzovania energetickej hospodárnosti“*. Usmernenie a výklad tohto ustanovenia sa poskytuje v odporúčaní Komisie o modernizácii budov.

156. **Aký je postup, ak sa na vnútroštátnej úrovni nevykonávajú požiadavky z článku 14 ods. 4 a článku 15 ods. 4 smernice o energetickej hospodárnosti budov v znení zmien? Kým sa nestanovia vnútroštátne požiadavky, môže sa na určenie zosúladenia s technickými kritériami preskúmania činnosti Nadobudnutie a vlastníctvo budov z oddielu 7.7 použiť rovnocenný zoznam opatrení, ktoré už boli prijaté?**

V technických kritériách preskúmania sa vyžaduje, aby sa veľké nebytové budovy (s účinným menovitým výkonom vykurovacích systémov, systémov kombinovaného priestorového vykurovania a vetrania, klimatizačných systémov alebo systémov kombinovanej klimatizácie a vetrania nad 290 kW) efektívne prevádzkovali pomocou monitorovania a posudzovania energetickej hospodárnosti. To možno preukázať napríklad na základe zmluvy o energetickej efektívnosti alebo existencie systému automatizácie a riadenia budovy v súlade s článkom 14 ods. 4 a článkom 15 ods. 4 smernice o energetickej hospodárnosti budov. Preto sa umožňuje určitá flexibilita pri spôsobe preukázania efektívnej prevádzky budovy.

Vždy, keď existuje vnútroštátne vymedzenie systémov automatizácie a riadenia budov, malo by sa použiť. Ak takéto vnútroštátne vymedzenie neexistuje, namiesto toho by sa mali použiť najlepšie postupy a ako referencia by sa mali použiť prvky uvedené v smernici o energetickej hospodárnosti budov vo vzťahu k systémom automatizácie a riadenia budovy.

157. **Sú budovy tvoriace kultúrne dedičstvo alebo chránené budovy, na ktoré sa podľa vnútroštátneho práva vzťahuje výnimka z osvedčení o energetickej hospodárnosti, oslobodené aj od preukázania súladu s požiadavkami osvedčenia o energetickej hospodárnosti alebo potreby primárnej energie uvedenými v oddiele 7.7 (Nadobudnutie a vlastníctvo budov)?**

V oddiele 7.7 sa neuvádza výnimka pre budovy tvoriace kultúrne dedičstvo alebo chránené budovy. S cieľom klasifikovať sa ako významne prispievajúce k zmierneniu zmeny klímy musia mať preto všetky budovy postavené pred 31. decembrom 2020 aspoň osvedčenie o energetickej hospodárnosti triedy A alebo patriť v rámci vnútroštátneho alebo regionálneho fondu budov k 15 % budov s najvyššou účinnosťou vyjadrenou prevádzkovou potrebou primárnej energie.

Subjekty však majú možnosť vysvetliť v opisnej časti správy podľa oddielu 1.2.3 prílohy I k delegovanému aktu o zverejňovaní, prečo určité nehnuteľnosti nie sú zosúladené s taxonómiou, ako napríklad preto, lebo ide o budovy tvoriace kultúrne dedičstvo.

158. **Odlišuje sa v oddiele 7.7 (Nadobudnutie a vlastníctvo budov) oprávnenosť príjmov z vlastníctva budovy (spĺňajúcej technické kritériá preskúmania) podľa druhu vykonávanej hospodárskej činnosti? Môžu byť napríklad v prípade letiskových budov a terminálov spĺňajúcich technické kritériá preskúmania podľa oddielu 7.7 zahrnuté príjmy z vlastníctva budov bez ohľadu na ich povahu, napríklad príjmy z prenájmu bezcolných predajní alebo z prenájmu činností pozemnej obsluhy v rámci terminálu?**

V činnostiach uvedených v rámci oddielu 7.7 sa nevymedzuje druh príjmov z vlastníctva budov, ktoré môžu alebo nemôžu byť oprávnené. Klasifikovať sa však môžu iba príjmy z vlastníctva budovy, ako napríklad nájmy, a to bez ohľadu na činnosti, ktoré sa v budove vykonávajú (bezcolné predajne, činnosti pozemnej obsluhy). Ostatné nesúvisiace príjmy, ako napríklad príjmy, ktoré nepochádzajú z vlastníctva budovy, ale priamo z leteckých činností vykonávaných prevádzkovateľom letiska, sa nemôžu klasifikovať a do tejto činnosti nepatria. Oprávnené sú napríklad nájmy priestorov budovy hradené bezcolnými predajňami, ale nie príjmy bezcolných predajní z predaja výrobkov zákazníkom.

Informácie a komunikácia z oddielu 8

A. Všeobecne

159. **Patria elektronické komunikačné siete (telekomunikácie) do činností z oddielu 8.1 Spracovanie dát, poskytovanie serverového priestoru na internete a súvisiace služby alebo do činností z oddielu 8.2. Riešenia znižovania emisií skleníkových plynov založené na údajoch?**

Elektronické komunikačné siete (telekomunikácie) nepatria ako také do činnosti, na ktorú sa vzťahuje delegovaný akt o taxonómii.

Oddiel 8.2 prílohy I k delegovanému aktu o klíme sa zameriava na konkrétne digitálne riešenia vyvinuté s prevažným (hlavným) cieľom znižovať emisie. Tieto riešenia môžu byť inovačnou kombináciou digitálnych sietí a technológií a aplikácií, ako sú 5G, internet vecí, umelá inteligencia a blockchain.

Príkladom takýchto riešení môže byť precízne poľnohospodárstvo, riešenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov alebo riešenia na základe umelej inteligencie, ktorými sa znižuje spotreba energie základňových staníc 5G. Preto sú riešenia, ktorými sa významne znižujú emisie elektronických komunikačných služieb v porovnaní s najlepšími alternatívnymi technológiami, oprávnené podľa oddielu 8.2 prílohy I k delegovanému aktu o klíme.

Hoci všeobecná verejná elektronická komunikačná sieť tvorí dôležitú a potrebnú infraštruktúru pre uvedené riešenia IKT, pri jej hlavnom použití alebo zavádzaní často nedochádza k znižovaniu emisií. V prípade, že sa elektronická komunikačná sieť zavádza a používa v súvislosti s riešením na znižovanie emisií skleníkových plynov (napríklad osobitná infraštruktúra na komunikáciu stroj-stroj, ktorá sa má použiť na precízne poľnohospodárstvo), je oprávnená podľa oddielu 8.2. Doplnky k verejnej elektronickej komunikačnej infraštruktúre požadované v súvislosti s podporou potrieb pripojiteľnosti riešenia na znižovanie emisií skleníkových plynov (napríklad posilnenie siete alebo podpora sieťových funkcií vyžadovaných pre riešenie) sú takisto oprávnené podľa oddielu 8.2.

B. Spracovanie dát, poskytovanie serverového priestoru na internete a súvisiace služby z oddielu 8.1

160. **Ako sa má vykonať kontrola súladu v rámci činnosti Spracovanie dát, poskytovanie serverového priestoru na internete a súvisiace služby z oddielu 8.1 s kódexom správania EÚ pre energetickú efektívnosť dátového centra?**

V kritériách významného prínosu k zmierneniu zmeny klímy sa vyžaduje nezávislé overenie a pravidelná kontrola (aspoň každé tri roky) vykonávania všetkých príslušných očakávaných postupov stanovených v kódexe správania EÚ pre energetickú efektívnosť dátového centra.

Kódex správania bude zakrátko (koncom roka 2022/začiatkom roka 2023) doplnený o rámec posúdenia na pomoc audítorom pri overovaní súladu dátového centra s príslušnými očakávanými postupmi stanovenými v kódexe správania pre energetickú efektívnosť dátového centra.

161. **Kto nesie dôkazné bremeno v rámci činnosti Spracovanie dát, poskytovanie serverového priestoru na internete a súvisiace služby z oddielu 8.1 na preukázanie zosúladenia s taxonómiou v prípade dátových centier so spoločným umiestnením?**

Dôkazné bremeno nesú hospodárske podniky, ktoré musia zverejňovať svoj podiel činností zosúladených s taxonómiou podľa delegovaného aktu o zverejňovaní alebo chcú klasifikovať svoje hospodárske činnosti ako environmentálne udržateľné podľa nariadenia o taxonómii.

V prípade dátových centier so spoločným umiestnením si môže preukázanie súladu s kódexom správania EÚ pre energetickú efektívnosť dátového centra vyžadovať úzku spoluprácu a výmenu technických údajov medzi hostiteľmi a nájomcami.

C. Riešenia znižovania emisií skleníkových plynov založené na údajoch z oddielu 8.2

162. **Musí byť riešenie IKT uvedené v technických kritériách preskúmania činnosti Riešenia znižovania emisií skleníkových plynov založené na údajoch z oddielu 8.2 zamerané predovšetkým na poskytovanie údajov a analýzu, pričom zníženie emisií skleníkových plynov musí byť nevyhnutným vedľajším účinkom, alebo musí byť toto riešenie IKT zamerané predovšetkým na zníženie emisií skleníkových plynov pomocou údajov a analýzy?**

Riešenie IKT môže významne prispievať v každom prípade, za predpokladu, že ak je na trhu k dispozícii alternatívne riešenie alebo alternatívna technológia, riešenie v oblasti IKT preukazuje významné úspory emisií skleníkových plynov za životný cyklus v porovnaní s najvýkonnejším alternatívnym riešením/najvýkonnejšou alternatívnou technológiou.

163. **Ako sa vymedzuje výraz *„výrazný“* v bode 2 kritérií výrazného prínosu činnosti Riešenia znižovania emisií skleníkových plynov založené na údajoch z oddielu 8.2, ktorý odkazuje na *„významné úspory emisií skleníkových plynov počas životného cyklu“*? Ako sa vymedzuje *„najvýkonnejšia alternatívna technológia“*?**

Pozri odpovede na otázky 42 – 43 tohto oznámenia, ktoré sa týkajú činnosti Výroba ostatných nízkouhlíkových technológií.

Odborné, vedecké a technické činnosti z oddielu 9

A. Trhový výskum, vývoj a inovácia z oddielu 9.1

164. **Majú sa výdavky na výskum a vývoj považovať za súčasť činnosti, ktorej sa týkajú, alebo za samostatnú činnosť podľa oddielu 9.1 (Trhový výskum, vývoj a inovácia)?**

Možné sú obidva scenáre.

Ak je výskum a vývoj neoddeliteľnou súčasťou činnosti, ktorej sa týka delegovaný akt o klíme (interný výskum a vývoj, ktorý je začlenený do činnosti), môže sa započítať do tejto činnosti, pričom sa môžu zverejniť súvisiace výdavky.

V ostatných prípadoch, keď výskum nie je začlenený do činnosti v rámci taxonómie, ale prispieva k tomu, aby iné činnosti v rámci taxonómie dosiahli svoje významné prahové hodnoty prínosu, sa môže započítať ako samostatná podporná činnosť podľa oddielu 9.1, prípadne zverejniť ako činnosť vytvárajúca príjmy.

ODDIEL III:

Otázky o opakujúcich sa kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“

Dodatok A –

Všeobecné kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k adaptácii na zmenu klímy

165. **Aký je rozdiel medzi technickými kritériami preskúmania významného prínosu k adaptácii na zmenu klímy stanovenými v prílohe II a technickými kritériami preskúmania týkajúcimi sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k adaptácii na zmenu klímy stanovenými v prílohe I (zmiernenie zmeny klímy)?**

Kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k adaptácii na zmenu klímy, ktoré sa uvádzajú v prílohe I k delegovanému aktu o klíme, obsahujú aj časť kritérií významného prínosu k adaptácii na zmenu klímy, t. j. posúdenie rizík a zraniteľnosti sa musí uskutočniť s cieľom identifikovať adaptačné riešenia.

V kritériách významného prínosu k adaptácii na zmenu klímy, ktoré sa uvádzajú v prílohe II k delegovanému aktu o klíme, sa však okrem toho nachádza požiadavka na *vykonanie* identifikovaných adaptačných riešení. Kritériá na ich vykonanie sa stanovujú v bode 4 kritérií významného prínosu. Pokiaľ teda ide o vykonanie adaptačných riešení, ktorými sa významne znižujú najdôležitejšie fyzické klimatické riziká podstatné pre kontrolovanú činnosť, v kritériách významného prínosu k adaptácii (uvedených v prílohe II k delegovanému aktu o klíme) sa odzrkadľuje vyššia úroveň ambícií ako v prípade zásady „výrazne nenarušiť“ z dodatku A k prílohe I k delegovanému aktu o klíme.

Niektoré hospodárske činnosti sa týkajú len časti hodnotového reťazca a nemajú vplyv na tú časť hodnotového reťazca, ktorá je prevažne ohrozená zmenou klímy. Ako sa to má riešiť pri posudzovaní klimatického rizika a zraniteľnosti?

Malo by byť nepochybné, že cielená hospodárska činnosť nemôže byť ovplyvnená sekundárnymi ani kaskádovými účinkami, keďže k závažným škodám môže často dôjsť v dôsledku následných udalostí (ako je zosuv pôdy po prívalových dažďoch). To sa môže urobiť pred uskutočnením posúdenia klimatického rizika a zraniteľnosti alebo na jeho základe.

Hĺbka posúdenia sa takisto môže líšiť, musí však byť dostatočná na identifikovanie fyzických klimatických rizík, ktoré sú podstatné pre činnosť. Za každú činnosť je napríklad možné jednotlivo zvážiť rozsah, v ktorom môžu existovať riziká v dodávateľskom reťazci alebo v procesoch ďalšej výroby, ako aj to, či je potrebné tieto aspekty zvážiť pri posudzovaní. Rozhodujúcimi faktormi pre primeranosť vybratého prístupu k posudzovaniu môžu byť veľkosť spoločnosti, druh, rozsah a kontext činnosti, obchodný model alebo postavenie v dodávateľskom reťazci.

V posúdení klimatického rizika a zraniteľnosti je potrebné rozdeliť hospodársku činnosť (v potrebnej miere) na jednotlivé samostatné zložky, ako napríklad výrobné miesta, dopravné trasy, susediace administratívne budovy, dodávateľov kritického materiálu, ich geografickú polohu atď.

Základom spoľahlivého posúdenia klimatických rizík je pochopenie toho, ako môžu nebezpečenstvá ovplyvniť všetky jednotlivé zložky v rámci posudzovanej činnosti. Niektoré vplyvy nebezpečenstiev sú zjavné, ako napríklad priame poškodenie výrobných miest povodňou alebo búrkou. Všetky klimatické vplyvy však nie sú priame, ale skôr postupné, a majú potenciál spôsobovať reťazenie sekundárnych vplyvov (takzvané kaskádové účinky). Búrka môže napríklad poškodiť výrobné miesto kritického dodávateľa alebo energetickú infraštruktúru a zapríčiniť výpadky prúdu. Okrem toho sa môžu jednotlivé riziká navzájom posilňovať. Niektoré riziká dokonca vznikajú iba ako kombinovaný účinok viacerých klimatických nebezpečenstiev: niektoré riziká sa zhoršujú následnými nebezpečenstvami; napríklad riziko povodne sa zintenzívňuje, keď prívalové dažde zasiahnu vysušenú pôdu.

166. **V 6. hodnotiacej správe IPCC sa uvádzajú nové klimatické scenáre. Majú sa zohľadniť namiesto existujúcich scenárov uvedených v taxonómii EÚ?**

V kritériu 3 v rámci kritérií významného prínosu k adaptácii na zmenu klímy sa uvádza, že *„[p]rojekcie klímy a posúdenie vplyvov vychádzajú z najlepších postupov a dostupných usmernení, pričom sa v nich prihliada aj na najnovšie vedecké poznatky v oblasti analýzy zraniteľnosti a rizika a súvisiace metodiky v súlade s najnovšími správami Medzivládneho panela o zmene klímy“*.

Používatelia by si preto mali pozrieť najnovšie správy panela IPCC, keď budú k dispozícii.

167. **Aký má byť rozsah vykonávania regionálnych klimatických scenárov s vysokou úrovňou podrobnosti? Ako sa v takomto prípade zabezpečí súlad s požiadavkami taxonómie EÚ?**

Dosiahol sa pokrok pri modelovaní na úrovni aktív prostredníctvom európskeho výskumného programu Horizont Európa a pri vypracúvaní konkrétnych regionálnych prognóz na vysokej úrovni podrobnosti. S najväčšou pravdepodobnosťou bude platiť, že čím vyšší dopyt po klimatických scenároch s vysokou úrovňou podrobnosti, tým rýchlejšie sa ponuka prispôsobí. V prípade scenárov reprezentatívneho profilu vývoja koncentrácie RCP 2.6, RCP 4.5 a RCP 8.5 sú na európskej úrovni k dispozícii regionálne klimatické modely s približnou úrovňou podrobnosti 12,5*12,5 km^2. V prípade niektorých krajín existujú ešte viac regionalizované údaje s úrovňou podrobnosti 5*5 km^2.

168. **Musia sa použiť všetky štyri profily IPCC (RCP 2,6, RCP 4,5, RCP 6,0 a RCP 8,5)? Musia sa výsledky každej analýzy posúdiť samostatne?**

Nie, nevyžaduje sa použite všetkých štyroch profilov Medzivládneho panela o zmene klímy (IPCC).

Pred začatím posudzovania je dôležité zistiť, či činnosť, na ktorú sa vzťahuje posúdenie klimatického rizika a zraniteľnosti, v minulosti podliehala vplyvom niektorých nebezpečenstiev (napr. stúpaniu morskej hladiny). Ak nie, vždy by sa mal použiť scenár so zásadou predbežnej opatrnosti, RCP 8,5 (t. j. mierne zníženie). Ak áno, môžu sa použiť scenáre s dolnou hranicou, napr. RCP 4,5.

Výsledky každej analýzy by sa mali posudzovať samostatne.

169. **Ako má postupovať spoločnosť, ak nie sú k dispozícii všetky štyri hlavné scenáre IPCC?**

V zásade by sa mali dostupné modely IPCC použiť v miere, ktorá je zmysluplná a primeraná na posúdenie potenciálnych vplyv nebezpečenstiev v časovom rámci hospodárskej činnosti (viac ako 10 rokov).

Podnik by si mal zabezpečiť prístup ku klimatickým údajom relevantným na posúdenie klimatického rizika. Tieto údaje sú zvyčajne k dispozícii v databáze CORDEX. Od vnútroštátnych meteorologických služieb by mali byť vyžiadané regionalizované klimatické údaje s najvyššou možnou úrovňou podrobnosti. Európska environmentálna agentúra (EEA) vypracúva interaktívnu správu obsahujúcu klimatické údaje (na základe CMIP5 a EURO-CORDEX) agregované na úrovni subnárodných správnych regiónov a už priradené ku klimatickým nebezpečenstvám. Okrem toho je možné klimatické údaje za jednotlivé scenáre získať z iniciatívy European Climate Data Explorer.

Pokiaľ ide o výber primeraného reprezentatívneho profilu vývoja koncentrácie (RCP), podľa Technického usmernenia k zabezpečeniu odolnosti infraštruktúry proti zmene klímy v období 2021 – 2027 ([61]) sa môže RCP 4.5 použiť na klimatické prognózy až do roku 2060, keďže od toho roka sú medzi scenármi len malé rozdiely. V nasledujúcich rokoch však môže RCP 4.5 začať zmeny zachytávať nedostatočne, a to najmä, ak budú emisie skleníkových plynov vyššie, ako sa očakávalo. Preto môže byť relevantnejšie používať na súčasné projekcie do roku 2100 RCP 6.0 a RCP 8.5. Otepľovanie podľa RCP 8.5 sa vo všeobecnosti považuje za intenzívnejšie ako v súčasných scenároch vývoja za nezmenených okolností, je však relevantné z hľadiska riadenia rizík, keďže v prognózach IPCC nie je možné v plnej miere prihliadnuť na klimatické body zlomu, pričom vplyvy zmeny klímy sú už výraznejšie, ako sa očakávalo.

170. **Ako primeranosť ovplyvňuje rozsah spoľahlivého posúdenia klimatických rizík a zraniteľnosti, ktoré sa má vykonať v rámci kritérií zásady „výrazne nenarušiť“ týkajúcich sa adaptácie na zmenu klímy?**

Cieľom spoľahlivého posúdenia klimatických rizík a zraniteľnosti je identifikovať významné fyzické klimatické riziká pre výkon hospodárskej činnosti. Toto posúdenie potom tvorí základ identifikácie vhodných adaptačných opatrení, ktoré sa predkladajú ako súčasť adaptačného plánu.

Podľa delegovaného aktu o klíme, dodatku A k prílohe I by sa malo posúdenie klimatických rizík a zraniteľnosti vykonávať na základe najnovšej metodiky a mali by sa pri ňom zohľadniť najnovšie dostupné údaje s najvyššou úrovňou podrobnosti. V záujme zachovania proporcionality sa môže líšiť rozsah posúdenia, ako aj metódy a údaje použité na dosiahnutie tohto

([61]) Oznámenie Komisie – Technické usmernenie k zabezpečeniu odolnosti infraštruktúry proti zmene klímy v období 2021 – 2027 (Ú. v. EÚ C 373, 16.9.2021, s. 1).

cieľa. V mnohých prípadoch môže napríklad postačovať použitie pesimistického scenára, ako napríklad RCP 8,5, a nie je potrebné zvažovať všetky štyri scenáre RCP, ak je pravdepodobné, že zo zváženia dodatočných scenárov nevyplynú nové poznatky týkajúce sa posúdenia rizík.

Hĺbka posúdenia sa takisto môže líšiť, musí však byť dostatočná na identifikovanie fyzických klimatických rizík, ktoré sú podstatné pre činnosť. Za každú činnosť je napríklad možné jednotlivo zvážiť rozsah, v ktorom môžu existovať riziká v dodávateľskom reťazci alebo v procesoch ďalšej výroby, ako aj to, či je potrebné tieto aspekty zvážiť pri posudzovaní. Rozhodujúcimi faktormi pre primeranosť vybratého prístupu k posudzovaniu môžu byť veľkosť spoločnosti, druh, rozsah a kontext činnosti, obchodný model alebo postavenie v dodávateľskom reťazci. Výmena okien v kancelárskej budove s cieľom zlepšiť energetickú hospodárnosť si napríklad vyžaduje menej podrobné posúdenie klimatických rizík ako výstavba priehrady na výrobu vodnej energie.

Frekvencia posúdenia klimatických rizík a zraniteľnosti by takisto mala byť primeraná jeho cieľom. Vhodnými príležitosťami na aktualizáciu posúdenia a výsledného adaptačného plánu sú zmeny, na základe ktorých sa zvyšuje expozícia voči identifikovaným rizikám alebo ktoré môžu predstavovať nové riziká či významne zmeniť už identifikované riziká pre výkon hospodárskej činnosti, ako sú zmeny v:

— posúdenej hospodárskej činnosti, napr. noví dodávatelia alebo nové výrobné zariadenia,

— základe pre klimatické údaje na účely posúdenia, napríklad nepredvídané zmeny klimatických systémov, zmeny v predpokladoch klimatických modelov alebo technologický pokrok v klimatickom modelovaní.

171. **Aká dokumentácia sa musí predložiť, aby boli splnené požiadavky zásady „výrazne nenarušiť“ súvisiacej s adaptáciou na zmenu klímy?**

Na splnenie požiadaviek zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k adaptácii na zmenu klímy v prípade hospodárskej činnosti na účely taxonómie EÚ je mimoriadne dôležité predložiť súdržný adaptačný plán, ak boli identifikované klimatické riziká. Systematicky by sa mala posudzovať vhodnosť opatrení uvedených v pláne na zmiernenie najzávažnejších fyzických klimatických rizík pre činnosť, ako aj dodržanie dodatočných požiadaviek stanovených v delegovanom akte o klíme. Adaptačný plán by mal obsahovať aj harmonogram vykonávania opatrení a zdokumentovanie už vykonaných opatrení. Adaptačné opatrenia sa musia vykonať v prípade nových aktív v čase dokončenia a v prípade existujúcich aktív do piatich rokov od identifikácie súvisiacich klimatických rizík.

Najzávažnejšie fyzické klimatické riziká sa musia identifikovať pomocou spoľahlivého, komplexného a primeraného posúdenia klimatických rizík a zraniteľnosti.

172. **Bude zatiaľ postačovať použitie existujúcich zoznamov environmentálnych rizík (napr. týkajúcich sa povodní, lavín) s prihliadnutím na osobitne relevantné scenáre environmentálnych rizík (napr. týkajúcich sa teplôt, zrážok, vetra)?**

Nateraz postačujú existujúce zoznamy environmentálnych rizík, ktoré obsahujú najzávažnejšie a najrelevantnejšie klimatické parametre.

173. **Aké sú minimálne požiadavky na rozsah a úroveň podrobnosti (závažnosť rizík atď.) posúdenia klimatických rizík a zraniteľnosti?**

— Životnosť,

— mali by sa zvážiť všetky relevantné zložky hospodárskej činnosti,

— rozsah klimatických prognóz na základe budúcich scenárov,

— katalóg „nebezpečenstiev súvisiacich s klímou, ktoré je potrebné zohľadniť ako minimum“ (dodatok A k prílohe I k delegovanému aktu o klíme).

174. **Ktoré normy sa musia použiť na vykonanie analýzy klimatických rizík a zraniteľnosti (ISO, usmernenia EÚ o odolnosti proti zmene klímy pre projekty infraštruktúry)? Môžu si podniky slobodne vybrať vlastnú metódu?**

Na vypracovanie posúdenia klimatických rizík a zraniteľnosti neexistuje jedna metóda. Môžu sa použiť najrôznejšie prístupy na získanie informácií, od prístupov na základe údajov a modelov (napr. klimatické údaje, modely vplyvu) až po prístupy založené viac na preskúmaní alebo odbornom posúdení. Norma ISO (ISO/DIS 14091:Adaptácia na zmenu klímy – usmernenia k posudzovaniu zraniteľnosti, vplyvov a rizík) ([62]), transponovaná aj ako európska norma a vnútroštátne normy v členských štátoch, však obsahuje najrôznejšie užitočné nástroje, ktoré sa týkajú celého procesu prípravy, vykonávania a oznamovania výsledkov posúdenia. Konkrétne sa týmito nástrojmi poskytuje usmernenie, napríklad o vývoji reťazcov vplyvu, agregovaní ukazovateľov a zložiek rizík alebo posudzovaní adaptívnej kapacity. Momentálne sa okrem toho pripravuje aj grant ([63]), medzi ktorého očakávané výsledky patrí aj *„nástroj rámca prevádzkového, konzistentného a pokročilejšieho posúdenia viacnásobných rizík na všetkých úrovniach riadenia, ktorý sa môže používať vo všetkých regiónoch a spoločenstvách Európy“*.

175. **Čo sa myslí pod pojmom „najnovšie projekcie klímy“, na ktorý sa odkazuje v kritériách významného prínosu k adaptácii na zmenu klímy?**

Najnovšie projekcie, v ktorých sa prihliada na najnovšie vedecké poznatky (napr. na klimatické body zlomu).

Dodatok C –

Všeobecné kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania, pokiaľ ide o používanie a prítomnosť chemických látok

176. **Ako sa majú uplatňovať kritériá z dodatku C písm. d), e) a f)?**

Vo všeobecných kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania, pokiaľ ide o používanie a prítomnosť chemických látok, ktoré sa stanovujú v dodatku C k prílohe I k delegovanému aktu, sa uvádza, že činnosť výrazne nenarúša prevenciu a kontrolu znečisťovania, ak nevedie k výrobe dvoch skupín látok, ich uvedeniu na trh alebo používaniu (či už samotných, v zmesiach alebo vo výrobku).

Ide o tieto látky [z písmen f) a g)]:

— látky, ktoré spĺňajú kritériá stanovené v článku 57 nariadenia REACH a boli identifikované v súlade s článkom 59 ods. 1 uvedeného nariadenia (t. j. látky identifikované ako vzbudzujúce veľmi veľké obavy a zaradené na „zoznam kandidátskych látok“ podľa nariadenia REACH), s výnimkou látok, ktorých použitie je preukázateľne veľmi dôležité pre spoločnosť,

— iné látky, ktoré spĺňajú kritériá stanovené v článku 57 nariadenia REACH (t. j. látky spĺňajúce kritériá pre látky vzbudzujúce veľmi veľké obavy), s výnimkou látok, ktorých použitie je preukázateľne veľmi dôležité pre spoločnosť.

Na účely uplatnenia koncepcie *„použitia veľmi dôležitého pre spoločnosť“* je potrebné určiť, či sa táto koncepcia uplatňuje, t. j. či hospodárska činnosť vedie k výrobe látok uvedených v písmene f) alebo g) (t. j. látok identifikovaných ako vzbudzujúcich veľmi veľké obavy a látok spĺňajúcich kritériá látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy), k ich uvedeniu na trh alebo použitiu. Tieto informácie by sa mali získať v dodávateľskom reťazci.

V súlade so záväzkom v rámci stratégie Chemikálie – stratégia udržateľnosti Komisia pripravuje horizontálny dokument, v ktorom stanoví kritériá použitia veľmi dôležitého pre spoločnosť, čím sa zabezpečí, že najškodlivejšie chemické látky budú povolené len vtedy, ak je ich použitie potrebné na zaistenie zdravia a bezpečnosti alebo je nevyhnutné na fungovanie spoločnosti a ak neexistujú iné alternatívy, ktoré by boli z hľadiska životného prostredia a zdravia prijateľné. Cieľom je stanoviť kritériá súdržne v rámci právnych predpisov EÚ a vysvetliť, ako posúdiť, či je použitie chemických látok veľmi dôležité pre spoločnosť. Pri tomto úsilí sa prihliada na kritériá použitia veľmi dôležitého pre spoločnosť z Montrealského protokolu, ktoré sa prispôsobujú tak, aby fungovali pre celé *acquis* EÚ v oblasti chemických látok. Komisia chce toto úsilie dokončiť na začiatku roka 2023.

([62]) Norma je súčasťou skupiny noriem ISO 14090, v ktorých sa rieši adaptácia na zmenu klímy vo fáze predbežného plánovania, posúdenia vplyvov vrátane príležitostí, plánovania adaptácie, vykonávania, monitorovania a hodnotenia, ako aj vykazovania a oznamovania. V norme ISO 14091 sa rozpracúva posúdenie vplyvov vrátane príležitostí.

([63]) Výzva HORIZON-MISS-2021-CLIMA-02-01: Vývoj posúdení rizík zmeny klímy v európskych regiónoch na základe transparentného a harmonizovaného prístupu k posúdeniu klimatických rizík.

Súlad s dodatkom C písm. d) sa uplatňuje len v rozsahu pôsobnosti smernice 2011/65/EÚ (smernice o nebezpečných látkach). Rozsah pôsobnosti smernice o nebezpečných látkach sa stanovuje v článku 2 uvedenej smernice, napr. sú vylúčené veľké pevné inštalácie alebo osobné alebo nákladné dopravné prostriedky s výnimkou elektrických dvojkolesových vozidiel, ktoré nie sú typovo schválené.

177. **Vzťahuje sa to isté obmedzenie stavebných prvkov a materiálov ako v prípade činností z oddielu 7.1 (Výstavba nových budov) a 7.2 (Obnova existujúcich budov) na formaldehyd a iné karcinogénne prchavé organické zlúčeniny kategórií 1A a 1B („… s ktorými obyvatelia prichádzajú do kontaktu…“) aj na preukázanie súladu?**

Na preukázanie súladu s požiadavkami kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania stanovenými v oddieloch 7.1 a 7.2 by mali stavebné prvky a materiály používané v stavebníctve, s ktorými môžu prísť do kontaktu obyvatelia, spĺňať dve podmienky:

— Tieto stavebné prvky a materiály neobsahujú látky identifikované v dodatku C. Ide o všeobecnú podmienku, ktorá sa môže splniť vyžiadaním informácií od dodávateľov o prítomnosti látky pri výrobe, v materiáloch a predmetoch. Ak je látka uvedená v dodatku C písm. f) a g) prítomná, predloží sa doklad o tom, že jej použitie je veľmi dôležité pre spoločnosť.

— Ak sa používa formaldehyd, látky uvoľňujúce formaldehyd alebo prchavé organické karcinogény, pričom toto použitie je veľmi dôležité pre spoločnosť, použitie týchto látok by malo byť v súlade s emisnými limitmi stanovenými v druhom bode kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania. Súlad s takýmito emisnými limitmi sa musí overiť skúšaním.

178. **Existuje, a to najmä pokiaľ ide o súlad s nariadeniami REACH a CLP, konkrétny skrátený zoznam znečisťujúcich látok, ktorým je potrebné sa vyhnúť pri stavebných výrobkoch a prvkoch, alebo sa majú uvedené nariadenia uplatniť na stavebné výrobky a prvky vo svojej celistvosti? Ak áno, ktoré dostupné údaje za celú EÚ/zoznam výrobkov, pokiaľ ide o súlad výrobkov, možno na tento účel použiť?**

Vždy vtedy, keď sa odkazuje na dodatok C v kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania, sa uplatňujú všetky podmienky stanovené v dodatku C, t. j. v písmenách a) až g).

Nie je k dispozícii zjednodušený zoznam látok pre stavebné výrobky a stavebné prvky. Látky uvedené v písmenách a) až e) kritérií týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ sa však uvádzajú v príslušných článkoch a/alebo prílohách predpisov, na ktoré sa odkazuje.

Zoznam látok uvedených v písmene f) je k dispozícii po preštudovaní zoznamu kandidátskych látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy, ktorý spravuje Európska chemická agentúra podľa článku 59 ods. 10 nariadenia REACH. Zoznam kandidátskych látok je k dispozícii online na tomto odkaze: Zoznam kandidátskych látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy, ktoré podliehajú autorizácii – agentúra ECHA (europa.eu).

Látky uvedené v písmene g) možno nájsť vo viacerých zdrojoch v závislosti od konkrétneho odseku článku 57 nariadenia REACH, do ktorého patria:

Pokiaľ ide o článok 57 písm. a) až c) nariadenia REACH: jedným zdrojom je zoznam klasifikácie a označovania spravovaný Európskou chemickou agentúrou podľa článku 42 nariadenia CLP. Zoznam obsahuje informácie o klasifikácii nebezpečnosti látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. a) až c) nariadenia REACH. Uvádzajú sa v ňom látky s harmonizovanou klasifikáciou (posúdené a uzavreté orgánmi), ako aj samoklasifikáciou (posúdené a uzavreté samotným odvetvím). Zoznam klasifikácie a označovania je k dispozícii online na stránke: Databáza zoznamu klasifikácie a označovania – agentúra ECHA na portáli europa.eu.

Pokiaľ ide o článok 57 písm. d) až f) nariadenia REACH: kategórie nebezpečnosti uvádzané v tomto odseku ešte nie sú začlenené do zoznamu klasifikácie a označovania. Agentúra ECHA spravuje zoznamy látok posudzovaných neformálnymi skupinami expertov agentúry ECHA. V týchto zoznamoch sa uvádzajú látky, ktoré môžu spĺňať kritériá stanovené v článku 57 písm. d) až f) nariadenia REACH, ako aj látky, ktoré pravdepodobne nespĺňajú kritériá, alebo posudzované látky. Zoznam posúdení perzistentnosti, bioakumulatívnosti a toxicity obsahuje informácie o vlastnostiach látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. d) až e) nariadenia REACH. Zoznam je k dispozícii online na stránke: https://echa.europa.eu/pbt.

Zoznam posúdení endokrinných disruptorov obsahuje informácie o vlastnostiach látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. f) nariadenia REACH. Zoznam je k dispozícii online na stránke: https://echa.europa.eu/ed-assessment.

V súlade so záväzkom v rámci stratégie Chemikálie – stratégia udržateľnosti Komisia pripravuje začlenenie nových tried nebezpečnosti (vrátane perzistentnosti, bioakumulatívnosti a toxicity, veľmi perzistentných a veľmi bioakumulatívnych látok a endokrinných disruptorov) do nariadenia (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (CLP). Ak a keď budú triedy nebezpečnosti začlenené do nariadenia CLP, do zoznamu klasifikácie a označovania sa budú postupne zahŕňať informácie o klasifikáciách nebezpečnosti látok uvedených v dodatku C písm. g).

179. **V dodatku C sa písmeno g) zdá podobné ako písmeno f). Slúži na rozšírenie rozsahu na iné látky, ktoré sa v súčasnosti nezvažujú, a ak áno, ako sa má uplatňovať?**

Cieľom kritéria z písmena g) je rozšíriť zoznam možných látok, na ktoré sa vzťahuje dodatok C. Zameriava sa na identifikovanie látok (či už samotných, v zmesiach alebo vo výrobku), ktoré spĺňajú kritériá stanovené v článku 57 nariadenia REACH, ale ešte nie sú uvedené na zozname kandidátskych látok na účely potenciálneho začlenenia do prílohy XIV k uvedenému nariadeniu.

Kritérium z písmena g) sa vzťahuje na látku, ktorá spĺňa kritériá stanovené v článku 57 nariadenia REACH, ale ešte nie je uvedená na zozname kandidátskych látok na účely potenciálneho začlenenia do prílohy XIV.

Látky uvedené v písmene g) možno nájsť vo viacerých zdrojoch v závislosti od konkrétneho odseku článku 57 nariadenia REACH, do ktorého patria:

Pokiaľ ide o článok 57 písm. a) až c) nariadenia REACH: jedným zdrojom je zoznam klasifikácie a označovania spravovaný Európskou chemickou agentúrou podľa článku 42 nariadenia CLP. Zoznam obsahuje informácie o klasifikácii nebezpečnosti látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. a) až c) nariadenia REACH. Uvádzajú sa v ňom látky s harmonizovanou klasifikáciou (posúdené a uzavreté orgánmi), ako aj samoklasifikáciou (posúdené a uzavreté samotným odvetvím). Zoznam klasifikácie a označovania je k dispozícii online na stránke: Databáza zoznamu klasifikácie a označovania – agentúra ECHA na portáli europa.eu.

Pokiaľ ide o článok 57 písm. d) až f) nariadenia REACH: Kategórie nebezpečnosti uvádzané v tomto odseku ešte nie sú začlenené do zoznamu klasifikácie a označovania. Agentúra ECHA spravuje zoznamy látok posudzovaných neformálnymi skupinami expertov agentúry ECHA. V týchto zoznamoch sa uvádzajú látky, ktoré môžu spĺňať kritériá stanovené v článku 57 písm. d) až f) nariadenia REACH, ako aj látky, ktoré pravdepodobne nespĺňajú kritériá, alebo posudzované látky. Zoznam posúdení perzistentnosti, bioakumulatívnosti a toxicity obsahuje informácie o vlastnostiach látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. d) až e) nariadenia REACH. Zoznam je k dispozícii online na stránke: https://echa.europa.eu/pbt.

Zoznam posúdení endokrinných disruptorov obsahuje informácie o vlastnostiach látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. f) nariadenia REACH. Zoznam je k dispozícii online na stránke: https://echa.europa.eu/ed-assessment.

V súlade so záväzkom v rámci stratégie Chemikálie – stratégia udržateľnosti Komisia pripravuje začlenenie nových tried nebezpečnosti (vrátane perzistentnosti, bioakumulatívnosti a toxicity, veľmi perzistentných a veľmi bioakumulatívnych látok a endokrinných disruptorov) do nariadenia (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (CLP). Ak a keď budú triedy nebezpečnosti začlenené do nariadenia CLP, do zoznamu klasifikácie a označovania sa budú postupne zahŕňať informácie o klasifikáciách nebezpečnosti látok uvedených v dodatku C písm. g).

180. **Týkajú sa všeobecné kritériá zásady „výrazne nenarušiť“ z dodatku C výrobného procesu? Ako majú podniky pristupovať k zoznamu látok z dodatku C písm. g), pokiaľ ide o dodržanie posúdenia súladu?**

Áno, na výrobný proces sa vzťahujú kritériá stanovené v dodatku C.

Látky uvedené v písmene g) možno nájsť vo viacerých zdrojoch v závislosti od konkrétneho odseku článku 57 nariadenia REACH, do ktorého patria:

Pokiaľ ide o článok 57 písm. a) až c) nariadenia REACH: jedným zdrojom je zoznam klasifikácie a označovania spravovaný Európskou chemickou agentúrou podľa článku 42 nariadenia CLP. Zoznam obsahuje informácie o klasifikácii nebezpečnosti látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. a) až c) nariadenia REACH. Uvádzajú sa v ňom látky s harmonizovanou klasifikáciou (posúdené a uzavreté orgánmi), ako aj samoklasifikáciou (posúdené a uzavreté samotným odvetvím). Zoznam klasifikácie a označovania je k dispozícii online na stránke: Databáza zoznamu klasifikácie a označovania – agentúra ECHA na portáli europa.eu.

Pokiaľ ide o článok 57 písm. d) až f) nariadenia REACH: Kategórie nebezpečnosti uvádzané v tomto odseku ešte nie sú začlenené do zoznamu klasifikácie a označovania. Agentúra ECHA spravuje zoznamy látok posudzovaných neformálnymi skupinami expertov agentúry ECHA. V týchto zoznamoch sa uvádzajú látky, ktoré môžu spĺňať kritériá stanovené v článku 57 písm. d) až f) nariadenia REACH, ako aj látky, ktoré pravdepodobne nespĺňajú kritériá, alebo posudzované

látky. Zoznam posúdení perzistentnosti, bioakumulatívnosti a toxicity obsahuje informácie o vlastnostiach látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. d) až e) nariadenia REACH. Zoznam je k dispozícii online na stránke: https://echa.europa.eu/pbt.

Zoznam posúdení endokrinných disruptorov obsahuje informácie o vlastnostiach látok, ktoré sa môžu porovnať s kritériami stanovenými v článku 57 písm. f) nariadenia REACH. Zoznam je k dispozícii online na stránke: https://echa.europa.eu/ed-assessment.

V súlade so záväzkom v rámci stratégie Chemikálie – stratégia udržateľnosti Komisia pripravuje začlenenie nových tried nebezpečnosti (vrátane perzistentnosti, bioakumulatívnosti a toxicity, veľmi perzistentných a veľmi bioakumulatívnych látok a endokrinných disruptorov) do nariadenia (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (CLP). Ak a keď budú triedy nebezpečnosti začlenené do nariadenia CLP, do zoznamu klasifikácie a označovania sa budú postupne zahŕňať informácie o klasifikáciách nebezpečnosti látok uvedených v dodatku C písm. g).

181. **Aký je rozsah požadovanej analýzy na „použitie“ látok uvedených v zozname?**

Vo všeobecných kritériách týkajúcich sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k prevencii a kontrole znečisťovania, pokiaľ ide o používanie a prítomnosť chemických látok, ktoré sa stanovujú v dodatku C k prílohe I k delegovanému aktu, sa uvádza, že činnosť výrazne nenarúša prevenciu a kontrolu znečisťovania, ak nevedie k výrobe určitých látok, ich uvedeniu na trh alebo používaniu (či už samotných, v zmesiach alebo vo výrobku).

Informácie o výrobe látok, ich uvedení na trh alebo používaní by sa mali získať v dodávateľskom reťazci na základe vyžiadania priamo od dodávateľa.

Doklad o tom, že výroba látok, ich uvedenie na trh alebo používanie je v súlade s dodatkom C, je možné získať na základe vyžiadania týchto informácií od dodávateľov.

Dodatok D

Všeobecné kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k ochrane a obnove biodiverzity a ekosystémov

182. **Vo vnútroštátnom práve sa vždy nevyžaduje posúdenie vplyvov na životné prostredie. Ak sa toto posúdenie nevyžaduje v práve EÚ, je jeho nevypracovanie pre posúdenie zosúladenia s taxonómiou problémom?**

Na všetky činnosti sa nevzťahuje povinnosť vypracovať posúdenie vplyvov na životné prostredie v súlade s právom EÚ. Ak má byť však s kritériami týkajúcimi sa zásady „výrazne nenarušiť“ zosúladená hospodárska činnosť, ktorá si vyžaduje súlad s dodatkom D, táto činnosť musí spĺňať obe tieto podmienky:

— posúdenie vplyvov na životné prostredie alebo preskúmanie bolo dokončené a požadované zmierňujúce a kompenzačné opatrenia boli vykonané a

— v prípade potreby sa uskutočnilo vhodné posúdenie v zmysle článku 6 ods. 3 smernice 92/43/EHS o biotopoch týkajúce sa lokalít/činností na územiach citlivých z hľadiska biodiverzity alebo v ich blízkosti, pričom zmierňujúce opatrenia boli vykonané.

Posúdenie vplyvov na životné prostredie sa preto nevyžaduje v každom prípade. Podľa požiadavky v kritériách je potrebné na základe procesu určiť, či je potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie – *„[p]osúdenie vplyvov na životné prostredie alebo preskúmanie sa uskutočnilo v súlade so smernicou 2011/92/EÚ“*. Ak sa uskutočnilo preskúmanie, z ktorého vyplynulo, že posúdenie vplyvov na životné prostredie je potrebné, táto časť požiadavky je splnená.

Pokiaľ ide o prístup mimo EÚ, uvádza sa v poznámke pod čiarou č. 2 v dodatku D: *„V prípade činností v tretích krajinách sa v súlade s rovnocennými platnými vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo medzinárodnými normami, v ktorých sa vyžaduje vykonanie posúdenia vplyvov na životné prostredie alebo preskúmania, použije napríklad výkonnostná norma Medzinárodnej finančnej korporácie č. 1: Posúdenie a riadenie environmentálnych a sociálnych rizík.“*

183. **Aké sú minimálne požiadavky posúdenia vplyvov na životné prostredie na dosiahnutie zosúladenia s taxonómiou?**

Formálny postup na vykonanie posúdenia vplyvov na životné prostredie sa stanovuje v smernici 2011/92/ES. Postup posúdenia vplyvov na životné prostredie v praxi možno zhrnúť takto:

— navrhovateľ projektu môže požiadať príslušný orgán o vyhlásenie obsahu správy o posúdení vplyvov na životné prostredie (fáza stanovovania rozsahu),

— navrhovateľ musí predložiť správu o posúdení vplyvov na životné prostredie, ktorá obsahuje aj informácie v súlade s článkom 5 ods. 1 prílohy IV k smernici,

— environmentálne orgány, ako aj miestne a regionálne orgány a verejnosť (a dotknuté členské štáty) musia byť o tejto správe informované a musí sa s nimi o nej konzultovať,

— príslušný orgán rozhodne, či projekt schváli, pričom prihliadne na výsledky konzultácie,

— verejnosť je informovaná o rozhodnutí a môže ho napadnúť na príslušných súdoch.

184. **Čo v praxi znamená spojenie „v prípade lokalít alebo činností na územiach citlivých z hľadiska biodiverzity alebo v ich blízkosti“?**

Uplatňuje sa buď na činnosti, ktoré sa majú v takýchto lokalitách uskutočňovať, alebo na činnosti, ktoré budú mať pravdepodobne významný vplyv na takéto lokality (preto „*v ich blízkosti*“). Nepovažovalo sa za uskutočniteľné vymedziť polomer jedného kilometra pre časť „*v ich blízkosti*“, keďže vplyv môže byť v jednotlivých lokalitách odlišný (napr. priehrada alebo rieka mnoho kilometrov po prúde môžu ovplyvniť migráciu chránených druhov rýb, ako napríklad lososa, v lokalite sústavy Natura 2000 proti prúdu). Inými slovami, ak je pravdepodobné, že výstavba na lokalite alebo mimo nej bude predstavovať významné riziko pre takéto územie alebo takúto lokalitu (t. j. bude ohrozovať ciele ochrany v lokalite), musí sa to vhodne posúdiť predtým, ako sa vydá stavebné povolenie. V EÚ je to v súlade so smernicou 2009/147/ES o vtáctve a smernicou 92/43/EHS o biotopoch. Pokiaľ ide o prístup v krajinách mimo EÚ, uvádza sa v poznámke pod čiarou č. 3 v dodatku D.

185. **Niektoré kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ sa javia skôr ako stratégie alebo plány spoločností, a nie ako kritériá týkajúce sa konkrétnej činnosti. Postačuje súlad na úrovni spoločnosti alebo je potrebné rozdelenie podľa činnosti alebo výrobku?**

Áno, súlad na úrovni spoločností je dostatočný v prípadoch, v ktorých sú informácie na úrovni podniku dostatočné na určenie toho, či sa na úrovni činnosti dosiahlo zosúladenie.

186. **Taxonomické kritériá, v ktorých sa odkazuje na vhodné posúdenie lokalít svetového dedičstva UNESCO a kľúčových oblastí biodiverzity, ako aj iných chránených území v súlade so smernicou 2009/147/ES a smernicou 92/43/EHS, je zložité dodržať, ak neexistujú ciele ochrany. Ako sa môže vykonať vhodné posúdenie na uvedených lokalitách a chránených územiach, ak neexistujú ciele ochrany?**

Pre lokality označené ako chránené podľa smernice o biotopoch (ihneď po ich označení za „osobitné chránené územie“) a smernice o vtáctve („osobitne chránené územie“) sa vyžadujú ciele ochrany konkrétnej lokality ([64]).

Vzhľadom na uvedené ciele by sa malo vykonať každé vhodné posúdenie podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch ([65]).

Ak si projekt vyžaduje vhodné posúdenie, pretože pravdepodobne bude mať významný vplyv na lokalitu (osobitné chránené územie alebo osobitne chránené územie), pre ktorú ešte nie sú stanovené žiadne ciele ochrany (pričom už uplynula šesťročná lehota na označenie za osobitné chránené územie), ešte pred vykonaním vhodného posúdenia by sa mali stanoviť ciele ochrany. Projekt, ktorý si vyžaduje takéto posúdenie, nebude v súlade s kritériami týkajúcimi sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite, ak nebudú pre dotknutú lokalitu stanovené ciele ochrany konkrétnej lokality.

187. **Mohli by ste objasniť uplatňovanie článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch (smernice 92/43/EHS), pokiaľ ide o uplatňovanie kompenzačných opatrení? Ak sú kompenzačné opatrenia vymedzené, môže sa projekt považovať za udržateľný na základe kritérií delegovaného aktu o klíme?**

Na lokalitách sústavy Natura 2000 sa vyžadujú kompenzačné opatrenia v prípade projektov, ktoré nepriaznivo ovplyvnia celistvosť lokality (článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch). Takéto projekty nespĺňajú kritériá týkajúce sa zásady „výrazne nenarušiť“ vo vzťahu k biodiverzite, a preto nie sú zosúladené s taxonómiou.

([64]) Pozri: https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/commission_note/commission_note2_SK.pdf.
([65]) Pozri: https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf.